

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

דוח ביניים ליום

30 ביוני 2016

תוכן העניינים

עמוד	תמצית דוחות כספיים ביניים ליום 30 ביוני 2016
1-1	דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה ליום 30 ביוני 2016 :
2-1	דוח סקירה
	תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים ליום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקרים):
2-3	תמצית דוחות על המצב הכספי ביניים מאוחדים
2-5	תמצית דוחות על הרווח וההפסד הכולל ביניים מאוחדים
2-7	תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים
2-12	תמצית דוחות על תזרימי מזומנים ביניים מאוחדים
2-15	באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים
2-79	נספחים לתמצית דוחות ביניים מאוחדים:
	נספח א' - פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה
3-1	נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה
4-1	דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

דוח הדירקטוריון

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

דוח הדירקטוריון

לששת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016

דוח הדירקטוריון לששת החודשים שהסתיימו ב- 30 ביוני 2016 ("תקופת הדוח"), מבטא את השינויים העיקריים במצב עסקי הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ ("הראל השקעות" או "החברה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2015, אשר פורסם ביום 23 במרץ 2016 ("הדוח התקופתי").

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", "צפויה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים.

1 תיאור החברה

1.1 כללי

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ הינה חברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב, החל משנת 1982. החברה יחד עם החברות הבנות שלה (להלן: "הקבוצה") פעילה, בעיקר, בתחומים הבאים:

א. בתחומי הביטוח השונים פועלת החברה באמצעות החברות הבנות: הראל חברה לביטוח בע"מ (בשליטה מלאה) ("הראל ביטוח"); בססח - החברה הישראלית לביטוח אשראי בע"מ (מוחזקת בשיעור 50%) ("בססח"); אי.אס.אי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ (בשליטה מלאה) ("EMI"); Interasco Societe Anonyme General Insurance Company S.A.G.I (בשליטה בשיעור של 94%) ("Interasco"), הפועלת ביוון בתחום הביטוח הכללי; ו- Turk Nippon (בשליטה בשיעור של 100%) הפועלת בטורקיה.

החל מיום 1 בינואר 2016 מוזגה פעילותה הביטוחית של דקלה חברה לביטוח בע"מ ("דקלה"), לתוך הראל ביטוח. באותו מועד חדלה דקלה מלהיות מבטח, והחל מאותו מועד דקלה הינה בעלת רישיון סוכנות ביטוח (להרחבה ראה באור 11)9 בדוחות הכספיים).

ב. בתחום החיסכון ארוך הטווח פועלת החברה באמצעות חברות בנות, שהינן חברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, כדלקמן:

חברות מנהלות של קופות גמל: הראל גמל והשתלמות בע"מ (בשליטה מלאה) ("הראל גמל"); וקרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (בשליטה מלאה) ("קחצ"ק").

חברות מנהלות של קרנות פנסיה: הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ (בשליטה מלאה) ("הראל פנסיה") ולעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ (בשליטה בשיעור 79%), המנהלת קרן פנסיה ותיקה ("לעתיד").

ג. בתחום השירותים הפיננסיים ושוק ההון - באמצעות החברה הבת הראל פיננסיים בע"מ ("הראל פיננסיים") (בשליטה מלאה של החברה) והחברות הבנות שלה: הראל-פיא קרנות נאמנות בע"מ ("הראל-פיא"), הראל פיננסיים ניהול השקעות בע"מ ("הראל פיננסיים השקעות"), הראל מוצרים

פיננסיים בע"מ ("הראל מוצרים פיננסיים") (שהינה חברה שעיסוקה בתחום המוצרים הפיננסיים, כגון: תעודות סל, אופציות כיסוי ועוד). הצעת המוצרים לציבור מתבצעת באמצעות החברה הבת, הראל סל בע"מ ("הראל סל") שהינה תאגיד מדווח לפי חוק ניירות ערך ואשר עיסוקה בהנפקת מוצרי מדדים (אופציות כיסוי ותעודות סל) ובאמצעות החברה הבת הראל סל מטבעות בע"מ ("הראל מטבעות"), שהינה תאגיד מדווח ועיסוקה בהנפקת תעודות פיקדון על מטבעות שונים.

הקבוצה פעילה כ-80 שנים בתחום הביטוח. בהתאם לדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2016, הקבוצה הינה קבוצת הביטוח הראשונה בגודלה בישראל במונחי פרמיות ביטוח, עם נתח שוק של כ-20.6%. בתחום הבריאות הקבוצה היא הקבוצה הגדולה והמובילה בשוק עם נתח שוק של כ-40.6%. בתחום ביטוח כללי הקבוצה הינה קבוצת הביטוח השנייה בגודלה, עם נתח שוק של כ-14.2% ובהיקף הפרמיות בביטוח חיים הקבוצה הינה הרביעית בגודלה עם נתח שוק של כ-16.7%. בתחום ניהול קרנות פנסיה חדשות לקבוצה נתח שוק של כ-16.3%. בתחום ניהול קופות גמל, לקבוצה נתח שוק של כ-7.8%. בתחום ניהול קרנות הנאמנות הקבוצה בעלת נתח שוק של כ-10.2%.

פעילותה של החברה עצמה הינה בניהול, פיקוח ובקרה על החברות הבנות, תכנון שוטף של פעולות הקבוצה ויזום מהלכים והשקעות הן במישרין והן באמצעות חברות הקבוצה.

1.2 בעלי המניות בחברה

נכון למועד פרסום הדוח, משפחת המבורגר (יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ונורית מנור) מחזיקה - בעיקר באמצעות ג.י.י. ייעוץ כלכלי וניהול בע"מ, שהינה חברת החזקה בשליטתם המלאה - בכ- 49.99% מזכויות ההצבעה בחברה ובכ- 49.58% מהון המניות המונפק של החברה.

2 מצב כספי ותוצאות הפעולות, הון עצמי ותזרים המזומנים

2.1 שינויים מהותיים בעסקי החברה בתקופת הדוח

2.1.1 מענק בגין שנת 2015

לעניין אישור הדירקטוריון מיום 22 ביוני 2016, לאופן חישוב המענקים לנושאי משרה בכירים בחברה ולבעלי השליטה בחברה, בהתאם למדיניות התגמול - ראה באורים 9(2) ו-9(3) בדוחות הכספיים.

2.1.2 הסכם שיתוף פעולה עם בנק לאומי לישראל בע"מ

לעניין השלמת הסכם שיתוף פעולה עם בנק לאומי לישראל בע"מ - העמדת הלוואות לדיור - ראה באור 9(7) בדוחות הכספיים.

2.1.3 הנפקת הון משני מורכב - הראל הנפקות

לעניין הנפקת הון משני מורכב (אגרות חוב סדרות יב' - יג') באמצעות הראל הנפקות - ראה באור 9(6) בדוחות הכספיים.

2.1.4 אסיפה שנתית

לעניין אסיפה כללית של החברה שהתקיימה ביום 12 באפריל 2016 ראה באור 9(5) בדוחות הכספיים.

2.1.5 דירוג מעלות - הראל הנפקות

לעניין דירוג מעלות של שתי סדרות אגרות חוב של הראל הנפקות ראה באור 9(ג) בדוחות הכספיים.

2.1.6 שינוי מבני

לענין אישור שינוי מבני - מיזוג חברות מנהלות והעברת ניהול קופות גמל - ראה באור 9(10) בדוחות הכספיים.

- 2.1.7 אישור נוסח הצו המוסכם לפי סעיף 350ב' לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 לעניין אישור בית הדין להגבלים עסקיים את נוסח הצו המוסכם לפי סעיף 350ב' לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 ראה באור 9(24) בדוחות הכספיים.
- 2.1.8 חלוקת דיבידנד לעניין חלוקת דיבידנד בחודש מרץ 2016 - ראה באור 9(14) בדוחות הכספיים.
- 2.1.9 מדיניות התגמול- הראל ביטוח וחברות הבנות שהינן גופים מוסדיים לעניין מדיניות התגמול המעודכנת בהראל ביטוח ובחברות הבנות שהינן גופים מוסדיים ראה באור 9(18) בדוחות הכספיים.
- 2.1.10 חילופי נושאי משרה בכירה בחברות בנות לעניין חילופי נושאי משרה בכירה בחברות בנות - ראה באור 9(21) בדוחות הכספיים.
- 2.1.11 התקשרות בעסקה שאינה חריגה לעניין התקשרות בעסקה שאינה עסקה חריגה - ראה באור 9(22) בדוחות הכספיים.

2.2 שינויים מהותיים בעסקי החברה לאחר תקופת הדוח

- 2.2.1 החלטה על חלוקת דיבידנד לעניין החלטת דירקטוריון החברה מיום 23 באוגוסט 2016 על חלוקת דיבידנד - ראה באור 10(7) בדוחות הכספיים.
- 2.2.2 העלאת שכר מינימום ביום 17 באוגוסט 2016 הודיעה הנהלת הראל ביטוח כי החליטה לקבוע את השכר המינימלי לעובדי הראל, לרבות עובדי הקבלן והשירותים אשר עובדים בהראל, על 6,000 ש"ח למשרה מלאה החל מחודש ספטמבר 2016, כאשר לגבי עובדים ששכרם כולל תגמול משתנה (עמלות, מענקי שרות וכד'), ההבטחה לשכר המינימום החדש בסך 6,000 ש"ח תכלול את התגמול המשתנה. הגידול בעלות השכר השנתית אינו מהותי לתוצאות הכספיות או ההון של הראל ביטוח.
- 2.2.3 עיצום כספי לענין הטלת עיצום לעניין הטלת עיצום כספי על הראל ביטוח בעקבות בדיקה שערך אגף שוק ההון בנושא שליחת דוחות תקופתיים - ראה באור 7(א).
- 2.2.4 הצעת רכש חליפין- הראל הנפקות לעניין תוצאות הצעת רכש חליפין של הראל ביטוח מימון והנפקות- ראה באור 10(2) בדוחות הכספיים.
- 2.2.5 סיום כהונה ומינויים של נושאי משרה לענין סיום כהונה ומינויים של נושאי משרה – ראה סעיף 4.1 להלן ובאור 10(4) בדוחות הכספיים.
- 2.2.6 התקשרות בעסקה עם נובל אנרגיי בע"מ לעניין התקשרות בעסקה עם נובל אנרגיי בע"מ- ראה באור 10(3) בדוחות הכספיים.
- 2.2.7 דירוג מעלות - הראל הנפקות לעניין אשרור דירוג מעלות לסדרות אגרות חוב יב' ו-יג' של הראל הנפקות ראה באור 10(1) בדוחות הכספיים.

2.3 התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה

תוצאות הפעילות של הקבוצה מושפעות באופן מהותי מהתשואות המושגות בשוק ההון ומהמצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם. להלן התייחסות לגורמים המרכזיים בסביבה המקרו-כלכלית, אשר משפיעים על פעילות הקבוצה:

2.3.1 כללי

הנתונים שהתקבלו במהלך הרבעון השני של שנת 2016 מצביעים על המשך צמיחה מתונה אך חיובית בכלכלה העולמית. מדדי הפעילות העולמיים הצביעו על צמיחה מתונה של מגזר השירותים והיעדר צמיחה במגזר הייצור, נמשכה הצמיחה המתונה ביותר של הסחר העולמי. תוצאות משאל העם המפתיעות בבריטניה תרמו לתנודתיות בשווקים בשבוע האחרון של הרבעון ולירידה חדה בתשואות האג"ח הממשלתיות.

ארה"ב: האינדיקטורים הראשוניים ברבעון השני היו ברובם חיוביים והצביעו על האצה בצמיחה ל-1.2% בשיעור שנתי. הצריכה הפרטית צמחה במהלך הרבעון השני ב-4.2% והיא עדיין התורם העיקרי לצמיחה, כאשר שיעור האבטלה נותר ברמתו הנמוכה. מנגד, חולשה נרשמה בנתוני היצוא והתעשייה, אך פחות בהשוואה לרבעון הראשון. הדולר התחזק קלות מול מרבית המטבעות המרכזיים בעולם.

אירופה: האינדיקטורים לרבעון השני באירופה היו מעורבים, והצביעו על המשך צמיחה חיובית של 1.1% ברבעון השני, אך מתונה יותר בהשוואה לרבעון הראשון, תוך שונות בין המדינות. במהלך הרבעון הבנק המרכזי המשיך ברכישות אג"ח ממשלתיות והגדיל את קצב רכישת אג"ח הקונצרניות. משאל העם בבריטניה על יציאה מהאיחוד הפתיע ותרם לתנודתיות בשווקים תוך כדי פחות חד בפאונד והמשך ירידה בתשואות אג"ח הממשלתיות בעולם.

ביפן נמשכת חולשה בפעילות והתוצר צמח ב-0.2% בלבד במהלך הרבעון השני, מצב שהוביל את הממשלה לדחות את העלאת המע"מ המתוכננת. בסין המשיכה הפעילות הכלכלית לצמוח בקצב מתון יחסית והתוצר גדל במהלך 4 הרבעונים האחרונים עד לרבעון השני ב-6.7%.

ישראל: האינדיקטורים לפעילות ברבעון השני היו חיוביים ביותר והצביעו על צמיחה מהירה של 3.7% בשיעור שנתי, קצב מהיר יותר בהשוואה לרבעון הראשון. הצריכה הפרטית ממשיכה להוביל את הצמיחה, בתמיכת הריבית הנמוכה ועליית השכר במשק. התמונה העולה מנתוני שוק העבודה ממשיכה להיות חיובית כאשר שיעור האבטלה ירד ל-4.8% ברבעון השני (לעומת 5.2% ברבעון הראשון).

2.3.2 התפתחויות במשק הישראלי

הקבוצה פועלת במשק הישראלי, אשר מצבו הכלכלי, הביטחוני והפוליטי משליך על היקף פעילותה בתחומים שונים. שינויים במצב הכלכלי במשק הישראלי עשויים לגרום לשינוי בהיקף הפרמיות וההכנסות האחרות ולשינוי בעלויות התפעול של חברות הקבוצה. לשינוי ברמת התעסוקה במשק הישראלי עשויה להיות השלכה על היקף הפעילות בתחום ביטוח החיים והחיסכון ארוך הטווח.

2.3.3 שוק המניות

מדד ת"א 100 ירד ב-3.1% במהלך הרבעון השני של 2016 והשלים ירידה של כ-8% מתחילת השנה. במהלך הרבעון השני מדד MSCI העולמי ברוטו עלה ב-1.2% ומדד MSCI של השווקים המתעוררים עלה ב-0.8%. מחזור המסחר היומי הממוצע במניות והמירים עמד על 1.25 מיליארדי ש"ח במהלך הרבעון השני, ירידה של 13% לעומת המחזור הממוצע במהלך 2015. חג הפסח, שחל השנה באפריל, כנראה תרם לירידה במחזור המסחר היומי במהלך הרבעון השני.

2.3.4 שוק איגרות החוב

מדד האג"ח הכללי עלה ב-1.4% במהלך הרבעון השני של 2016 והשלים עלייה של 2.7% מתחילת השנה. במהלך הרבעון השני מדד אג"ח הממשלתיות עלה ב-1.2% ומדד אג"ח קונצרני עלה ב-1.6%, אך בסיכום המחצית הראשונה של השנה תשואות שני המדדים היו דומים על 2.7%. מחזור המסחר היומי הממוצע באג"ח עמד על 3.6 מיליארדי ש"ח במהלך הרבעון השני, ירידה של 13% לעומת המחזור הממוצע ב-2015. בדומה לשוק המניות חג הפסח כנראה תרם לירידה במחזור המסחר היומי במהלך הרבעון.

2.3.5 קרנות נאמנות

קרנות הנאמנות רשמו פדיונות נטו של 4.6 מיליארדי ש"ח במהלך הרבעון השני של 2016, זאת לאחר פדיונות של 11.6 מיליארדי ש"ח במהלך הרבעון הראשון. מרבית הפיקדונות במהלך הרבעון נרשמו בקרנות הכספיות והשקליות.

2.3.6 מוצרי מדדים

על פי איגוד תעודות הסל, סך הנכסים המנוהלים בתחום עמדו בסוף הרבעון השני של 2016 על 96.3 מיליארדי ש"ח, ירידה של 7 אחוזים בהשוואה לסוף שנת 2015 (103.5 מיליארדי ש"ח). בלטו לרעה מתחילת השנה תעודות הסל על מניות בחו"ל שרשמו פדיונות של 3.2 מיליארדי ש"ח.

2.3.7 שוק המט"ח

במהלך הרבעון השני של 2016 השקל נחלש מול סל המטבעות הנומינלי של בנק ישראל ב-0.9%. במהלך הרבעון השקל נחלש ב-2.1% מול הדולר (לרמה של 3.846 שקל לדולר), וב-11.5% מול היין היפני. מנגד, השקל נותר כמעט ללא שינוי מול האירו (לרמה של 4.2839 שקל לאירו) והתחזק ב-4.7% מול הפאונד הבריטי.

2.3.8 אינפלציה

על פי המדד האחרון הידוע, בסוף הרבעון השני של 2016 האינפלציה הסתכמה במהלך 12 המדדים האחרונים (עד מאי) למינוס 0.8%, לאחר שעלתה ב-0.5% במהלך הרבעון השני. סעיפי החינוך והתרבות היו הגורמים העיקריים שתרמו לעלייה במדד במהלך הרבעון השני (מדד ידוע).

ריבית בנק ישראל

ריבית בנק ישראל נותרה 0.1% ללא שינוי גם במהלך הרבעון השני של שנת 2016. בנק ישראל הותיר את הריבית ללא שינוי מאז שהוריד אותה בסוף פברואר 2015.

2.4 חקיקה והסדרה בתחומי פעילות הקבוצה

להלן יתוארו שינויים מהותיים בחקיקה והסדרה בקשר עם תחומי הפעילות של הקבוצה, מאז הדוח התקופתי:

2.4.1 כללי

2.4.1.1 הוראות דין

2.4.1.1.1 ביום 4 באוגוסט 2016 אישרה הכנסת בקריאה ראשונה הצעת חוק חוזה הביטוח (תיקון מס' 7) (הגדלת הריבית המיוחדת והוספת ביטוחים אישיים), התשע"ו-2016 במסגרתה מוצע להעלות את שיעור הריבית המיוחדת שבסמכות בית המשפט לפסוק במקרה בו לא שולמו על-ידי חברת ביטוח תגמולי הביטוח שאינם שניים במחלוקת בתום לב במועדים הקבועים בחוק, מפי שלושה לפי עשרים מהריבית הקבועה בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961, וכן להרחיב את סוגי הביטוחים בהם חייב בית המשפט לפסוק ריבית מיוחדת, כך שיכללו גם ביטוח מפני מחלות ואשפוז, וביטוח לפי דרישות פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח

חדש], התש"ל-1970.

2.4.1.1.2 ביום 14 ביולי 2016 פורסם חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016 ליישום הוראות הסכם ה - FATCA בפקודת מס הכנסה ולקביעת הוראות לעניין הטלת עיצומים כספיים בשל אי עמידה בהוראות ההסכם.

2.4.1.1.3 ביום 3 באוגוסט 2016 אישרה הכנסת בקריאה שנייה ושלישית הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016 במסגרתה מוצע, כי תוקם רשות עצמאית שתקרא "רשות שוק ההון ביטוח וחסכון", שתפעל כיחידה עצמאית ונפרדת. שר האוצר ימנה, באישור הממשלה, לתקופת כהונה אחת בת חמש שנים ממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, אשר ישמש כמנהלה של הרשות ויוקנו לו חלק מן הסמכויות המוקנות כיום לשר האוצר. בנוסף, לגבי חלק מהחלטות המפקח תבוטל זכות הערעור לבית המשפט המחוזי הקיימת כיום ובמקומה תוקנה סמכות להגשת עתירה מנהלית לבית המשפט לעניינים מנהלים בגין חלק מהחלטותיו של הממונה.

2.4.1.1.4 ביום 17 ביולי 2016 פורסם תזכיר חוק בנק ישראל (תיקון)(הוועדה ליציבות פיננסית), התשע"ו-2016, אשר במסגרתו מוצע להקים ועדה ליציבות פיננסית שבראשה יעמוד נגיד בנק ישראל, ואשר מטרותיה יהיו לתאם בין רשויות הפיקוח הפיננסיות – הפיקוח על הבנקים, אגף הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר, הפיקוח על נותני שירותים פיננסיים חוץ מוסדיים במשרד האוצר, הפיקוח על מערכות תשלומים וניירות ערך, וכן בין לבין בנק ישראל ומשרד האוצר ולהביא לשיתוף פעולה ביניהן לשם תמיכה ביציבותה של המערכת הפיננסית ובפעילותה הסדירה. תזכיר החוק מפרט את תפקידיה של הוועדה, והרכבה, ומציע לקבוע מנגנון קבלת החלטות.

2.4.1.1.5 ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016, במסגרתו נקבע, כי התקשרות של גוף פיננסי (גוף מוסדי, מנהל קרן השקעות משותפות בנאמנות, חברה שיעודה הנפקת מוצרי מדדים, מנהל תיקים, תאגיד בנקאי או גוף אחר המספק שירותים פיננסיים שקבע שר האוצר) או של תאגיד שליטה של גוף פיננסי ("תאגיד פיננסי") עם נושא משרה בכירה או עובד, באשר לתנאי כהונתו או העסקתו, הכוללים מתן תגמול שההוצאה החזויה בשלו צפויה לעלות על 2.5 מיליון ש"ח בשנה, טעונה אישורם של ועדת התגמול, הדירקטוריון (ברוב של הדירקטורים החיצוניים או הבלתי תלויים, ככל שקיימת חובה למנות כאלו) והאסיפה הכללית (בתנאים הקבועים בחוק החברות לעניין אישור מדיניות תגמול נושאי משרה), וכי התקשרות כאמור תאושר רק אם היחס שבין ההוצאה החזויה בשל התגמול, לבין ההוצאה בשל התגמול הנמוך ביותר ששילם התאגיד הפיננסי לעובד התאגיד, לרבות עובד קבלן שהגוף הפיננסי הינו המעסיק בפועל שלו, בשנה שקדמה למועד ההתקשרות, קטן מ-35. כמו כן, תוקנה פקודת מס הכנסה ונקבע בה, כי ככל ששולם על-ידי תאגיד פיננסי, לנושא משרה בכירה או לעובד, שכר שעלותו עולה על 2.5 מיליון ש"ח, לא תותר בניכוי, לצורך חישוב הכנסתו החייבת של התאגיד הפיננסי, עלות שכר בסכום השווה לפעמיים ההפרש בין עלות השכר של העובד לבין 2.5 מיליון ש"ח. הוראות החוק חלות על התקשרויות שיאושרו החל ממועד פרסום החוק, ולגבי התקשרות שאושרה לפני יום הפרסום, יחולו הוראות החוק בתום תקופה של שישה חודשים ממועד פרסום החוק.

איגוד הבנקים ואיגוד חברות הביטוח הגישו לבית המשפט הגבוה לצדק עתירות כנגד החוק. ביום 11 ביולי 2016 ניתן על-ידי בג"ץ צו ביניים לפיו עובדים ונושאי משרה בכירים בתאגידים בנקאיים שיוזיעו על התפטרות מעבודתם בתוך 45 יום ממועד ההכרעה בעתירה או ממועד ביטול צו הביניים לא יאבדו את זכאותם הנוכחית לקבלת מלוא הזכויות שהיו מגיעות להם בגין סיום יחסי עובד-מעביד או סיום כהונתם, אילו הסתיימו במועד הגשת הבקשה. ביום 27 ביולי 2016 ניתן על-ידי בג"ץ צו על תנאי המורה למשיבים לנמק מדוע לא תבוטלה הוראת החוק הקובעת כי תאגיד פיננסי לא יהא רשאי לאשר תגמול לעובד אלא אם היחס ביני לבין

התגמול הנמוך ביותר בתאגיד לא עולה על 35:1 והוראת החוק המטילה נטל מס מיוחד על תאגידים פיננסיים.

2.4.1.1.6 ביום 3 באפריל 2016 פורסמו התיקונים הבאים לתקנות החברות:

(א) תקנות החברות (עניינים שאינם מהווים זיקה)(תיקון), התשע"ו-2016, לפיהן, קיום קשרים עסקיים או מקצועיים שהחלו לאחר מועד המינני של דירקטור חיצוני, לא יהיו זיקה אם הם נחשבים זניחים בעיני הדירקטור החיצוני והחברה, וועדת ביקורת אישרה עובדה זו, וכן אם הדירקטור החיצוני נתן הצהרה מתאימה; (ב) תקנות החברות (הודעה ומודעה על אסיפה כללית ואסיפת סוג בחברה ציבורית והוספת נושא לסדר היום)(תיקון), התשע"ו-2016, לפיהן חברה שפרסמה מודעה על זימון אסיפה כללית באתר האינטרנט שלה תהיה פטורה מפרסום מודעה בשני עיתונים יומיים; (ג) תקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין)(תיקון), התשע"ו-2016, לפיהן בהתקיים תנאים מסוימים, חידוש או הארכה של התקשרות עם מנכ"ל ושינוי לא מהותי בתנאי כהונתו והעסקתו של נושא משרה לא יהיו טעונות אישור של האסיפה הכללית; (ד) תקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני)(תיקון), התשע"ו-2016 הקובעות הפחתת דרישות ההצמדה בחישובי גמול לדירקטורים חיצוניים והפחתת חלק מסכומי הגמול. כמו כן, פורסם צו החברות (שינוי התוספת הראשונה א' לחוק), התשע"ו-2016, לפיו ניתן יהיה לתת מענק לנושא משרה בסך שלוש משכורות חודשיות על-פי קריטריונים שאינם ניתנים למדידה.

2.4.1.1.7 ביום 24 בפברואר 2016 פורסמו תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (הודעת מבטח בדבר מתן יחס שונה לאדם או בדבר סירוב לבטחו), התשע"ו-2016, במסגרתן נקבע, בין היתר, נוסח ההודעה שישלח מבטח לאדם עם מוגבלות אשר סירב לבטחו או החליט ליתן לו יחס שונה בדבר אפשרויותיו להגיש תלונה למפקח ולוועדת תלונות או להגיש תביעה לבית המשפט. תחילתן של התקנות ביום 23 במאי 2016.

2.4.1.1.8 ביום 25 בינואר 2016 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(הגבלות על מינוי וכהונה של בעלי תפקיד מרכזי בגוף מוסדי), התשע"ו-2016, במסגרתה מוצע לקבוע, כי בעל שליטה בגוף מוסדי או קרובו, קרוב של דירקטור בגוף מוסדי וכן מי שהורשע בעבירה מהמנויות בתזכיר, או שנפתחו נגדו הליכים בגין עבירה כאמור, לא ישמש כנושא משרה (למעט דירקטור) בגוף מוסדי או כבעל תפקיד אחר מהסוג שעליו הורה הממונה שלפעילותו עשויה להיות השפעה משמעותית על פרופיל הסיכון של הגוף המוסדי או כספי החוסכים באמצעותו) בגוף המוסדי, עוד מוצע לקבוע במסגרת הטיוטה כי אדם ימלא תפקיד מתפקידיו של בעל תפקיד מרכזי בגוף המוסדי רק אם מונה לתפקיד כדן, וכי לא יפגע אדם בשיקול הדעת העצמאי של בעל תפקיד מרכזי.

2.4.1.1.9 ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 216), התשע"ו-2016, אשר קבע, בין היתר, הורדת שיעור מס חברות, החל משנת 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25% - לפרטים נוספים ראה באור 35. בדוח הכספי.

2.4.1.2 חוזרים

2.4.1.2.1 ביום 3 באוגוסט 2016 פרסם המפקח חוזר שעניינו התקשרות גוף מוסדי עם בעל רישיון, אשר מחליף חוזר קיים באותו נושא, ובמסגרתו נקבע כי בעל רישיון וגוף מוסדי הפועלים באמצעות חשבונות נאמנות יפעילו, כל אחד מהם, מנגנוני פיקוח ובקרה על מנת לבדוק את העברות הכספיים וכי בעל רישיון לא יהיה רשאי להפקיד את הכספים שהועברו אליו בחשבונו. כמו כן, נקבע כי החל מיום 1 בינואר 2017 תבוטל האפשרות להעביר הפקדות עבור גוף מוסדי מחשבון נאמנות לחשבון של חברת ביטוח השולטת בגוף המוסדי, או הנשלטת על ידי אותו בעל שליטה השולט בגוף המוסדי. הוראות החוזר יחולו על התקשרויות שיהיו בתוקף החל מיום 1 בנובמבר 2016.

- 2.4.1.2.2 ביום 5 ביולי 2016 פרסם המפקח חוזר המתקן את החוזר הקיים בנושא בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות הציבור במסגרתו התווסף לחוזר נספח ב' שכולל הוראות פרטניות לעניין יישוב תביעות, כגון הודעות בעת בירור תביעה, המידע שעל בסיסו תיושב תביעה, הודעה על דחיית תביעה ודחייה בטענת אי גילוי, אופן ברור תביעה בעזרת דוחות חקירה, יישוב תביעות סיעוד לרבות לעניין הגדרת מקרה הביטוח ועוד. הוראות נספח ב' יחולו החל מיום 1 בספטמבר 2016.
- 2.4.1.2.3 ביום 9 ביוני 2016 פרסם המפקח חוזר שמתקן את החוזר שעניינו צירוף לביטוח, ובו נקבעו הוראות לעניין השוואה וביטול של פוליסה במקרה שבהליך התאמת הביטוח, שאינו ביטוח קבוצתי, נמצא כי למועמד לביטוח קיימת פוליסה בביטוח רלוונטי (הוראות אלו מבטלות את ההוראות הקבועות בחוזר "החלפת פוליסת ביטוח חיים ובריאות"). כמו כן, תוקנו ההוראות לעניין מסירת מידע והמסמכים למבוטח, ונוספו חובות תיעוד מידע. הוראות החוזר יחולו מיום 1 בספטמבר 2016 (את ההוראות הנוגעות להשוואה וביטול, מבטח רשאי להחיל מיום פרסום החוזר).
- 2.4.1.2.4 ביום 31 במאי 2016 פרסם המפקח חוזר שעניינו ניהול השקעות באמצעות סלי השקעה (אשר מתקן את החוזר הקיים בנושא) וקובע את הכללים לניהול סלי השקעה סחירים ושאינם סחירים על-ידי מספר משקיעים מוסדיים הנמנים על אותה קבוצת משקיעים; מתקן את ההוראות לעניין התנאים הכלליים לניהול סלי השקעה ולעניין סלים לא סחירים, וקובע הוראות מעבר אשר באי קיומם, יפורק הסל. הוראות החוזר חלות מיום הפרסום.
- 2.4.1.2.5 ביום 23 במאי 2016 פרסם המפקח חוזר שעניינו אחזור מידע אישי, במסגרתו נקבע כי על חברת ביטוח לאפשר למבוטח קיום חשבון פרטי שיהיה נגיש באמצעות כלים טכנולוגיים שיאפשר אחזור מידע של המבוטח ובכלל זה פרטי המבוטח, נתונים אודות פוליסות שברשותו או שהיו ברשותו ותביעות הביטוח שהגיש בשלוש השנים האחרונות. בנוסף, נקבע כי חברת ביטוח תציע למבוטח למשלוח מסמכים והודעות, הנדרשים על פי דין, בכלים טכנולוגיים, ותאפשר למבוטח למסור לה מסמכים באותו אופן. תחילת החוזר ביום 30 למרס 2017.
- 2.4.1.2.6 ביום 21 באפריל 2016 פרסם המפקח חוזר שעניינו הנחיה לביצוע IQIS לשנת 2015, המתבסס על התקנות הסופיות באירופה ועל ההנחיות הסופיות של EIOPA. עיקרי ההנחיה, ביחס להנחיה לביצוע IQIS4, נוגעים לייצוב עקומי ריבית חסרת סיכון, הרכב הון מוכר, דרישת הון פחותה להשקעה בתשתיות (הון וחוב), התאמת דרישת הון בגין חברות מנהלות, עדכון נוסחת חישוב דרישת הון בגין סיכון פרמיות ורזרבות בביטוח כללי, וכן עדכון ההנחיות בנוגע לדוח מיוחד של רואה חשבון מבקר, שיתמקד באומדן מיטבי ובמרווח הסיכון. הוראות החוזר חלות החל מיום פרסומן.
- 2.4.1.2.7 ביום 17 בפברואר 2016 פרסם המפקח חוזר שעניינו כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים (אשר מתקן חוזר קודם בנושא). בחוזר נקבעו הוראות לעניין מתן הלוואות על-ידי הגוף המוסדי כגון אנליזה בעת מתן הלוואה, הלוואות לדיור, בחינת הצורך בקבלת בטוחה, מתן הלוואות לעמיתים וכן הוראות לעניין הגדלת מגבלת ההשקעה בשותפויות ובתאגידי נדל"ן ל-6%, והחרגת הלוואות בערבות מדינה ממגבלת 3% החלה על היקף השקעות שלא עומדות בתנאים המנויים בחוזר למתן הלוואות, השאלת ניירות ערך והשקעה בנכסי חוב לא סחירים. תחילתו של החוזר ביום הפרסום.
- 2.4.1.2.8 ביום 27 ביולי 2016 פרסם המפקח טיוטת חוזר המתקן את החוזר הקיים בנושא כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים, אשר מציעה להרחיב את אפשרויות ההשקעה של הגופים המוסדיים וקובעת תנאים למתן הלוואה לדיור ולמתן הלוואה שהיא בגדר ליווי פיננסי לצורך מימון פרויקט בנייה, אשר יוחרגו, ממגבלת 3% החלה על היקף ההשקעות שלא עומדות בתנאים המנויים בחוזר למתן הלוואות.

2.4.1.3 טיטות חוזרים	
2.4.1.3.1	ביום 31 במאי 2016 פרסם המפקח טיטות חוזר שעניינה ביטול פוליסת ביטוח במסגרתה מוצע לקבוע את האמצעים בהם מבוטח יהיה רשאי לבקש לבטל פוליסת ביטוח (דואר אלקטרוני, חשבון אישי מקוון, שיחת טלפון למוקד שירות, פקס ודרכים נוספות שיבחר המבוטח) והוראות נוספות הנוגעות להליך הביטול.
2.4.1.3.2	ביום 4 באפריל 2016 פרסם המפקח טיטות חוזר שנייה בעניין "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים" (שיחליף את החוזר הקיים בנושא לניהול סיכונים אבטחת המידע), במסגרתה מוצע להגדיר עקרונות לניהול סיכונים סייבר בגוף מוסדי וכן את החובה של גופים מוסדיים לנהל סיכונים אלו, בין היתר, באופן הבא: חובת מינוי ועדת היגוי לניהול סיכונים סייבר; מינוי מנהל אבטחת סייבר; קביעת תכנית עבודה ותוכנה; ביצוע סקרי אבטחת מידע ומבחני חדירה ותדירותם; טיפול ודיווח על אירועי סייבר; שימוש בשרותי מחשוב ענן, וכן אבטחת ערוצי קשר מבוססי אינטרנט עם לקוחות.
2.4.1.3.3	ביום 25 בפברואר 2016 פרסם המפקח טיטות תיקון לחוזר מעורבות גוף שאינו בעל רישיון בשיווק ומכירה של מוצר ביטוח שאינו ביטוח קבוצתי, במסגרתה מוצע לקבוע, כי מעורבות של גוף חיצוני בפעולות שיווק ומכירה של ביטוח נסיעות לחו"ל מותרת, בתנאים שנקבעו לעניין זה בחוזר, כאשר הביטוח אינו כולל החרגות בשל חיתום רפואי ותקופת הביטוח אינה עולה על 30 יום.
2.4.1.4 הנחיות והבהרות	
2.4.1.4.1	ביום 10 באוגוסט 2016 פרסם המפקח מכתב למנהלי חברות הביטוח שעניינו חלוקת דיבידנד על ידי חברת ביטוח המעדיך את המכתב מיום 29 בדצמבר 2011 בנושא זה, וקובע את התנאים בהתקיימם חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד. לפרטים נוספים ראה ביאור (14)8 בדוחות הכספיים.
2.4.1.4.2	ביום 16 ביוני 2016 הודיע בנק ישראל כי שינה את מדיניותו בקשר להחזקת בעלי שליטה בגופים המנהלים כספי אחרים (קופות גמל, מבטח, קרנות נאמנות וחברות המנפיקות תעודות סל) במניות הבנקים, כך שיתאפשר לבעלי השליטה בגופים אלו להחזיק מעל 5% מאמצעי השליטה בתאגיד בנקאי ועד 7.5%, בכפוף לקבלת היתר מנגיד בנק ישראל.
2.4.1.4.3	ביום 7 ביוני 2016 פרסם המפקח מכתב למנהלי חברות הביטוח שעניינו הקמת ממשק לאיתור פוליסות ביטוח, המפרט את ההיערכות הנדרשת מחברות הביטוח להקמת ממשק אותו מפתח אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון שבו כל מבוטח יוכל לאתר בקלות ובמהירות את כל מוצרי הביטוח שברשותו.
2.4.1.4.4	ביום 16 במרץ 2016 פרסם המפקח טיטות שנייה של עמדת ממונה שעניינה הבהרה בעניין בדיקה מחודשת של זכאות. במסגרת הטיטות מוצע לקבוע, כי יהיה על חברת הביטוח ליזום, לפני תום תקופת תשלום תגמולי ביטוח שאושרה, הקצרה מתקופת הזכאות המרבית, בדיקה מחודשת של זכאות שמסגרתה תברר האם התובע עודנו זכאי לתגמולי ביטוח, ותהיה רשאית להפסיק את תגמולי הביטוח לאחר שנקטה באמצעים סבירים לצורך בירור הזכאות או במקרה שבו הודיע המבוטח כי הגדרת מקרה הביטוח לא מתקיימת עוד בו וכי בדיקה מחודשת של זכאות תיעשה בהתאם לקריטריונים ברורים שתקבע חברת הביטוח בהתחשב, בין השאר, במצבו הרפואי של התובע ובגילו.

2.4.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

2.4.2.1 הוראות דין

2.4.2.1.1 ביום 9 באוגוסט 2016 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(העברת כספים בין קופות גמל)(תיקון), התשע"ו-2016, במסגרתה מוצע לאפשר למי שמקבל קצבת זקנה לנייד את הכספים שבקופת הגמל ולהעביר כספים מקופת גמל להשקעה לקופת גמל לקצבה, בתנאי שהעמית הגיע לגיל הפרישה המוקדמת.

2.4.2.1.2 ביום 4 באוגוסט 2016 פורסמה טיוטה שנייה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(זקיפת תשואת אגרות חוב בקרן פנסיה חדשה מקיפה), התשע"ו-2016, במסגרתה מוצע לקבוע הוראות לחישוב תשואה על נכסי הקרן ולשינוי הקצאת אגרות החוב המיועדות בחלוקה לקבוצות - מקבלי קצבה, עמיתים בני חמישים ומעלה ויתר העמיתים. המפקח יהיה רשאי להגדיל את שיעור זקיפת התשואה בשל אגרות חוב מיועדות למקבלי קצבה בקרן (עד 85% מסך נכסי מקבלי הקצבה) אם מצא כי שיעור זקיפת אגרות החוב לעמיתים בגיל 50 ומעלה ולעמיתים אחרים עולה על רבע אחוז בהשוואה לקרן אחרת וכי פער כאמור עלול להפר את האיזון הדמוגרפי שבין עמיתים בקרן, וכן כי עד יום 31 בדצמבר 2023 זקיפת תשואה לעמיתים בגיל 50 ומעלה תבוצע באופן זהה זקיפת התשואה לעמיתים בני פחות מ-50.

2.4.2.1.3 ביום 3 באוגוסט 2016 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(כיסויים ביטוחיים בקופות גמל)(תיקון מס' ___), התשע"ה-2015, המציעה לקבוע כי מגבלת 35% מסך כל ההפקדות למרכיב התגמולים, החלה כיום על עלות הכיסויים הביטוחיים, לא תחול על כיסוי ביטוחי לאריכות ימים, וכן לבטל החל מיום 1 בינואר 2017 את האפשרות הקיימת כיום בתקנות להמשך קיומם של הסכמים קיימים למתן כיסויים ביטוחיים נוספים על אלו הניתנים במסגרת תקנון קרן פנסיה שנחתמו לפני יום 1 בדצמבר 2012.

2.4.2.1.4 ביום 13 ביולי 2016 פורסמה טיוטת תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל)(תיקון), התשע"ו-2016, המציעה לבטל את התנאי הקבוע בתקנות לפיו הפקדת תשלום של מעביד לקופת גמל שמעבר לשיעור של 5% תהיה לחשבון אחר אצל אותו מבטח, וכן לקבוע כי הפקדה למרכיב הפיצויים לקופת גמל משלמת לקצבה תתאפשר מבלי שתהיה הפקדה מקבילה למרכיב התגמולים באותו חשבון בקופה בהתאם לתנאים שנקבעו בטייטה.

2.4.2.1.5 ביום 29 ביוני 2016 פורסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 17) (איסור זיקה בין עמלת הפצה לדמי ניהול), התשע"ו-2016, במסגרתה מוצע לקבוע איסור על חישוב עמלת הפצה בזיקה לשיעור דמי הניהול הנגבים מהעמית, ואת העונש בגין הפרת האיסור כאמור.

2.4.2.1.6 ביום 28 ביוני 2016 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תשלומים לקופת גמל)(תיקון מס' 2), התשע"ו-2016, במסגרתן נדחו מועדי התחילה של ההוראות לעניין פרטים שעל מעביד למסור לחברה מנהלת בעת הפקדת והפסקת התשלומים, הודעת קופת גמל לעובד על הפסקה בתשלום, היזון חוזר ראשוני, היזון חוזר מסכם, היזון חוזר מסכם חודשי והיזון חוזר מסכם שנתי, בקשה להשבת תשלום שהופקד ביתר, ובעניין מבנה דיווח אחיד, כך שלגבי מעביד המעסיק פחות מחמישים עובדים, מועד התחילה יהיה ביום 1 בפברואר 2018, ולגבי מעביד המעסיק לפחות חמישים עובדים אך לא יותר ממאה עובדים, מועד התחילה יהיה ביום 1 בפברואר 2017.

- 2.4.2.1.7 ביום 7 ביוני 2016 פורסם חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס' 15) התשע"ו-2016, במסגרתו נקבעה האפשרות לחברות מנהלות של קופות גמל להקים קופת גמל להשקעה - מוצר חסכון המיועד לתשלום סכום הון לעמית עצמאי או למוטבי. התשלום שעמית יהיה רשאי להפקיד בקופות גמל להשקעה לא יעלה על 70,000 ש"ח. כמו כן, במסגרת התיקון בוצעו תיקונים עקיפים בפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961, בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005 ובחוק לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, התשע"ד-2014.
- 2.4.2.1.8 ביום 30 במאי 2016 פרסם המפקח טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תשלומים לקופת גמל)(תיקון), התשע"ו-2016, במסגרתה מוצע לקבוע כי הריבית שישלם מעביד בשל איחור בהפקדת תשלומים בעד עובד לקופת גמל תהיה בשיעור הריבית בשל איחור בהעברת כספים מהמערכת הבנקאית.
- 2.4.2.1.9 ביום 26 במאי 2016 פורסם צו הרחבה להגדלת ההפרשות לביטוח פנסיוני במשק 2016, הקובע כי הגדלת תשלומי עובדים ומעסיקים ברכיב התגמולים בכלל המשק ייעשה בשתי פעימות: (א) החל מיום 1 ביולי 2016 - תשלומי מעסיק 6.25% ותשלומי עובד 5.75%; (ב) החל מיום 1 בינואר 2017 - תשלומי מעסיק 6.5% ותשלומי עובד 6%. כמו כן, נקבע כי בסיס השכר ממנו יש להעביר תשלומים עבור עובדים קיימים וחדשים יהיה בהתאם לאמור בהסכם העבודה החל על הצדדים ובלבד שלא יפחת מהמתחייב לפי צו ההרחבה לפנסיה חובה. בהסדרים פנסיוניים בביטוחי מנהלים/קופות גמל, שיעור התשלומים יכלול את תשלום המעסיק עבור רכישת כיסוי למקרה של אבדן כושר עבודה להבטחת 75% משכר העובד, ובלבד ששיעור הפרשות המעסיק לחלק התגמולים לבדו לא יפחת מ-5%. תחילתו של הצו ביום 1 ביולי 2016.
- 2.4.2.1.10 ביום 24 במאי 2016 פורסמה טיוטת תיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה, מכירה ואחזקה של ניירות ערך), התשס"ט-2009, במסגרתה מוצע לקבוע, כי הליך תחרותי לרכישת ומכירת ניירות ערך יתקיים בין שמונה משתתפים לפחות, בנפרד לכל אפיק השקעה וכי משקיע מוסדי לא יהיה רשאי למכור או לרכוש ניירות ערך או מטבע חוץ, באמצעות צד קשור. כמו כן, מוצע לקבוע כי החזקה, לרבות סליקה של נייר ערך, תיעשה לפי הליך תחרותי שיתקיים לפחות אחת לשלוש שנים, בין חמישה משתתפים לפחות, וכללים למתן פטור מהליך כאמור.
- 2.4.2.1.11 ביום 8 במרץ 2016 פורסם תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס' __), התשע"ו-2016 במסגרתו מוצע לקבוע כי אם נקבעה בדין או בהסכם התניה שלפיה שיעור ההפקדה למרכיב תשלומי המעסיק (למעט למרכיב הפיצויים) בקופת גמל מסוג מסוים עומד על שיעור מסוים משכרו של העובד שכולל את תשלום המעסיק לביטוח אובדן כושר עבודה, בשיעור הדרוש להבטחת 75% משכרו של העובד לפחות או בשיעור של 2.5% משכרו של העובד, לפי הנמוך, ושיעור ההפקדה לפי הדין או ההסכם למרכיב תשלומי המעסיק לסוג אחר של קופת גמל עומד על שיעור נמוך יותר, לא יראו בהוראות הדין או ההסכם כהתניה של מעסיק לגבי שיעור ההפקדה בעד העובד, בהפקדה לסוג מסוים של קופת גמל והעובד יהיה זכאי לשיעור הפקדה למרכיב תשלומי המעסיק שלא יפחת מ-6.25% החל מיולי 2016 ו-6.5% החל מינואר 2017.
- 2.4.2.1.12 ביום 26 בינואר 2016 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (סכומים קטנים), התשע"ו-2016, אשר קובעות את התנאים בהתקיימם יוכל עמית, אשר באחד מחשבונותיו שהם קרן ותיקה, קופת גמל לתגמולים, קופת גמל לחיסכון וקופת גמל אישית לפיצויים, שאינן קופות ביטוח, קיימים כספים, למשוך אותם בסכום חד פעמי, וכן חובת חברה מנהלת של אותה קופת גמל לשלוח לעמית הודעה בדבר זכותו למשיכת הכספים בנוסח ובמועד שיקבע המפקח.

- 2.4.2.2 חוזרים
- 2.4.2.2.1 ביום 19 ביולי 2016 פרסם המפקח חוזר המתקן את החוזר הקיים בנושא העברת כספים בין קופות גמל וקובע ביטול חובת קופה מקבלת להודיע לקופה מעבירה על קבלת בקשה להעברת כספים; חובת העברת בקשה להעברת כספים על ידי הקופה המקבלת לגוף המנהל של הקופה המעבירה; הודעת גוף מנהל של הקופה המעבירה כי אין באפשרותו לבצע את העברת הכספים בתוך 3 ימי עסקים ואפשרות למשלוח הודעות לעמית בדואר אלקטרוני. תחילתן של הוראות החוזר ביום 1 בינואר 2017.
- 2.4.2.2.2 ביום 19 ביולי 2016 פרסם המפקח חוזר המתקן את החוזר הקיים בנושא תשלומים לקופת גמל ובו נקבע כי מועד קבלת ההודעה מהחברה המנהלת למעסיק בדבר אי עמידתו בהוראות התקנות, יהיה יום העסקים הראשון לחודש העוקב לחודש שבו הועבר הדיווח או הופקדו התשלומים, ואם המעסיק לא מסר דיווח כנדרש - בתוך 30 ימי עסקים ממועד קבלת ההודעה, תשלח הודעה נוספת. כמו כן, נקבע, אמצעי התשלום אליו תיעשה השבה בעת השבת תשלום שהופקד ביתר והמועד בו היא תיעשה. הוראות החוזר חלות החל מיום פרסום החוזר.
- 2.4.2.2.3 ביום 30 ביוני 2016 פרסם המפקח חוזר שעניינו איחוד חשבונות קיימים בקרנות חדשות - מחשבונות לא פעילים לחשבונות פעילים. בחוזר נקבעו הוראות להעברת הכספים במסגרת איחוד חשבונות קיימים בקרן פנסיה וכן הוראות לעניין ההודעות שישלחו לעמיתים לגבי העברת פרטיהם לצורך העברת הכספים לחשבונם בקרן פנסיה ולענין העברת מידע לממונה וקבלת מידע מהממונה, חובת תיעוד והקמת כספת ייעודית להעברת המידע. תחילת החוזר ביום פרסומו.
- 2.4.2.2.4 ביום 22 ביוני 2016 פרסם המפקח חוזר שעניינו "דיווח למפקח על תעריפים בתכניות לביטוח חיים-תיקון", בו נקבע שעל חברת ביטוח להגיש למפקח אחת לרבעון קלנדרי, דיווח על דמי הביטוח שנקבעו בפועל בכיסויי ביטוח חיים שהופקו במהלך אותו רבעון, עבור כל סוג תכנית ביטוח חיים ששווק על ידה ברבעון החולף. כמו כן, נקבעו המשתתפים אליהם יתייחס הדיווח הרבעוני למפקח. תחילתו של התיקון ביום פרסומו.
- 2.4.2.2.5 ביום 10 באפריל 2016 פורסם תיקון לחוזר שעניינו מסמך הנמקה, אשר מחליף חוזר קודם בו נקבע נוסח אחיד למסמך ההנמקה שיימסר ללקוחות על-ידי יועץ או סוכן שיווק פנסיוני אגב הליך שיווק או ייעוץ פנסיוני. בתיקון נדחה מועד התחילה ליום 1 בינואר 2017.
- 2.4.2.2.6 ביום 13 במרס 2016 פורסם חוזר הממונה הקובע הוראות לעניין בחירת קופת ברירת מחדל ואת התנאים הנדרשים מחברה מנהלת של קופת גמל המצרפת עמיתים בהתאם להוראות סעיף 20(ב) לחוק קופות הגמל. במסגרת החוזר נקבע כי צירוף לקופת גמל ייעשה על ידי בחירה אקטיבית של העובד את קופת הגמל או באמצעות המעסיק לקופת גמל שנבחרה על ידו בהתאם לסעיף 20(ב) לחוק קופות הגמל וככל שלא נבחרה על ידי העובד קופת גמל ולא נבחרה על ידי המעסיק קופת גמל בהתאם לסעיף 20(ב) לחוק קופות הגמל, יצרף המעסיק את העובד לקופת הגמל שתבחר על ידי הממונה. עוד קובע החוזר כי דמי הניהול שיוצעו על ידי קרנות הפנסיה הנבחרות יהיו בתוקף למשך 10 שנים ממועד ההצטרפות לקרן. קרנות הפנסיה ייבחרו על ידי הממונה אחת לשלוש שנים החל מיום 1 בספטמבר 2016. בנוסף, נקבע כי בחירת קופת ברירת מחדל על ידי מעסיק או ארגון עובדים תיעשה לפי הליך תחרותי בהתאם לקריטריונים שנקבעו על ידה. הסדרי ברירת מחדל קיימים יישארו בתוקף עד מרס 2019 לכל המאוחר.
- בעקבות פרסום החוזר, הוגשה ביום 21 באפריל 2016 עתירה לבג"צ מטעם התאחדות חברות הביטוח למתן צו על תנאי וצו ביניים.

הטענות שנטענו מטעם התאחדות חברות הביטוח לא התקבלו במסגרת פסק הדין שניתן בעתירה אולם נקבע בהתאם להסכמת הממונה בנושא כי קרנות הפנסיה שיבחרו על ידי הממונה בהליך התחרותי הראשון, ייבחרו אחת לשנתיים במקום אחת לשלוש שנים כפי שנקבע בתחילה.

בעקבות פסק הדין כאמור פרסם הממונה תיקון לחוזר וכן את ההנחיות החדשות לעניין הליך קביעת קרנות ברירת המחדל.

ביום 1 באוגוסט 2016 פרסם המפקח כי הקרנות שנבחרו הינן קרן הפנסיה של מיטב דש גמל ופנסיה בע"מ אשר תגבה דמי ניהול בשיעור של 0.01% מהצבירה ו- 1.31% מההפקדות וקרן הפנסיה של הלמן אלדובי קופות גמל ופנסיה בע"מ אשר תגבה דמי ניהול בשיעור של 0.001% מהצבירה ו- 1.49% מההפקדות. בהתאם להוראות החוזר, קרנות הפנסיה יחלו לשמש כקרנות ברירת מחדל נבחרות ביום 1 בנובמבר 2016.

ליישום החוזר עלולות להיות השלכות מהותיות על פעילות החברה ויישומי עלול להשפיע על דמי הניהול הנגבים מעמיתים באופן שיפגע ברווחיות החברה, להשפיע על נתח השוק של החברה בענף ועל אופן הפצת מוצרי החברה. בשלב זה אין ביכולת החברה להעריך את ההשפעה הכוללת של יישום חוזר זה.

2.4.2.2.7 ביום 6 בינואר 2016 פרסם המפקח חוזר שעניינו דוח שנתי ודוח רבעוני לעמיתים ולמבוטחים בגוף מוסדי, אשר מתקן ומבטל את החוזר הקיים בנושא. תחילתו של החוזר בדוח השנתי לעמית בגין שנת 2015.

2.4.2.2.8 ביום 5 בינואר 2016 פרסם המפקח חוזר שעניינו תנאים לשליטה בחברה מנהלת של קרן פנסיה נוספת או בחברה מנהלת של קופת גמל נוספת. במסגרת החוזר נקבע כי בעל היתר שליטה בחברה מנהלת של קרן פנסיה, יהיה רשאי לקבל היתר שליטה נוסף בחברה מנהלת של קרן פנסיה אחרת ובעל היתר שליטה בחברה מנהלת שאינה חברה מנהלת של קרן פנסיה, או בחברה מנהלת של קרן פנסיה שמנהלת גם קופת גמל שאינה קרן פנסיה, יהיה רשאי לקבל היתר שליטה נוסף בחברה מנהלת אחרת, זאת, לתקופה קצובה, בכפוף לכך שבתוך שנה ממועד הרכישה יועברו הנכסים המנוהלים על ידי החברה הקיימת ועל ידי החברה הנוספת לניהולה של אחת מהן, ורישיונה של החברה האחרת יבוטל. כמו כן, נקבעו בחוזר תנאים אשר בהתקיים אחד מהם ניתן יהיה לקבל היתר שליטה בחברה הקיימת ובחברה הנוספת, ללא צורך בהעברת הנכסים המנוהלים. הוראות החוזר חלות החל מיום הפרסום.

2.4.2.3 טיוטות חוזרים

2.4.2.3.1 ביום 28 ביולי 2016 פרסם המפקח טיוטת חוזר שעניינה "ייפוי כוח לבעל רישיון" אשר מציעה להחליף את החוזר הנוכחי, במסגרתה מוצע לקבוע כי סוכן ביטוח הפונה בשם לקוח באמצעות הרשאה שניתנה לו לפני יום 1 במאי 2013, לא יצטרך להחתימו על ייפוי כוח בהתאם לחוזר, וכן לקבוע אפשרויות נוספות לחתימת עמית על ייפוי כוח חד פעמי לקבלת מידע ואימותו. כמו כן, מוצע לקבוע, כי גוף מוסדי יוכל להתנות ביצוע עסקה באמצעות בעל רישיון מתוקף ייפוי כוח, בקיומו של הסכם בינו לבין בעל הרישיון.

2.4.2.3.2 ביום 18 ביולי 2016 פרסם המפקח טיוטת חוזר המתקן את החוזר הקיים בנושא שיווק פוליסות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים, במסגרתה נקבע תיקון לדף פרטי הביטוח כך שיכלול גילוי לשיעורי הפרמיה המרביים שניתן לגבות בעבור נספח כיסוי ביטוחי לאריכות ימים, ותיקון הוראות נספח א' - חישוב הפרמיה בכיסוי ביטוחי לאריכות ימים.

2.4.2.3.3 ביום 17 ביולי 2016 פרסם המפקח טיוטה שנייה של חוזר הוראות לעניין זכויות וחובות עמיתים בתקנון קרן פנסיה חדשה מקיפה, בה מוצע נוסח תקנון מחייב לקרן הפנסיה ממנו ניתן לסטות רק באישור המפקח, וכן והוראות נוספות שתהיה רשאית חברה מנהלת לקבוע בתקנונה.

2.4.2.3.4 ביום 14 ביולי 2016 פרסם המפקח טיוטת חוזר המתקנת את החוזר הקיים בנושא מסלולי השקעה בקופות גמל ובמסגרתה מוצע לקבוע כי ההוראות אשר יחולו על מסלולי ההשקעה בקופות גמל להשקעה תהינה ההוראות הקבועות בחוזר לעניין ניהול מסלולי השקעה בקרנות השתלמות ובפוליסות שאינן קופות ביטוח.

2.4.2.3.5 ביום 11 ביולי 2016 פרסם המפקח טיוטה שנייה של חוזר קווים מנחים לתכנית לביטוח מפני אובדן כושר עבודה. במסגרת הטיוטה, מוצע לקבוע כי תכנית אובדן כושר עבודה תורכב מתכנית בסיסית – לגביה מוצע לקבוע בחוזר הוראות בנוגע למקרה ביטוח, תקופת הביטוח, תקופת המתנה, היקף הכיסוי, תגמולי הביטוח ועוד. לתכנית הבסיסית ניתן לצרף נספחים שירחיבו את הכיסוי הבסיסי, בהתאם לתנאים ולהוראות הקבועים בטיטות החוזר.

2.4.2.3.6 ביום 8 ביוני 2016 פרסם המפקח טיוטה שנייה של חוזר שעניינו תכניות ביטוח חיים בדמי ביטוח קבועים, בה נקבעו עקרונות למתן ערכי סילוק או ערכי פדיון למבוטח במקרה של ביטול או הפחתת סכום הביטוח בכיסוי למקרה מוות בדמי ביטוח קבועים, בתכניות ביטוח חיים לכיסוי מקרה מוות לתקופה העולה על חמש שנים בדמי ביטוח קבועים, לרבות תכנית ביטוח לכיסוי מקרה מוות ייעודית להלוואה לדיור (משכנתה).

2.4.2.3.7 ביום 6 ביוני פורסמה טיוטה שניה של חוזר כללים לתפעול מוצר פנסיוני, בה נקבעו הוראות לעניין אופן הדיווח של סוכן ביטוח פנסיוני שמעביד מחויב לשלם לו או לגוף קשור בו דמי סליקה, באמצעות ממשק דמי סליקה ושיעור דמי הסליקה; כללים לגבי הפחתת עמלת הפצה והוראות לעניין הפחתת דמי הניהול של עמית לגביו שולמו דמי סליקה.

2.4.2.3.8 ביום 20 באפריל 2016 פרסם המפקח טיוטת חוזר שעניינה הוראות לתשלום קצבה מקופת גמל לחיסכון. במסגרת הטיוטה, מוצע לקבוע תנאים לקבלת קצבת זקנה מקופת גמל לחיסכון - הגעת העמית לגיל פרישה מוקדמת, רכישת כיסוי ביטוחי לאריכות ימים באמצעות החברה המנהלת ואת מועד תחילת תשלומי קצבת זקנה ממבטח. כמו כן, מוצע לקבוע תנאים לשיווק כיסוי ביטוחי לאריכות ימים על ידי חברה מנהלת, והוראות לעניין תשלום למוטבים של עמית בקופת גמל לחיסכון.

2.4.2.3.9 ביום 10 באפריל 2016 פרסם המפקח טיוטת חוזר שעניינה הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל, אשר מציעה לתקן ולהחליף חוזר קיים באותו השם. במסגרת הטיוטה מוצע להסדיר את הליך העברת הכספים של עמית אגב הצטרפותו לקרן פנסיה מקרן פנסיה אחרת שבה הוא מוגדר "עמית לא מפקיד" במסגרת איחוד חשבונות קיימים בקרן פנסיה.

2.4.3 תחום ביטוח בריאות

2.4.3.1 הוראות דין

2.4.3.1.1 ביום 27 ביולי 2016 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(ביטוח בריאות קבוצתי)(תיקון), התשע"ו-2016 במסגרתה מוצע לאפשר למי שאינו רשאי לשמש כבעל פוליסה על פי נוסח הנוכחי של התקנות, להתקשר כבעל פוליסה בחוזה לביטוח בריאות קבוצתי לגבי קבוצת מבוטחים, אף אם יש לו טובת הנאה מהיותו בעל פוליסה, בהתקיים התנאים המפורטים בטיטות, וכן מוצע לקבוע הוראות לעניין ביטוח קבוצתי לחברי קופות חולים.

2.4.3.1.2 ביום 27 ביולי 2016 פורסם חוק ביטוח תאונות אישיות לתלמידים (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016, אשר מסמיך את שר החינוך לקבוע, באישור ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, את התשלום שייגבה מההורים בעד ביטוח תאונות אישיות ברשויות מקומיות שונות. כמו כן, נקבע מנגנון לעריכת מכרז משותף לכלל הרשויות המקומיות, לשם התקשרות בחוזה ביטוח תאונות אישיות לכלל התלמידים, שבו יקבעו מראש דמי ביטוח אחידים.

2.4.3.1.3 ביום 15 במרץ 2016 פורסם תזכיר חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון מס' __), התשע"ו-2016, במסגרתו מוצע לתקן את חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 ולבטל ההוראה לפיה תכנית לשירותי בריאות נוספים המוצעות על ידי קופות החולים לא תכלול תרופות מצילות חיים או מאריכות חיים, וכן לאפשר לכלול בתכניות כאמור הוראה הפוטרת או מעניקה הנחה מתשלום עבור כיסוי לתרופות מצילות או מאריכות חיים, משיקולים הקשורים למצבו הכלכלי של העמית.

2.4.3.1.4 ביום 31 בדצמבר 2015, פורסמו ברשומות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות חולים), התשע"ו-2015, הקובעות תנאים אחידים לפוליסת ביטוח סיעודי קבוצתית לחברי קופות חולים, וכן הוראות לעניין הצטרפות לביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים.

ביום 24 בינואר 2016 פורסם חוזר ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות חולים, בו נקבעו עקרונות לעריכת ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות חולים, שעיקריהם: חברת ביטוח תישא בסיכון הביטוחי הגלום בתכנית בשיעור שלא יפחת מ-20%, כי היא תיבחר בהליך תחרותי לתקופה שלא תעלה על 8 שנים, כי יחולו על ניהולה של הקרן הוראות הקבועות בחוק לעניין התחייבויות תלויות תשואה, וכן הוראות לעניין הכנסות והוצאות שיוקפו לקרן, הגבלות לעניין התקשרות חברת ביטוח ביותר מהסכם אחד לעריכת ביטוח קבוצתי לחברי קופת חולים, הודעות למבוטחים הזכאים להצטרף לפוליסה לביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים בעקבות סיומה של פוליסה לביטוח סיעודי קבוצתי; והוראות לעניין מבוטחים העוברים בין קופות החולים. הוראות החוזר יחולו לגבי תכניות לביטוח קבוצתי לחברי קופות חולים שיונהגו או יחודשו החל מיום 1 ביולי 2016.

באותו היום פורסמו ברשומות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח בריאות קבוצתי) (תיקון), התשע"ו-2015, אשר במסגרתן בוטלה ההוראה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח בריאות קבוצתי), תשס"ט-2009 אודות הסכומים שרשאי מבטח להחזיר לקופת חולים שהינה בעלת פוליסה לביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים. תחילתו של התיקון ביום 1 ביולי 2016.

ביום 14 ביוני 2016 פרסם המפקח טיוטת חוזר המתקנת את חוזר ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות חולים, במסגרתה נדחה מועד התחילה של ההוראות לעניין מסירת מידע למבוטח לביטוח סיעודי לחברי קופת חולים שהיה מבוטח לביטוח סיעודי לחברי קופות חולים ערב המעבר לקופת חולים אחרת, ולעניין מסירת דוח שנתי למפקח אודות מבוטחים שהצטרפו ועזבו את התכנית עקב מעבר בין קופות חולים, ליום 1 בינואר 2017, ואת מועד התחילה של ההוראה לפיה חברת ביטוח תישא בסיכון הביטוחי הגלום בתכנית בשיעור שלא יפחת מ-20%, ליום 1 בינואר 2019.

2.4.3.2 הנחיות והבהרות

2.4.3.2.1 ביום 14 באפריל 2016 פרסם המפקח הכרעה עקרונית שעניינה אופן שיווק פוליסות תאונות אישיות, אשר קובעת הוראות לטיפול בפוליסות תאונות אישיות אשר שוקו מבלי שהובהרה למבוטחים מהות העסקה ועניינים מהותיים נוספים לעסקת הביטוח - דהיינו "אופן מטעה" כהגדרת המפקח. על חברת הביטוח לבדוק אם שוקו על ידה פוליסות תאונות אישיות באופן מטעה, לפנות טלפונית למבוטחים שבעת צירופם תואר בפניהם תיאור מטעה ולקבל את הסכמתם להמשך ביטוחם בפוליסה. ככל שמבוטח יודיע, כי אינו מסכים לביטוח יהיה על

חברת הביטוח לבטל את הביטוח ולהשיב לו את דמי הביטוח ששילם ממועד צירופו לביטוח.

2.4.4 תחום ביטוח כללי

2.4.4.1 הוראות דין

2.4.4.1.1 ביום 2 באוגוסט 2016 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(דמי עמילות מרביים בביטוח מבנה אגב הלוואה לדיוור), התשע"ו-2016, המציעה לקבוע כי המגבלה לפיה דמי העמילות לא יעלו 20% מדמי הביטוח, החלה על דמי העמילות לביטוח מבנה הנרכש אגב הלוואה לדיוור, תחול גם על דמי העמילות בגין ביטוח החיים הנרכש אגב הלוואה לדיוור, וכי בנוסף לכך, ניתן יהיה לשלם בשנת הביטוח הראשונה, גם עמלת היקף עבור שיווק ביטוח חיים אגב משכנתא בכללים הקבועים בטיטה.

2.4.4.1.2 ביום 9 ביוני 2016 פורסמו תקנות הביטוח הלאומי (היוון)(תיקון), התשע"ו-2016 ("התיקון"), בהמשך לפרסום המלצות הועדה הבין משרדית בראשות ד"ר אליהו וינוגרד בעניין טבלאות תוחלת החיים ושיעור הריבית המשמשת להיוון גמלאות בגין פגיעת עבודה במסגרתן נקבע, בין היתר, כי שיעור הריבית יעמוד על 2% במקום השיעור הנוכחי העומד על 3% - לפרטים נוספים ראה באור 9(27) בדוחות הכספיים.

בחודש אוגוסט 2016 פורסם כי בכוונת משרד האוצר לבטל את התקנות. לפרסום כאמור אין השפעה, בשלב זה, על האומדנים לתביעות התלויות שערכה החברה ליום 30 ביוני 2016.

2.4.4.2 חוזרים

2.4.4.2.1 ביום 7 בינואר 2016 פרסם המפקח חוזר שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה" הקובע כי ההוראות לפיהן דמי הביטוח נטו עבור כלי רכב שאינו אופנוע לא יעלו על 90% מדמי הביטוח נטו עבור ביטוח זהה בביטוח השיוור, לא יחולו על ביטוח רכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון בענף רכב חובה. תחילת החוזר בין יום 1 במרץ 2016 ליום 31 בדצמבר 2016. כמו כן שונה במסגרת החוזר ההוראות והמועדים לעניין הגשתם והנהגתם של דמי ביטוח בביטוח רכב חובה בהתאם לעדכון סעיף 40 לחוק הפיקוח, והורחבה האפשרות לעדכן את דמי הביטוח בדיעבד, בכפוף להודעה מראש לממונה. הוראות החוזר יחולו על פוליסות בענף ביטוח רכב חובה שתקופת הביטוח בהן מתחילה ב-1 במרץ 2016 ואילך. החל מיום 1 בינואר 2017 לא יתאפשר לחברת ביטוח להשתמש בנוסחאות תעריף שונות לציי רכב ולקולקטיבים, וכן תבוטל ההוראה לעניין שינוי דמי ביטוח בענף רכב חובה בביטוח לתקופה הקצרה משנה בצי רכב או בקולקטיב.

ביום 21 ביולי פורסמה טיוטת חוזר שעניינה תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה, אשר מציעה לעדכן את דמי הביטוח לכלי רכב פרטיים בביטוח שיוור (הפול) לגבי פוליסות בענף ביטוח רכב חובה שתקופת הביטוח בהם מתחילה ביום 1 בינואר 2017.

2.4.4.3 טיוטות חוזרים

2.4.4.3.1 ביום 24 ביולי 2016 פרסם המפקח טיוטת חוזר שעניינה השבת כספים מקרנית לציבור המבוטחים, במסגרתה נקבעו הוראות להשבת סכום הכסף העודף שקיים בקרנית לציבור המבוטחים בביטוח רכב מנועי. ההוראות מתייחסות לשיעור דמי ההשבה, תקופת הביטוח המזכה בהשבה, ניכוי דמי ההשבה בעת ביטול הפוליסה, סכום דמי הביטוח שיצוינו בתעודות ודיווחים לקרנית.

2.4.5 תחום השירותים הפיננסיים ופעילות בשוק ההון

2.4.5.1 הוראות דין

2.4.5.1.1 בהמשך לתיקון מס' 23 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, אשר מתיר להציע לציבור בישראל קרנות חוץ. ביום 5 במאי 2016 פורסמו ברשומות תקנות השקעות משותפות בנאמנות (הצעת יחידות של קרנות חוץ), התשע"ו - 2016 וכן תיקונים בתקנות נוספות בנושאים רלוונטיים - אגרות, עמלת הפצה וסיווג הקרנות לצורך פרסום, אשר נועדו להסדיר את התנאים להצעת קרנות החוץ. התקנות ייכנסו לתוקף ביום 5 בנובמבר 2016, בד בבד עם הוראות תיקון מס' 23.

ביום 9 במאי 2016 הגישו איגוד תעודות הסל ואיגוד מנהלי קרנות הנאמנות, עתירה לבג"ץ נגד שר האוצר, רשות ניירות ערך, ועדת הכספים של הכנסת ואיגוד הבנקים הזרים, נגד התקנות בטענה כי התקנות יוצרות תחרות בלתי הוגנת בין העותרים למנהלי קרנות הנאמנות הזרים.

בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשפעה על הדוחות הכספיים של החברה.

2.4.5.1.2 ביום 6 באפריל 2016 פרסמה רשות ניירות ערך נוסח עדכני של תיקון לחוק השקעות משותפות בנאמנות (שנקרא כעת "תיקון קרנות סל"), שעל פיו, תעודות הסל יחדלו להתקיים כנכס מתחייב ויהפכו לקרנות נאמנות מחקות סגורות, כלומר קרנות מחקות נסחרות. התיקון קובע הוראות חדשות בנושאים מסוימים, לגבי קרנות נאמנות בכלל ולגבי קרנות מחקות סגורות בפרט. חלק משמעותי ביותר מההסדרה העתידית של התחום צפוי להיות מוסדר בחקיקת משנה, אשר טרם התפרסמה (ברובה הוראות של רשות ניירות ערך).

בשלב זה לא ניתן להעריך את השפעה על הדוחות הכספיים של החברה, בין היתר, הואיל ואין ביכולתה של החברה להעריך את מועד כניסת התיקון לחוק לתוקף ואת נוסחו הסופי של התיקון.

במסגרת התיקון המוצע, נכללת הצעה לתיקון סעיף 49 לחוק השקעות משותפות בנאמנות (אשר יהפוך לסעיף 67א לפי התיקון). בהתאם לנוסח התיקון, מנהל תיקים הנמנה על קבוצת החברות עליה נמנה מנהל הקרן ("מנהל תיקים קשור") המחזיק בעבור לקוחותיו 25% או יותר מהשווי הנקי של נכסי קרן, יחשב כ"גורם מקורב", ויחולו על מנהל הקרן הנמנה על קבוצת החברות עליה נמנה מנהל התיקים הקשור, המנהל "קרן מקורבת" כאמור, חובות והגבלות שונות וביניהן, שיעור שכר מנהל הקרן בקרן לא יעלה על ממוצע שיעורי שכר מנהל הקרן בכל הקרנות מאותו סוג שבניהולו ושיעור ההוספה בקרן לא יעלה על ממוצע שיעורי ההוספה בכל הקרנות שבניהולו. בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשפעה על הדוחות הכספיים של החברה.

2.5 תמצית נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של הראל השקעות

2.5.1 תמצית נתונים מהדוחות התוצאתיים המאוחדים של הראל השקעות (באלפי ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני	שינוי ב- %	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני
2015	2015	2016		2015	2016
מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח					
4,242,656	986,894	1,019,285	(7)	2,193,576	2,037,250
857,019	141,891	200,807	(18)	478,189	390,679
176,679	323,644	(125,967)	-	246,742	(173,613)
44,167	13,151	6,205	(90)	24,983	2,377
69,251	20,398	15,668	(36)	38,076	24,396
290,097	357,193	(104,094)	-	309,801	(146,840)
סך הכל רווח (הפסד) ממגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח					
297,815	250,986	(72,733)	-	223,583	(109,382)
מגזר ביטוח כללי					
3,071,824	756,338	735,655	(4)	1,519,508	1,451,705
1,767,625	427,840	473,515	4	871,044	908,172
216,948	69,976	39,574	-	156,300	(4,507)
123,508	(35,479)	47,431	-	95,360	(3,283)
מגזר ביטוח בריאות					
3,964,225	970,725	1,022,927	5	1,926,078	2,019,083
3,757,672	918,342	976,619	6	1,821,411	1,928,922
33,721	63,764	60,329	-	25,765	88,451
2,136	19,230	68,146	-	(259)	95,042
מגזר חברות ביטוח בחו"ל					
257,921	66,362	70,166	1	128,516	129,694
162,614	42,403	45,933	4	79,989	82,927
10,958	2,784	3,905	(74)	12,531	3,310
(7,482)	(2,839)	4,386	-	(1,451)	4,952
מגזר שוק ההון ושירותים פיננסיים					
300,392	78,630	69,917	(16)	159,738	134,449
292,521	58,133	70,627	1	116,380	117,210
7,860	20,486	(699)	(60)	43,349	17,239
7,759	20,328	(625)	(60)	43,292	17,369
פריטים שלא נכללו במגזרי הפעילות					
172,385	71,583	29,698	(57)	138,700	59,192
138,959	33,124	43,273	33	66,356	88,285
159,466	39,878	56,403	40	79,233	110,929
94,623	44,275	36,460	20	42,705	51,321
683,262	541,960	(11,537)	-	643,964	(34,222)
455,746	343,336	(12,617)	-	419,210	(3,554)
רווח (הפסד) לפני מס					
רווח (הפסד) נקי לתקופה					

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני	שינוי ב- %	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני	2015	2016
2015	2015	2016	2015	2016	
(74,610)	(217,940)	40,587	-	(138,871)	45,804
381,136	125,396	27,970	(85)	280,339	42,250
455,586	343,144	(12,668)	-	419,082	(4,069)
160	192	51	-	128	515
8%	11%	2%	(85)	11%	2%

תמצית נתונים מהמאזנים המאוחדים של הראל השקעות (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	שינוי ב- %	2015	2016
2015	2015	2016	2016	
91,485	0.7	91,911	92,580	סך המאזן
40,036	6.2	38,837	41,255	נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
21,302	1.6	21,399	21,739	השקעות פיננסיות אחרות
1,532	(5.9)	1,591	1,498	נכסים בלתי מוחשיים
4,929	(10.6)	5,469	4,888	נכסי ביטוח משנה
				התחייבויות ביטוחיות (עתודות ביטוח ותביעות תלויות) בביטוח חיים
35,594	5.6	34,753	36,706	בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
11,388	4.8	11,094	11,625	בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
9,325	(5.4)	10,199	9,648	בביטוח כללי
7,797	9.0	7,402	8,070	בביטוח בריאות (תלוי תשואה ושאינו תלוי תשואה)
266	36.2	247	337	בחברות ביטוח בחו"ל (תלוי תשואה ושאינו תלוי תשואה)
(5)	(21.1)	(5)	(4)	התאמות וקיצוצים בין מגזרים
64,365	4.2	63,689	66,382	סה"כ התחייבויות ביטוחיות
4,907	(0.6)	4,874	4,843	הון עצמי המתייחס למחזיקי ההון של החברה

נכסים המנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	שינוי ב- %	2015	2016
2015	2015	2016	2016	
40,036	6.2	38,837	41,255	עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
66,721	9.5	64,128	70,202	עבור עמיתי קופות גמל וקרנות פנסיה*
24,665	(31.1)	30,094	20,747	עבור לקוחות קרנות נאמנות*
8,740	(5.1)	9,101	8,634	עבור תיקי לקוחות*
14,116	(15.3)	15,294	12,954	תעודות סל
154,278	(2.3)	157,454	153,791	סה"כ נכסים מנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה

* סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל, בקרנות הפנסיה, בקרנות הנאמנות ובניהול התיקים, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

2.6 נתונים נוספים אודות תוצאות הפעילות

הסך הכולל של הפרמיה המורווחת מעסקי הביטוח בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ- 5,635 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 5,764 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 2% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע בעיקר מהפקדה חד פעמית בתקופה המקבילה אשתקד בסכום של כ- 226 מיליוני ש"ח בגין הסדר פרישה מוקדמת של מעסיק גדול בביטוח חיים וכן בשל אי זכיה במכרז לביטוח כלי רכב של עובדי מדינה לשנת 2016 שהביא לקיטון בסך של כ- 73 מיליוני ש"ח במגזר ביטוח כללי, קיטון זה קוּוּז בחלקו מגידול בהיקף הפרמיות במגזר ביטוח בריאות.

הסך הכולל של הפרמיה המורווחת מעסקי הביטוח ברבעון השני של שנת 2016 הסתכם לסך של כ- 2,847 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 2,779 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הכולל, המורכב מרווח לאחר מס בתקופת הדוח בתוספת השינוי נטו בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה ושינויים אחרים בהון העצמי, הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 42 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 280 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 85%.

הקיטון ברווח הכולל נובע בעיקר מהסיבות הבאות:

(א) התשואות בשוק ההון בתקופת הדוח שהיו נמוכות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד והירידה בסך דמי הניהול המשתנים שנגבו בתקופת הדוח בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח מול סך של כ- 106 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

(ב) השפעת פרסום המלצות הועדה הבין משרדית בראשות ד"ר אליהו וינוגרד בעניין טבלאות תוחלת החיים ושיעור הריבית המשמשת להיוון גמלאות בגין פגיעת עבודה על פי תקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח - 1978 ("ועדת וינוגרד") כך ששיעור הריבית יעמוד על 2% במקום השיעור הנוכחי העומד על 3% אשר בעקבותיו עדכנה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 175 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 112 מיליוני ש"ח לאחר מס על מנת לשקף אומדן עדכני של ההחזרים הצפויים שיהיה על החברה לשלם בגין תביעות בביטוחי חובה וחבויות (לרבות מל"ל) (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

(ג) השפעת הירידה המתמשכת בריבית חסרת הסיכון והירידה בתשואות הגלומות בנכסים העומדים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות, אשר כתוצאה מכך עדכנו חברות הביטוח בקבוצה את שיעורי הריבית להיוון המשמשים בחישוב חלק מההתחייבויות הביטוחיות. בהתאם, גדלו ההתחייבויות הביטוחיות בתקופת הדוח בסך של כ- 146 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 94 מיליוני ש"ח לאחר מס. בתקופה המקבילה אשתקד לאור העלייה בריבית חסרת הסיכון והעלייה בתשואות הגלומות בנכסים העומדים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות, עודכנו שיעורי הריבית להיוון המשמשים בחישוב חלק מההתחייבויות הביטוחיות. כתוצאה מהאמור קטנו ההתחייבויות הביטוחיות בסך כולל של כ- 138 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 86 מיליוני ש"ח לאחר מס. (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

(ד) בהמשך לירידות השערים בשוק ההון ולהיקפי הפדיונות הגבוהים בענף קרנות הנאמנות בחודשים האחרונים, שהביאו לירידה בהיקף נכסי קרנות הנאמנות המנוהלים על ידי הראל פיא, בחנו הראל פיננסים והחברה, את ערך הנכס הבלתי מוחשי הרשום בספרי החברה בגין פעילות קרנות הנאמנות. בהתאם להערכת שווי שבוצעה על ידי מעריך שווי חיצוני, ליום 30 ביוני 2016, כללה החברה ברבעון השני, ירידת ערך בגין שווי פעילות קרנות הנאמנות בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח לפני מס וכ- 18 מיליוני ש"ח לאחר מס.

השפעות אלו קוזזו בחלקן בשל:

- (א) גידול ברווח במגזר ביטוח בריאות, הנובע בעיקרו משיפור בתוצאות החיתומיות בתקופת הדוח.
- (ב) בתקופה המקבילה אשתקד כתוצאה מיישום חוזר המפקח בדבר אופן חישוב בדיקת נאותות העתודות גדלו ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 145 מיליוני ש"ח לפני מס וכ- 90 מיליוני ש"ח לאחר מס.
- (ג) עדכון תביעה חריגה בענפי חבויות ואחרים בתקופה המקבילה אשתקד בסך כולל, ברוטו, של כ- 293 מיליוני ש"ח לפני מס אשר מתוכו השייר העצמי של החברה הנו כ- 57 מיליוני ש"ח. מרבית סכום השייר, נכלל כהוצאה בתקופה המקבילה אשתקד.
- הרווח הכולל לאחר מס הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 28 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 125 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 78%. הקיטון ברווח הכולל נובע מהסיבות הבאות:

(א) השפעת הירידה המתמשכת בריבית חסרת הסיכון והירידה בתשואות הגלומות בנכסים העומדים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות, אשר כתוצאה מכך עדכנו חברות הביטוח בקבוצה את שיעורי הריבית להיוון המשמשים בחישוב חלק מההתחייבויות הביטוחיות. בהתאם, גדלו ההתחייבויות הביטוחיות ברבעון השני, בסך של כ- 92 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 59 מיליוני ש"ח לאחר מס. בתקופה המקבילה אשתקד לאור העלייה בריבית חסרת הסיכון והעלייה בתשואות הגלומות בנכסים העומדים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות, עודכנו שיעורי הריבית להיוון המשמשים בחישוב חלק מההתחייבויות הביטוחיות. כתוצאה מהאמור קטנו ההתחייבויות הביטוחיות בסך כולל של כ- 427 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 266 מיליוני ש"ח לאחר מס (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

(ב) בהמשך לירידות השערים בשוק ההון ולהיקפי הפדיונות הגבוהים בענף קרנות הנאמנות בחודשים האחרונים, שהביאו לירידה בהיקף נכסי קרנות הנאמנות המנוהלים על ידי הראל פיא, בחנו הראל פיננסים והחברה, את ערך הנכס הבלתי מוחשי הרשום בספרי החברה בגין פעילות קרנות הנאמנות. בהתאם להערכת שווי שבוצעה על ידי מעריך שווי חיצוני, ליום 30 ביוני 2016, כללה החברה ברבעון השני, ירידת ערך בגין שווי פעילות קרנות הנאמנות בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח לפני מס וכ- 18 מיליוני ש"ח לאחר מס.

(ג) בהמשך לפרסום המלצות הועדה הבין משרדית בראשות ד"ר אליהו וינוגרד בעניין טבלאות תוחלת החיים ושיעור הריבית המשמשת להיוון גמלאות בגין פגיעה עבודה על פי תקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח - 1978 ("ועדת וינוגרד") על כך ששיעור הריבית יעמוד על 2% במקום השיעור הנוכחי העומד על 3%, עדכנה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות ברבעון השני של שנת 2016 בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח נוספים, לפני מס וסך של כ- 16 מיליוני ש"ח לאחר מס על מנת לשקף אומדן עדכני של ההחזרים הצפויים שיהיה על החברה לשלם בגין תביעות בביטוחי חובה וחבויות (לרבות מל"ל) (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

השפעות אלו קוזזו בחלקן בשל:

- (א) גידול ברווח במגזר ביטוח בריאות, הנובע בעיקרו משיפור בתוצאות החיתומיות בתקופת הדוח.
- (ב) בתקופה המקבילה אשתקד כתוצאה מיישום חוזר המפקח בדבר אופן חישוב בדיקת נאותות העתודות גדלו ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 145 מיליוני ש"ח לפני מס וכ- 90 מיליוני ש"ח לאחר מס.
- (ג) התשואות בשוק ההון בתקופת הדוח שהיו גבוהות מהתשואות ברבעון המקביל אשתקד וכן מגביית דמי ניהול משתנים בתקופת הדוח בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח מול החזר דמי ניהול משתנים בסך של כ- 47 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.
- (ד) עדכון תביעה חריגה בענפי חבויות ואחרים ברבעון המקביל אשתקד בסך כולל, ברוטו, של כ- 293 מיליוני ש"ח לפני מס אשר מתוכו השייר העצמי של החברה הנו כ- 57 מיליוני ש"ח. מרבית סכום השייר, נכלל כהוצאה ברבעון המקביל אשתקד.

ההפסד הנקי הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 4 מיליוני ש"ח, לעומת רווח של כ- 419 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד הנקי הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 13 מיליוני ש"ח, לעומת רווח של כ- 343 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

ההפסד לפני מס בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ- 34 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס של כ- 644 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד לפני מס בתקופת הדוח הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 12 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס של כ- 542 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

בתקופת הדוח הסתכמו ההכנסות מהשקעות נטו וההכנסות ממימון לסך של כ- 793 מיליוני ש"ח, לעומת הכנסות כאמור בסך של כ- 1,876 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע בעיקר מהתשואות בשוק ההון שהיו נמוכות יותר בתקופת הדוח מאשר בתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון השני של שנת 2016 הסתכמו ההכנסות מהשקעות נטו וההכנסות ממימון לסך של כ- 733 מיליוני ש"ח, לעומת הכנסות כאמור בסך של כ- 235 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נובע בעיקר מהתשואות בשוק ההון שהיו גבוהות יותר בתקופת הדוח מאשר ברבעון המקביל אשתקד.

הוצאות המימון של החברה, שלא יוחסו למגזרי הפעילות, הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ- 51 מיליוני ש"ח, לעומת הוצאות מימון בסך של כ- 43 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהוצאות המימון נובע בעיקר מהנפקת הון משני מורכב (סדרות יב-יג') באמצעות הראל מימון והנפקות (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

ההון העצמי של החברה ליום 30 ביוני 2016, המתייחס לבעלי המניות של החברה, מסתכם לסך של כ- 4,843 מיליוני ש"ח, לעומת הון עצמי של כ- 4,874 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2015 ולעומת הון עצמי בסך של כ- 4,907 ליום 31 בדצמבר 2015. השינוי בהון העצמי נובע מ: (א) רווח כולל המיוחס לבעלי המניות של החברה בסך של כ- 42 מיליוני ש"ח; (ב) חלוקת דיבידנד בסך של כ- 107 מיליוני ש"ח; (ג) סכומים לא מהותיים בגין קרן תרגום של פעילויות חוץ, קרן הון בגין הנפקת אופציות לעובדים והחזקת מניות החברה בידי חברה בת שמנהלת תעודות סל.

לפרטים אודות דרישות ההון הרגולטורי מחברות הביטוח בקבוצה ומהחברות המנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, בהתאם לתקנות וחוזרי הפיקוח ראה באור 8 בדוחות הכספיים.

על פי תרגיל IQIS5 שביצעו חברות הביטוח בקבוצה, בהתאם למשטר כושר הפרעון החדש solvency II, שבכוונת האוצר ליישם, ובהתחשב בהוראות המעבר, להראל ביטוח, לבססח ול- EMI קיימים עודפי הון משמעותיים.

עודף ההון של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2015, על בסיס מאוחד, ובהתחשב בהוראות המעבר, הנו בדומה לתוצאות ההגשה הקודמת ומסתכם לסך העולה על מיליארד ש"ח. יודגש כי למודל במתכונתו הנוכחית רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים ולפיכך דרישות ההון ועודפי ההון המשתקפים ממנו עשויים להיות שונים במועד היישום בפועל.

לעניין תרגיל ה-IQIS5 ראה באור 8 בדוחות הכספיים.

2.7 ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

ההפסד הכולל לפני מס בביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ- 109 מיליוני ש"ח מול רווח כולל של כ- 224 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מרווח להפסד כולל נובע בעיקר מהסיבות הבאות -

(א) התשואות בשוק ההון בתקופת הדוח שהיו נמוכות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד והירידה בסך דמי הניהול המשתנים שנגבו בתקופת הדוח בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח מול סך של כ- 106 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

(ב) הירידה המתמשכת בריבית חסרת הסיכון והירידה בתשואות הגלומות בנכסים העומדים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות בתקופת הדוח, אשר כתוצאה מכך עדכנו חברות הביטוח בקבוצה את שיעורי הריבית להיוון המשמשים בחישוב חלק מההתחייבויות הביטוחיות. בהתאם, גדלו ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 146 מיליוני ש"ח לפני מס אל מול קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 149 מיליוני ש"ח לפני מס בתקופה המקבילה אשתקד (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

השפעת עדכון שיעורי הריבית כאמור קוזה בחלקה כתוצאה מיישום חוזר המפקח בדבר אופן חישוב בדיקת נאותות העתודות בתקופה המקבילה אשתקד, אשר כתוצאה מכך, גדלו ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 145 מיליוני ש"ח לפני מס וכ- 90 מיליוני ש"ח לאחר מס.

(ג) קיטון ברווח הכולל לפני מס מפעילות קרנות הפנסיה וקופות הגמל מסך של כ- 63 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד לסך של כ- 28 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח, שנובע בעיקרו מהפרשה חד פעמית להשבת דמי ניהול לעמיתים במסגרת פרויקט הטיוב, מעליה בשיעור ההוצאות ומשחיקה בשיעור דמי הניהול.

ההפסד הכולל לפני מס בביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח ברבעון השני של שנת 2016 הסתכם לסך של כ- 73 מיליוני ש"ח, מול רווח כולל לפני מס בסך של כ- 251 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר מרווח להפסד כולל נובע בעיקר מהסיבות הבאות -

(א) הירידה המתמשכת בריבית חסרת הסיכון והירידה בתשואות הגלומות בנכסים העומדים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות ברבעון הנוכחי, אשר כתוצאה מכך עדכנו חברות הביטוח בקבוצה את שיעורי הריבית להיוון המשמשים בחישוב חלק מההתחייבויות הביטוחיות. בהתאם, גדלו ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 92 מיליוני ש"ח לפני מס מול קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 371 מיליוני ש"ח לפני מס ברבעון המקביל אשתקד (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

השפעת עדכון שיעורי הריבית כאמור קוזה בחלקה כתוצאה מיישום חוזר המפקח בדבר אופן חישוב בדיקת נאותות העתודות בתקופה המקבילה אשתקד, אשר כתוצאה מכך, גדלו ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 145 מיליוני ש"ח לפני מס וכ- 90 מיליוני ש"ח לאחר מס.

(ב) השפעות אלו קוזה בחלקן בשל התשואות בשוק ההון בתקופת הדוח שהיו גבוהות מהתשואות ברבעון המקביל אשתקד וכן מגביית דמי ניהול משתנים בתקופת הדוח בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח מול החזר דמי ניהול משתנים בסך של כ- 47 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

ההפסד לפני מס במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 147 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 310 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד לפני מס במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 בסך של כ- 104 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 357 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

ביטוח חיים

2.7.1

סך הפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח הסתכמו לכ- 2,037 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 2,194 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 7% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע בעיקר מהפקדה חד פעמית בתקופה המקבילה אשתקד בסכום של כ- 226 מיליוני ש"ח בגין הסדר פרישה מוקדמת של מעסיק גדול בביטוח חיים. הפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח היוו כ- 36% מכלל הפרמיות שהורווחו בקבוצה בתקופת הדוח.

סך הפרמיות שהורווחו ברבעון השני של שנת 2016 הסתכמו לסך של כ- 1,019 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 987 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 3% ביחס לרבעון המקביל אשתקד.

ההפסד הכולל לפני מס בביטוח חיים הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 138 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 161 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מרווח להפסד כולל נובע בעיקר מהסיבות הבאות-

(א) הירידה המתמשכת בריבית חסרת הסיכון והירידה בתשואות הגלומות בנכסים העומדים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות בתקופת הדוח, אשר כתוצאה מכך עדכנו חברות הביטוח בקבוצה את שיעורי הריבית להיוון המשמשים בחישוב חלק מההתחייבויות הביטוחיות. בהתאם, גדלו ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 146 מיליוני ש"ח לפני מס מול קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 149 מיליוני ש"ח לפני מס בתקופה המקבילה אשתקד (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

השפעת עדכון שיעורי הריבית כאמור קווצה בחלקה כתוצאה מיישום חוזר המפקח בדבר אופן חישוב בדיקת נאותות העתודות בתקופה המקבילה אשתקד, אשר כתוצאה מכך, גדלו ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 145 מיליוני ש"ח לפני מס וכ- 90 מיליוני ש"ח לאחר מס.

(ב) התשואות בשוק ההון בתקופת הדוח שהיו נמוכות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד והירידה בסך דמי הניהול המשתנים שנגבו בתקופת הדוח בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח מול סך של כ- 106 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד הכולל בביטוח חיים הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 95 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 220 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר מרווח להפסד כולל נובע בעיקר מהסיבות הבאות:

(א) מהירידה המתמשכת בריבית חסרת הסיכון והירידה בתשואות הגלומות בנכסים העומדים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות ברבעון הנוכחי, אשר כתוצאה מכך עדכנו חברות הביטוח בקבוצה את שיעורי הריבית להיוון המשמשים בחישוב חלק מההתחייבויות הביטוחיות. בהתאם, גדלו ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 92 מיליוני ש"ח לפני מס מול קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 371 מיליוני ש"ח לפני מס ברבעון המקביל אשתקד (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

השפעת עדכון שיעורי הריבית כאמור קווצה בחלקה כתוצאה מיישום חוזר המפקח בדבר אופן חישוב בדיקת נאותות העתודות בתקופה המקבילה אשתקד, אשר כתוצאה מכך, גדלו ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 145 מיליוני ש"ח לפני מס וכ- 90 מיליוני ש"ח לאחר מס.

(ב) השפעות אלו קווצו בחלקן על ידי התשואות בשוק ההון ברבעון הנוכחי שהיו גבוהות מהתשואות ברבעון המקביל אשתקד והגידול בסך דמי הניהול המשתנים שנגבו בתקופת הדוח בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח מול החזר בסך של כ- 47 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

ההפסד לפני מס בביטוח חיים הסתכם בתקופת הדוח בכ- 174 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס של כ- 247 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד לפני מס בביטוח חיים הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 בסך של כ- 126 מיליוני ש"ח, מול רווח לפני מס בסך של כ- 324 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווחים מהשקעות, המוחזקות כנגד התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים, הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ- 519 מיליוני ש"ח, לעומת רווחים מהשקעות בסך של כ- 1,401 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווחיות בביטוח חיים נגזרת, בעיקרה, מרווחי ההשקעה, המשפיעים על ההכנסות מדמי הניהול של נכסי ההתחייבויות תלויות התשואה ועל המרווח הפיננסי מהשקעות כספי התחייבויות שאינן תלויות תשואה. דמי הניהול והמרווח הפיננסי מחושבים בערכים ריאליים. בתקופת הדוח המרווח הפיננסי שהושג היה נמוך מהמרווח הפיננסי בתקופה המקבילה אשתקד בשל התשואות בשוק ההון שהיו נמוכות מאלו שבתקופה המקבילה אשתקד.

הרווחים מהשקעות, המוחזקות כנגד התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים, הסתכמו ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 542 מיליוני ש"ח, לעומת הפסדים מהשקעות בסך של כ- 3 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הרווחיות בביטוח חיים נגזרת, בעיקרה, מרווחי ההשקעה, המשפיעים על ההכנסות מדמי הניהול של נכסי ההתחייבויות תלויות התשואה ועל המרווח הפיננסי מהשקעות כספי התחייבויות שאינן תלויות תשואה. דמי הניהול והמרווח הפיננסי מחושבים בערכים ריאליים. ברבעון השני המרווח הפיננסי שהושג היה גבוה מהמרווח הפיננסי ברבעון המקביל אשתקד בשל התשואות בשוק ההון שהיו גבוהות מאלו שברבעון המקביל אשתקד.

בתקופת הדוח הסתכמו הפדיונות לסך של כ- 515 מיליוני ש"ח, והיוו כ- 2.5% מהעתודה הממוצעת בביטוח חיים, לעומת פדיונות בסך של כ- 488 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, שהיוו כ- 2.5% מהעתודה הממוצעת אשתקד.

ברבעון השני של שנת 2016 הסתכמו הפדיונות לסך של כ- 264 מיליוני ש"ח, והיוו כ- 2.6% מהעתודה הממוצעת בביטוח חיים, לעומת פדיונות בסך של כ- 224 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, שהיוו כ- 2.3% מהעתודה הממוצעת אשתקד.

סך עתודות ביטוח החיים ליום 30 ביוני 2016 הסתכמו לכ- 48 מיליארדי ש"ח.

פוליסות תלויות תשואה:

פוליסות שהוצאו בשנים 2003 - 1991

4-6.2015 (באחוזים)	4-6.2016 (באחוזים)	1-6.2015 (באחוזים)	1-6.2016 (באחוזים)	
(0.23)	0.53	4.34	1.20	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
(0.25)	0.33	3.47	0.79	תשואה ריאלית לאחר תשלום דמי ניהול
(0.08)	1.04	3.82	0.79	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
(0.08)	0.84	2.95	0.38	תשואה נומינלית לאחר תשלום דמי ניהול

להלן שיעורי התשואה בפוליסות תלויות תשואה - מסלול כללי:

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004

4-6.2015 (באחוזים)	4-6.2016 (באחוזים)	1-6.2015 (באחוזים)	1-6.2016 (באחוזים)	
(0.29)	0.72	3.94	1.09	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
(0.34)	0.46	3.36	0.55	תשואה ריאלית לאחר תשלום דמי ניהול
(0.16)	1.24	3.42	0.68	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
(0.22)	0.97	2.85	0.15	תשואה נומינלית לאחר תשלום דמי ניהול

אומדן סכום רווחי ההשקעות ודמי ניהול, הנכללים בדוחות רווח והפסד המאוחדים, אשר נזקפו לזכות או לחובת המבוטחים בפוליסות תלויות תשואה והמחושבים בהתאם להנחיות שקבע המפקח, על בסיס התשואה והיתירות הרבעוניות של עתודות הביטוח הממוצעות, הוא (במיליוני ש"ח):

4-6.2015	4-6.2016	1-6.2015	1-6.2016	
(253)	317	844	134	רווחים (הפסדים) לאחר דמי ניהול
22	80	240	164	סך דמי ניהול

קרנות פנסיה

2.7.2 היקף הנכסים המנוהלים על ידי קרנות הפנסיה ליום 30 ביוני 2016 הסתכם לכ- 39.9 מיליארדי ש"ח, לעומת כ- 34.6 מיליארדי ש"ח ליום 30 ביוני 2015, גידול של כ- 15% ולעומת היקף נכסים בסך של כ- 37.1 מיליארדי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015, גידול של כ- 7%. הגידול ביחס לשנה קודמת נובע בעיקר מגידול בסכומי ההפרשה של עמיתים ומתשואה שהושגה בתקופת הדוח.

דמי הגמולים שנגבו על-ידי קרנות הפנסיה של הקבוצה בתקופת הדוח הסתכמו לכ- 3,011 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 2,558 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 18%.

דמי הגמולים שנגבו על-ידי קרנות הפנסיה של הקבוצה ברבעון השני של שנת 2016 הסתכמו בכ- 1,608 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 1,322 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 22%. הגידול ביחס לרבעון המקביל אשתקד נובע בחלקו מהקדמת הפקדה של מעסיק גדול.

סך הנכסים של קרנות הפנסיה ודמי הגמולים המופקדים בהן אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

סך ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקרנות הפנסיה המנוהלות בקבוצה הסתכם בתקופת הדוח בכ- 136 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 129 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 5%.

סך ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקרנות הפנסיה המנוהלות בקבוצה הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 בכ- 70 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 66 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 7%.

סך ההוצאות בגין ניהול קרנות הפנסיה הסתכמו בתקופת הדוח לכ- 112 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 91 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהוצאות בתקופת הדוח ביחס לתקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מגידול בעמלות המשולמות לסוכנים כתוצאה מגידול בפעילות וכן מעדכון תנאי ההתקשרות לגבי שירותי תפעול שמעניקה הראל ביטוח והראל פנסיה (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

סך ההוצאות בגין ניהול קרנות הפנסיה הסתכמו ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 56 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 46 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

סך הרווח הכולל לפני מס מניהול קרנות פנסיה ומתפעול קרן פנסיה ותיקה, הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 25 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 38 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח בתקופת הדוח ביחס לתקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מעדכון תנאי ההתקשרות לגבי שירותי תפעול שמעניקה הראל ביטוח והראל פנסיה וכן מגידול בעמלות המשולמות לסוכנים כתוצאה מגידול בפעילות.

סך הרווח הכולל לפני מס מניהול קרנות פנסיה ומתפעול קרן פנסיה ותיקה, הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 15 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 19 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

סך הרווח לפני מס מניהול קרנות פנסיה ומתפעול קרן פנסיה ותיקה, הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 24 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 38 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הרווח לפני מס מניהול קרנות פנסיה ומתפעול קרן פנסיה ותיקה, הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 16 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 20 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

בתקופת הדוח נרשמו תשואות חיוביות במרבית אפיקי ההשקעה בשוק ההון. שיעורי התשואות הנומינליות שהשיגה קרן הפנסיה החדשה "הראל פנסיה" בתקופת הדוח הינן כדלקמן:

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016

שם הקרן	תשואת השקעות (באחוזים)
הראל פנסיה	0.50

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016

שם הקרן	תשואת השקעות (באחוזים)
הראל פנסיה	1.14

קופות גמל

2.7.3 נכון למועד הדוח, תחת החברות המנהלות של קופות הגמל בקבוצה קיימות 9 קופות גמל (קופות גמל, קרנות השתלמות, קופות מרכזיות ואישיות לפיצויים, קופת גמל לדמי מחלה וקופה לפנסיה תקציבית). בחלק מקופות הגמל מספר מסלולי השקעה, לבחירת העמית. סך הכל מפעילה הקבוצה במסגרת קופות הגמל כאמור 37 מסלולים.

היקף הנכסים המנוהלים בקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, ליום 30 ביוני 2016, הסתכם לכ- 30.3 מיליארדי ש"ח, לעומת סך של כ- 29.5 מיליארדי ש"ח ליום 30 ביוני 2015 ולעומת סך של כ- 29.6 מיליארדי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015. עיקר הגידול נובע מצבירה חיובית ומתשואה שהושגה בתקופת הדוח.

הנכסים ודמי הגמולים של קופות הגמל אינם נכללים בדוחות המאוחדים של החברה.

ההכנסות מדמי ניהול, שנגבו מקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, הסתכמו בתקופת הדוח לכ- 91 מיליוני ש"ח מול כ- 109 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 17%. הקיטון בדמי הניהול נובע מהפרשה חד פעמית להשבת דמי ניהול לעמיתים במסגרת פרויקט הטיוב וכן בשל שחיקה בשיעור דמי הניהול.

ההכנסות מדמי ניהול, שנגבו מקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, הסתכמו ברבעון השני של שנת 2016 לכ- 50 מיליוני ש"ח מול כ- 54 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

ההוצאות בקופות הגמל בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ- 88 מיליוני ש"ח, מול כ- 84 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות בקופות הגמל הסתכמו ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 44 מיליוני ש"ח, מול כ- 42 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

סך הרווח הכולל לפני מס של החברות המנהלות קופות גמל, הנכלל בדוח הרווח והפסד המאוחד במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 4 מיליוני ש"ח, מול רווח כולל לפני מס בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח ביחס לתקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקרו מהפרשה חד פעמית להשבת דמי ניהול לעמיתים במסגרת פרויקט הטיוב וכן בשל שחיקה בשיעור דמי הניהול.

סך הרווח הכולל לפני מס של החברות המנהלות קופות גמל, הנכלל בדוח הרווח והפסד המאוחד במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 7 מיליוני ש"ח, מול רווח כולל לפני מס לפני מס בסך של כ- 12 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

סך הרווח לפני מס של פעילות קופות הגמל, הנכלל בדוח הרווח והפסד המאוחד במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 2 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הרווח לפני מס של פעילות קופות הגמל, הנכלל בדוח הרווח והפסד המאוחד במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 6 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הצבירה נטו (ללא רווחי השקעות) בקופות הגמל בתקופת הדוח הייתה חיובית והסתכמה לסך של כ- 540 מיליוני ש"ח, לעומת צבירה שלילית של כ- 222 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפקדות שוטפות בגין תיקון 190 לפקודת מס הכנסה.

2.8 ביטוח בריאות

הסך הכולל של הפרמיות שהורווחו במגזר ביטוח בריאות הסתכם בתקופת הדוח בסך של כ- 2,019 מיליוני ש"ח, מול סך של כ- 1,926 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 5%. הסך הכולל של הפרמיות שהורווחו במגזר ביטוח בריאות מהווה בתקופת הדוח כ- 36% מכלל הפרמיות שהורווחו בקבוצה.

הסך הכולל של הפרמיות שהורווחו במגזר ביטוח בריאות הסתכם ברבעון השני לשנת 2016 בסך של כ- 1,023 מיליוני ש"ח, מול פרמיות בסך של כ- 971 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 5%.

הרווח הכולל לפני מס במגזר ביטוח בריאות הסתכם בתקופת הדוח לכ- 95 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל לפני מס מזערי בסך של כ- 0.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מהפסד לרווח כולל נובע בעיקרו משיפור בתוצאות החיתומיות בתקופת הדוח.

הרווח הכולל לפני מס במגזר ביטוח בריאות הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 לכ- 68 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 19 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווח הכולל נובע בעיקר:

- (א) מההתשואות בשוק ההון ברבעון הנוכחי שהיו גבוהות מהתשואות ברבעון המקביל אשתקד.
- (ב) משיפור בתוצאות החיתומיות בתקופת הדוח.
- (ג) השפעות אלו קוזזו בחלקן מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 56 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, בשל העלייה בריבית ההיוון.
- הרווח לפני מס במגזר ביטוח בריאות בתקופת הדוח מסתכם בכ- 88 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 26 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
- הרווח לפני מס במגזר ביטוח בריאות ברבעון השני של שנת 2016 הסתכם לכ- 60 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 64 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.
- סך התשלומים והשינוי בהתחייבויות ברוטו בגין חוזי ביטוח במגזר ביטוח בריאות בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ- 1,497 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 1,595 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של

כ- 6% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. השינוי בהתחייבויות הביטוחיות כולל את רווחי ההשקעה שנוקפו לתכנית לביטוח סיעודי קבוצתי שבה מרבית הסיכון הביטוחי מוטל על התכנית עצמה, בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח מול סך של כ- 52.5 מיליוני ש"ח שנוקפו בתקופה המקבילה אשתקד.

2.9 ביטוח כללי

הרכב הפרמיות ברוטו והרווח בפעילות הביטוח הכללי לתקופת הדוח, לפני מסים, על פי ענפי הביטוח הכלולים בביטוח הכללי, הינו כדלקמן (באלפי ש"ח):

פרמיות ברוטו

שנת 2015	שינוי ב-%	4-6.2015	4-6.2016	שינוי ב-%	1-6.2015	1-6.2016	
484,763	8.9	82,066	89,371	(11.7)	310,484	274,102	רכב חובה
798,997	9.2	155,876	170,181	(18.7)	518,817	421,818	רכב רכוש
872,789	53.7	183,463	281,987	25.5	415,408	521,164	ענפי רכוש ואחרים
826,913	4.5	155,767	162,718	5.0	431,896	453,376	ענפי חבויות אחרים
(29,067)	(30.3)	(7,236)	(5,047)	(27.1)	(14,441)	(10,533)	ביטוח אשראי ומשכנתאות*
2,954,395	22.7	569,936	699,210	(0.1)	1,662,164	1,659,927	סה"כ

* בניכוי סילוקים

רווח כולל לפני מסים

שנת 2015	שינוי ב-%	4-6.2015	4-6.2016	שינוי ב-%	1-6.2015	1-6.2016	
87,706	-	(140)	2,475	-	64,793	(28,995)	רכב חובה
(12,241)	-	(7,157)	4,741	44.5	4,363	6,305	רכב רכוש
59,409	24.2	18,048	22,416	7.2	29,662	31,792	ענפי רכוש ואחרים
(64,834)	-	(49,590)	7,081	8.0	(39,004)	(42,130)	ענפי חבויות אחרים
53,468	-	3,360	10,718	(16.3)	35,546	29,745	ביטוח אשראי ומשכנתאות
123,508	-	(35,479)	47,431	-	95,360	(3,283)	סה"כ

הפרמיות ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ- 1,660 מיליוני ש"ח, בדומה לסך הפרמיות ברוטו בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בפרמיות ברוטו בתקופת הדוח נובע בעיקר מאי זכיה של הראל ביטוח במכרז לביטוח כלי רכב של עובדי המדינה לשנת 2016 (ראה סעיף 2.9.1 להלן) לתוצאות המכרז כאמור לא הייתה השפעה מהותית על הרווח או ההון של החברה בתקופת הדוח.

הפרמיות ברוטו ברבעון השני לשנת 2016 הסתכמו לסך של כ- 699 מיליוני ש"ח, מול כ- 570 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 23%.

הפרמיות בשייר הסתכמו בתקופת הדוח לכ- 1,137 מיליוני ש"ח מול כ- 1,039 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 9%.

הפרמיות בשייר הסתכמו ברבעון השני לשנת 2016 לכ- 422 מיליוני ש"ח מול כ- 297 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 42%.

הגידול בפרמיות בשייר בתקופת הדוח וברבעון השני נובע מאי חידוש העסקה עם NICO, לשנת 2016, אשר במסגרתה השתתפה NICO בכ- 10% מכלל השייר של החברה בענפי ביטוח כללי (לפרטים נוספים ראה סעיף 3.5.4.3.1 בדוח התקופתי לשנת 2015), וכן מירידה בחלק מבטחי משנה בפרמיה בענפי אחריות מקצועית.

ההפסד הכולל לפני מס בביטוח כללי בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ- 3 מיליוני ש"ח מול רווח כולל לפני מס של כ- 95 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מרווח להפסד כולל נובע בעיקרו מהסיבות הבאות:

(א) השפעת פרסום המלצות הועדה הבין משרדית בראשות ד"ר אליהו וינוגרד בעניין טבלאות תוחלת החיים ושיעור הריבית המשמשת להיוון גמלאות בגין פגיעה עבודה על פי תקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח - 1978 ("ועדת וינוגרד") כך ששיעור הריבית יעמוד על 2% במקום השיעור הנוכחי העומד על 3%, אשר בעקבותיו הגדילה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 175 מיליוני ש"ח לפני מס על מנת לשקף אומדן עדכני של ההחזרים הצפויים שיהיה על החברה לשלם בגין תביעות בביטוחי חובה וחבויות (לרבות מל"ל), (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

(ב) השפעת שוק ההון שהתשואות בו היו נמוכות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד ומאינפלציה שלילית נמוכה יותר בתקופת הדוח בהשוואה לתקופה אשתקד.

(ג) השפעות אלו קוּזְזו בחלקן בשל עדכון תביעה חריגה בענפי חבויות ואחרים בתקופה המקבילה אשתקד בסך כולל, ברוטו, של כ- 293 מיליוני ש"ח לפני מס אשר מתוכו השייר העצמי של החברה הנו כ- 57 מיליוני ש"ח. מרבית סכום השייר נכלל כהוצאה בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל לפני מס בביטוח כללי ברבעון השני של שנת 2016 הסתכם לסך של כ- 47 מיליוני ש"ח מול הפסד כולל של כ- 35 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר מהפסד כולל לרווח כולל נובע בעיקרו מהסיבות הבאות:

(א) מהתשואות בשוק ההון ברבעון הנוכחי שהיו גבוהות מהתשואות ברבעון המקביל אשתקד.

(ב) עדכון תביעה חריגה בענפי חבויות ואחרים ברבעון המקביל אשתקד בסך כולל, ברוטו, של כ- 293 מיליוני ש"ח לפני מס אשר מתוכו השייר העצמי של החברה הנו כ- 57 מיליוני ש"ח. מרבית סכום השייר, נכלל כהוצאה ברבעון המקביל אשתקד.

(ג) בהמשך לפרסום המלצות הועדה הבין משרדית בראשות ד"ר אליהו וינוגרד בעניין טבלאות תוחלת החיים ושיעור הריבית המשמשת להיוון גמלאות בגין פגיעה עבודה על פי תקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח - 1978 ("ועדת וינוגרד") על כך ששיעור הריבית יעמוד על 2% במקום השיעור הנוכחי העומד על 3%, עדכנה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות ברבעון השני של שנת 2016 בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח נוספים, לפני מס על מנת לשקף אומדן עדכני של ההחזרים הצפויים שיהיה על החברה לשלם בגין תביעות בביטוחי חובה וחבויות (לרבות מל"ל) (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

ההפסד לפני מס בביטוח כללי בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ- 5 מיליוני ש"ח מול רווח בסך של כ- 156 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח כללי ברבעון השני של שנת 2016 הסתכם לסך של כ- 40 מיליוני ש"ח מול רווח בסך של כ- 70 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.9.1 רכב רכוש

בביטוח רכב רכוש הסתכמו הפרמיות ברוטו בתקופת הדוח לסך של כ- 422 מיליוני ש"ח מול פרמיות ברוטו בסך של כ- 519 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 19%. הקיטון בפרמיות נובע, בעיקרו, מאי זכייתה של הראל ביטוח במכרז לביטוח רכב עובדי מדינה לשנת 2016. לתוצאות המכרז כאמור לא הייתה השפעה מהותית על הרווח או ההון של החברה בתקופת הדוח.

בביטוח רכב רכוש הסתכמו הפרמיות ברוטו ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 170 מיליוני ש"ח מול פרמיות ברוטו בסך של כ- 156 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 9%.

הפרמיות בשייר הסתכמו בתקופת הדוח לכ- 411 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 460 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 11%.

הפרמיות בשייר הסתכמו ברבעון השני של שנת 2016 לכ- 164 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 136 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 21%.

הרווח הכולל לפני מס בביטוח רכב רכוש הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 6 מיליוני ש"ח מול רווח כולל בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל לפני מס בביטוח רכב רכוש הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 5 מיליוני ש"ח מול הפסד כולל בסך של כ- 7 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח רכב רכוש הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 6 מיליוני ש"ח מול רווח בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח רכב רכוש הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 4 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד.

ביום 11 באוקטובר 2015 נמסר להראל ביטוח על אי זכייתה במכרז שפרסם החשב הכללי במשרד האוצר לעניין ביטוחי רכב רכוש ורכב חובה של עובדי מדינה לשנת 2016. לתוצאות המכרז כאמור לא הייתה השפעה מהותית על הרווח או ההון של החברה בתקופת הדוח.

2.9.2 רכב חובה

בביטוח רכב חובה הסתכמו הפרמיות ברוטו בתקופת הדוח לסך של כ- 274 מיליוני ש"ח מול פרמיות ברוטו בסך של כ- 310 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בביטוח רכב חובה הסתכמו הפרמיות ברוטו ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 89 מיליוני ש"ח מול פרמיות ברוטו בסך של כ- 82 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

לגבי ביטוח חובה לכלי רכב שבבעלות עובדי המדינה - ראה סעיף 2.9.1 לעיל.

הפרמיות בשייר הסתכמו בתקופת הדוח לכ- 273 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 279 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הפרמיות בשייר הסתכמו ברבעון השני של שנת 2016 לכ- 89 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 74 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

ההפסד הכולל לפני מס בביטוח רכב חובה הסתכם בתקופת הדוח לכ- 29 מיליוני ש"ח מול רווח כולל לפני מס בסך של כ- 65 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מרווח להפסד כולל נובע בעיקר מהשפעת המלצות ועדת וינוגרד אשר בעקבותיהן הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 106 מיליוני ש"ח על מנת לשקף אומדן עדכני של ההחזרים הצפויים שיהיה על החברה לשלם בגין תביעות בביטוחי חובה (לרבות מל"ל) (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים). השפעות אלו קוזזו בחלקן מהתפתחות חיובית באומדן התביעות התלויות בגין שנים קודמות.

הרווח הכולל לפני מס בביטוח רכב חובה הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 לכ- 2 מיליוני ש"ח מול הפסד כולל לפני מס בסך של כ- 0.1 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווח הכולל נובע בעיקרו מהסיבות הבאות:

(א) מהשפעת שוק ההון שהתשוואות בו ברבעון השני, היו גבוהות מהתשוואות ברבעון המקביל אשתקד.

(ב) השפעה זו קוזזה בחלקה מהשפעת המלצות ועדת וינוגרד אשר בעקבותיהן הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח על מנת לשקף אומדן עדכני של ההחזרים הצפויים שיהיה על החברה לשלם בגין תביעות בביטוחי חובה (לרבות מל"ל) (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

ההפסד לפני מס בביטוח רכב חובה הסתכם בתקופת הדוח לכ- 30 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס של כ- 91 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד לפני מס בביטוח רכב חובה הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 לכ- 1 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס של כ- 42 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

מאחר שבעל רכב חייב לבטח את רכבו בהתאם לפקודת ביטוח רכב מנועי, בעלי רכב (בדרך כלל אופנועים) שנדחו על-ידי חברות הביטוח רשאים לרכוש ביטוח באמצעות ה"פול" (המאגר הישראלי לביטוח רכב). ה"פול" פועל כחברת ביטוח לכל דבר. תעריפיו, אשר נקבעים על-ידי המפקח, גבוהים מתעריפי חברות הביטוח הפועלות בשוק והם מהווים רף עליון לתעריפי חברות הביטוח (למעט לגבי אופנועים), תעריף ביטוח החובה המקסימאלי שחברת ביטוח רשאית לגבות ממבוטח אינו יכול לעלות על 90% מתעריף נטו של ה"פול" לאותו מבוטח). כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח רכב חובה שותפות ב"פול", וכל אחת נושאת בהפסדי ה"פול", על-פי חלקה היחסי בשוק ביטוח רכב חובה בשנה שחלפה.

במכתב מאת מנכ"ל ה"פול", נקבע חלקה הזמני של הראל ביטוח בדמי הביטוח נטו לשנת 2016, בשיעור של 10.3% (מול 10.5% שהיה חלקה של החברה לשנת 2015).

ביום 11 באוקטובר 2015 נמסר להראל ביטוח על אי-זכייתה במכרז שפרסם החשב הכללי במשרד האוצר לעניין ביטוחי רכב רכוש ורכב חובה של עובדי מדינה לשנת 2016. לתוצאות המכרז כאמור לא הייתה השפעה מהותית על הרווח או ההון של החברה בתקופת הדוח.

2.9.3 ענפי חבויות ואחרים

בביטוח חבויות ואחרים הסתכמו הפרמיות ברוטו בתקופת הדוח לסך של כ- 453 מיליוני ש"ח, מול פרמיות ברוטו בסך של כ- 432 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בביטוח חבויות ואחרים הסתכמו הפרמיות ברוטו ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 163 מיליוני ש"ח, מול פרמיות ברוטו בסך של כ- 156 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הפרמיות בשייר הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 330 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 208 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 59%.

הפרמיות בשייר הסתכמו ברבעון השני של שנת 2016 בכ- 112 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 49 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 126%.

הגידול בפרמיות בשייר בתקופת הדוח וברבעון השני נובע בעיקרו מירידה בחלק מבטחי משנה בפרמיה בענף אחריות מקצועית.

ההפסד הכולל לפני מס בביטוח חבויות ואחרים הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 42 מיליוני ש"ח מול הפסד כולל לפני מס בסך של כ- 39 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד הכולל נובע:

(א) מהשפעת המלצות ועדת וינוגרד אשר בעקבותיהן הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 69 מיליוני ש"ח לפני מס על מנת לשקף אומדן עדכני של ההחזרים הצפויים שיהיה על החברה לשלם בגין תביעות בביטוחי חבויות (לרבות מל"ל) (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

(ב) השפעה זו קוזה בחלקה בשל עדכון תביעה חריגה בענפי חבויות ואחרים בתקופה המקבילה אשתקד בסך כולל, ברוטו, של כ- 293 מיליוני ש"ח לפני מס אשר מתוכו השייר העצמי של החברה הנו כ- 57 מיליוני ש"ח. מרבית סכום השייר, נכלל כהוצאה בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל לפני מס בביטוח חבויות ואחרים הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 7 מיליוני ש"ח מול הפסד כולל לפני מס בסך של כ- 50 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר מרווח להפסד כולל נובע:

- (א) מהתשואות בשוק ההון ברבעון הנוכחי שהיו גבוהות מהתשואות ברבעון המקביל אשתקד.
- (ב) עדכון תביעה חריגה בענפי חבויות ואחרים ברבעון המקביל אשתקד בסך כולל, ברוטו, של כ – 293 מיליוני ש"ח לפני מס אשר מתוכו השייר העצמי של החברה הנו כ – 57 מיליוני ש"ח. מרבית סכום השייר, נכלל כהוצאה ברבעון המקביל אשתקד.
- (ג) בהמשך לפרסום המלצות הועדה הבין משרדית בראשות ד"ר אליהו וינוגרד בעניין טבלאות תוחלת החיים ושיעור הריבית המשמשת להיוון גמלאות בגין פגיעה עבודה על פי תקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח - 1978 ("ועדת וינוגרד") על כך ששיעור הריבית יעמוד על 2% במקום השיעור הנוכחי העומד על 3%, עדכנה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות ברבעון השני של שנת 2016 בסך של כ- 15 מיליוני ש"ח נוספים, לפני מס על מנת לשקף אומדן עדכני של ההחזרים הצפויים שיהיה על החברה לשלם בגין תביעות בביטוחי חובה וחבויות (לרבות מל"ל), (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).
- ההפסד לפני מס בביטוח חבויות אחרים הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 43 מיליוני ש"ח מול הפסד לפני מס בסך של כ- 15 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
- הרווח לפני מס בביטוח חבויות אחרים הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 4 מיליוני ש"ח מול הפסד לפני מס בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.9.4 ענפי רכוש ואחרים

בביטוח רכוש ואחרים הסתכמו הפרמיות בתקופת הדוח לסך של כ- 521 מיליוני ש"ח מול פרמיות בסך של כ- 415 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 25%.

בביטוח רכוש ואחרים הסתכמו הפרמיות ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 282 מיליוני ש"ח מול פרמיות בסך של כ- 183 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 54%.

הפרמיות בשייר הסתכמו בתקופת הדוח לכ- 134 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 107 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 25%.

הפרמיות בשייר הסתכמו ברבעון השני של שנת 2016 לכ- 62 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 45 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 37%.

הרווח הכולל לפני מס בביטוח רכוש ואחרים הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 32 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 30 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל לפני מס בביטוח רכוש ואחרים הסתכם ברבעון השני לשנת 2016 לסך של כ- 22 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 18 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח רכוש ואחרים הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 32 מיליוני ש"ח, בדומה לרווח לפני מס בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח רכוש ואחרים הסתכם ברבעון השני לשנת 2016 לסך של כ- 22 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח לפני מס בסך של כ- 21 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.9.5 ענף ביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא

בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא הסתכמו הפרמיות שהורווחו בשייר בתקופת הדוח לסך של כ- 13 מיליוני ש"ח מול פרמיות שהורווחו בסך של כ- 21 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא הסתכמו הפרמיות שהורווחו בשייר ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 5 מיליוני ש"ח מול פרמיות שהורווחו בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

בענף ביטוח זה לא קיימים ל- EMI הסכמי ביטוח משנה.

הרווח הכולל לפני מס בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 30 מיליוני ש"ח מול רווח כולל לפני מס בסך של כ- 36 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח נובע מהשפעת שוק ההון, שהתשואות בו היו נמוכות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל לפני מס בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 11 מיליוני ש"ח מול רווח כולל לפני מס בסך של כ- 3 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווח נובע מהשפעת שוק ההון, שהתשואות בו היו גבוהות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 30 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס בסך של כ- 38 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 לסך של כ- 10 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס בסך של כ- 15 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.10 חברות ביטוח בחו"ל

החברה הינה בעלת השליטה (שליטה בשיעור של 94%) ב- Interasco Societe Anonyme General Insurance Company S.A.G.I ("Interasco"), חברת ביטוח הפועלת ביוון שעיסוקה בתחום הביטוח הכללי והבריאות ובעלת השליטה המלאה ב- Turk Nippon הפועלת בטורקיה.

הסך הכולל של הפרמיות שהורווחו במגזר חברות ביטוח בחו"ל הסתכם בתקופת הדוח בכ- 130 מיליוני ש"ח מול כ- 129 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 1%. הסך הכולל של הפרמיות שהורווחו במגזר חברות ביטוח בחו"ל מהווה בתקופת הדוח כ- 2% מכלל הפרמיות שהורווחו בקבוצה.

הסך הכולל של הפרמיות שהורווחו במגזר חברות ביטוח בחו"ל הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 בכ- 70 מיליוני ש"ח מול כ- 66 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 6%. הסך הכולל של הפרמיות שהורווחו במגזר חברות ביטוח בחו"ל מהווה ברבעון השני לשנת 2016 כ- 2% מכלל הפרמיות שהורווחו בקבוצה.

הרווח הכולל לפני מס במגזר חברות ביטוח בחו"ל הסתכם בתקופת הדוח לכ- 5 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של כ- 1 מיליוני ש"ח לתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מהפסד לרווח נובע בעיקר מהאטת השחיקה בשער החליפין של הלירה הטורקית ביחס לשקל.

הרווח הכולל לפני מס במגזר חברות ביטוח בחו"ל הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 לכ- 4 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של כ- 3 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר מהפסד לרווח נובע בעיקר מהתשואות בשוק ההון ברבעון הנוכחי שהיו גבוהות מהתשואות ברבעון המקביל אשתקד וכן מהאטת השחיקה בשער החליפין של הלירה הטורקית ביחס לשקל.

הרווח לפני מס במגזר חברות ביטוח בחו"ל בתקופת הדוח הסתכם לכ- 3 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס של כ- 13 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס במגזר חברות ביטוח בחו"ל ברבעון השני של שנת 2016 הסתכם לכ- 4 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס של כ- 3 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.11 תחום שוק ההון והשירותים הפיננסיים

ההכנסות במגזר שוק ההון והשירותים הפיננסיים בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ- 134 מיליוני ש"ח, מול הכנסות בסך של כ- 160 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 16% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהכנסות בתקופת הדוח מול התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מהקיטון בנכסים המנוהלים בקרנות הנאמנות וניהול התיקים.

היקף הנכסים המנוהלים במגזר שוק ההון והשירותים הפיננסיים הסתכם, ליום 30 ביוני 2016, לכ- 42.3 מיליארדי ש"ח, לעומת סך של כ- 54.5 מיליארדי ש"ח ליום 30 ביוני 2015 וסך של כ- 47.5 מיליארדי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

בסכומים האמורים נכללים נכסי קרנות נאמנות בסך של כ- 20.7 מיליארדי ש"ח ליום 30 ביוני 2016, לעומת כ- 30.1 מיליארדי ש"ח ליום 30 ביוני 2015 וכ- 24.7 מיליארדי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015, וכן נכסי תעודות סל והפיקדון, שהסתכמו ליום 30 ביוני 2016 לסך של כ- 13.0 מיליארדי ש"ח מול נכסי תעודות סל והפיקדון בסך של כ- 15.3 מיליארדי ש"ח ליום 30 ביוני 2015, וכ- 14.1 מיליארדי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015. הנכסים המנוהלים, למעט הנכסים בחברת תעודות הסל והפיקדון, אינם כלולים במאזנים המאוחדים של החברה.

הרווח הכולל לפני מס והרווח לפני מס במגזר שוק ההון והשירותים הפיננסיים הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 17 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס ורווח כולל בסך של כ- 43 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח בתקופת הדוח כולל ירידת ערך בגין שווי פעילות קרנות הנאמנות בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח לפני מס. בנטרול ירידת הערך כאמור, הסתכם הרווח לפני מס במגזר שוק ההון והשירותים הפיננסיים לסך של כ- 42 מיליוני ש"ח לפני מס, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

לעניין בחינת ערך הנכס הבלתי מוחשי הרשום בספרי החברה בגין פעילות קרנות הנאמנות וירידת הערך שנרשמה בתקופת הדוח, ראה באור 9 לדוחות הכספיים.

ההפסד הכולל לפני מס וההפסד לפני מס במגזר שוק ההון והשירותים הפיננסיים הסתכם ברבעון השני לסך של כ- 1 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס ורווח כולל לפני מס בסך של כ- 20 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. ההפסד בתקופת הדוח כולל ירידת ערך בגין שווי פעילות קרנות הנאמנות בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח לפני מס. בנטרול ירידת הערך כאמור, הסתכם הרווח לפני מס במגזר שוק ההון והשירותים הפיננסיים לסך של כ- 24 מיליוני ש"ח לפני מס, גידול של כ- 20% ביחס לרבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקרו מפעילות תעודות הסל, בהן נכללו הכנסות חריגות בתקופת הדוח.

2.12 מסים על ההכנסה

סכום המסים על ההכנסה בתקופת הדוח הסתכם להכנסות בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח מול הוצאות בגין מיסים על הכנסה בסך של כ- 225 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סכום המסים על ההכנסה ברבעון השני של שנת 2016 הסתכם להוצאות בסך של כ- 1 מיליוני ש"ח מול הוצאות בגין מיסים על הכנסה בסך של כ- 199 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 216), התשע"ו-2016, אשר קבע, בין היתר, הורדת שיעור מס חברות, החל משנת 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%. שינוי במס החברות, כאמור לעיל, הקטין בתקופת הדוח את הוצאות המס של הקבוצה בסך של כ- 32 מיליוני ש"ח והגדיל את הרווח הכולל וההון העצמי של הקבוצה בהתאם.

2.13 נזילות ומקורות מימון

2.13.1 תזרים מזומנים

סך תזרימי המזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת הסתכם בתקופת הדוח לכ- 1,900 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו שנבעו מפעילות השקעה הסתכמו בכ- 86 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון ותנודות בשער החליפין הסתכמו בכ- 919 מיליוני ש"ח. התוצאה של כל הפעילות הנ"ל מתבטאת בגידול ביתרות המזומנים בסך של כ- 1,067 מיליוני ש"ח.

2.13.2 מימון הפעילות

ככלל, החברה והחברות הבנות שלה מממנות את פעילותן השוטפת ממקורותיהן העצמאיים. לאור דרישות ההון החלות על החברות הבנות של החברה שהינן מבטח, ובהתאם לתקנות ההון, ההון

הרגולטורי הנדרש ממבטח יכול להיות מורכב מהון ראשוני, הון ראשוני מורכב, הון משני מורכב והון שלישוני מורכב.

לענין הנפקת סדרות אגרות חוב (סדרות יב' - יג') של הראל הנפקות בדרך של הצעת רכש חליפין - ראה באור 10 בדוחות הכספיים.

3 חשיפה לסיכונים שוק ודרכי ניהולם

בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בחשיפה לסיכונים שוק של החברה ובדרכי ניהולם לעומת הדוח התקופתי.

4 היבטי ממשל תאגידי

4.1 נושאי משרה

4.1.1 סיום כהונה ומינויים של נושאי משרה

4.1.1.1 ביום 17 ביולי 2016 הודיע מר אמיר הסל, המכהן כמנהל השקעות ראשי של החברה וכן מנהל חטיבת ההשקעות של חברות הבת של החברה על סיום כהונתו בחברה. מר הסל יסיים בפועל את כהונתו בחודש אוקטובר 2016.

4.1.1.2 ביום 19 ביולי 2016 החברה הודיעה על מינוי צפוי של מר סמי בבקוב כמנהל השקעות ראשי ומנהל חטיבת ההשקעות של החברה. מר בבקוב יחל את תפקידו בפועל ביום 1 בנובמבר 2016.

4.2 פרטים בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

במסגרת תקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), תשי"ע - 2010 נקבעו כללים מחייבים בדבר הליך אישורם של דוחות כספיים בחברה ציבורית.

בתקנות נקבע, כי טרם הבאת הדוחות הכספיים לאישור דירקטוריון החברה, הדוחות ידונו ויאושרו על ידי ועדה ייעודית שתקרא "הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים" ("הוועדה"). תפקידה של הוועדה הינו לדון בדוחות הכספיים ולגבש המלצה לדירקטוריון בנושאים שנקבעו בתקנות.

חברי הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים הינם:

- דוד גרנות, יו"ר הוועדה (דח"צ).
- פרופ' ישראל גלעד (דח"צ).
- חוה פרידמן-שפירא (דח"צית).
- דורון כהן.

4.2.1 כאמור לעיל, הוועדה הינה ועדה ייעודית שמונתה לצורך אישור הדוחות הכספיים. ועדת הביקורת אינה משמשת כוועדה לאישור הדוחות הכספיים.

4.2.2 לפרטים אודות חברי הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים ראה תקנה 26 בפרק 5 לדוח התקופתי - "פרטים נוספים על החברה".

4.2.3 הליך אישור הדוחות הכספיים:

לצורך אישור הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2016 הוועדה התכנסה ביום 18 באוגוסט 2016.

בנוסף, לישיבת הוועדה, כמו גם לישיבת הדירקטוריון בהן נדונים ומאושרים הדוחות הכספיים, מוזמנים ומשתתפים רואי החשבון המבקרים של החברה, אשר מציגים את הממצאים העיקריים, ככל

שהיו, אשר עלו מתהליך הביקורת או הסקירה. בישיבה משתתפים סמנכ"ל הכספים של החברה, רו"ח רונן אגסי והיועצת המשפטית של החברה עו"ד נטלי משען-זכאי. בישיבת הוועדה, שהתקיימה ביום 18 באוגוסט 2016, השתתפה רו"ח דבורה ויזל והוזמנה אליה גם מבקרת הפנים.

בפני הוועדה מובאת סקירה מפורטת של הסוגיות המהותיות בדיווח הכספי, לרבות עסקאות מהותיות שאינן במהלך העסקים הרגיל, אם וככל שהיו, את ההערכות המהותיות והאומדנים הקריטיים שיושמו בדוחות הכספיים, את סבירות הנתונים, את המדיניות החשבונאית שיושמה ושינויים שחלו בה, את יישום עיקרון הגילוי הנאות בדוחות הכספיים ובמידע הנלווה. כמו כן, בפני הוועדה מובאת סקירה לגבי נושאים שעלו, ככל שעלו, במסגרת הליך ביצוע בקורות וניהול סיכונים, היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי שלהן בחברות הבנות של החברה, שהינן גופים מוסדיים.

בפני הוועדה נסקר המידע הנלווה לנתונים הנכללים בדוחות הכספיים, לרבות מידע הנוגע למצב הכספי והתפעולי של החברה.

בנוסף, הוועדה בוחנת היבטים שונים של בקרה וניהול סיכונים, הן כאלה המשתקפים בדוחות הכספיים והן כאלה המשפיעים על מהימנותם של הדוחות הכספיים. בנוסף, הוועדה עשויה לדרוש, כי יסקרו בפניה נושאים נוספים, לפי שיקול דעת חברי הוועדה.

הוועדה מקבלת גם עדכון לגבי תוצאות תהליך ה-SOX שבוצע בחברה ובחברות הבנות של החברה שהינן גופים מוסדיים ובוחנת את אפקטיביות הבקרה הפנימית. לצורך גיבוש המלצותיה לדירקטוריון, טיוטת הדוחות הכספיים נמסרת לחברי הוועדה מספר ימים לפני מועד הישיבה שנועדה לשם דיון בהם. ישיבת הוועדה מתקיימת קודם לישיבת הדירקטוריון, אשר דן ומאשר את הדוחות הכספיים. המלצותיה של הוועדה מועברות לדירקטוריון מיד לאחר סיום ישיבת הוועדה.

בישיבת הוועדה, מיום 18 באוגוסט 2016, חברי הוועדה קיימו דיון מפורט בדבר האומדנים וההערכות של החברה, אשר עמדו בבסיס הדוחות הכספיים, תוך בחינת שיקול דעת ההנהלה שהופעל בסוגיות שונות. חברי הוועדה קיבלו גם עדכון לגבי תהליך הבקרה הפנימית, בחנו את הסוגיות המהותיות בדוחות הכספיים, את שלמות ונאותות הדיווח הכספי, את המדיניות החשבונאית ואת נתוני הדוחות הכספיים.

במהלך ישיבת דירקטוריון החברה לאישור הדוחות הכספיים נסקרות המלצות הוועדה כאמור, ככל שהיו, בקשר עם אישור הדוחות הכספיים, התוצאות הכספיות של החברה ומוצגים השינויים שחלו במהלך התקופה המדווחת. במסגרת הדיון בדירקטוריון החברה מועלות שאלות על-ידי חברי הדירקטוריון בדבר סוגיות שעלו במהלך הביקורת והאם הדוחות הכספיים מייצגים נאמנה את מצבה הכספי של החברה. השאלות והסוגיות הנדונות נענות על-ידי ההנהלה. לאחר הדיון מעלה יו"ר הדירקטוריון להצבעה את אישור הדוחות הכספיים.

בישיבת דירקטוריון שהתקיימה ביום 23 באוגוסט 2016 עודכן הדירקטוריון לגבי המלצות הוועדה, נסקרו על-ידי סמנכ"ל הכספים והמנכ"לים עיקרי הדוחות הכספיים המצרפיים ובחלוקה לתחומי הפעילות השונים ונידונו הסוגיות המהותיות הרלוונטיות.

הדירקטוריון מביע תודתו לעובדי הקבוצה וסוכניה עבור הישגי הקבוצה

רונן אגסי
מנכ"ל

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

23 באוגוסט 2016

**הראל השקעות בביטוח
ושירותים פיננסיים בע"מ**

תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 ביוני 2016

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ וחברות בנות שלה (להלן: "הקבוצה"), הכולל את תמצית הדוח על המצב הכספי ביניים המאוחד ליום 30 ביוני 2016 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, שינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של שישה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 "דיווח כספי לתקופות ביניים", וכן הם אחראים לעריכת מידע כספי לתקופות ביניים אלו לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלה חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח ובכפוף לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים התמציתיות של חברות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-15.33% מכלל הנכסים המאוחדים ליום 30 ביוני 2016, והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ-3.05% וכ-1.65% מכלל ההכנסות המאוחדות לתקופות של שישה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. כמו כן, לא סקרנו את המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתיות של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני אשר ההשקעה בהן הינה כ-110,528 אלפי ש"ח ליום 30 ביוני 2016 וחלקה של הקבוצה ברווחיהן הינו כ-4,648 אלפי ש"ח וכ-2,426 אלפי ש"ח לתקופות של שישה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתיות של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידור, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34.

בנוסף לאמור בפסקה הקודמת, בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ממלא, מכל הבחינות המהותיות, אחר הוראות הגילוי לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלה חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח ובכפוף לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 7'א' לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין

רואי חשבון

23 באוגוסט 2016

31 בדצמבר	30 ביוני	
2015	2016	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,531,775	1,591,347	1,497,829
14,426	9,583	10,972
2,004,227	1,926,463	2,116,331
1,140,078	930,059	1,194,493
1,424,871	1,473,334	1,266,792
1,368,958	1,354,053	1,369,024
1,555,403	1,518,175	1,559,483
4,928,714	5,468,883	4,887,739
86,125	40,867	61,170
1,086,301	776,382	1,497,656
1,167,521	1,125,628	1,319,183
37,167,751	36,300,549	37,570,438
7,110,998	10,888,793	6,750,858
7,507,496	7,972,373	7,314,464
10,790,084	10,491,817	11,168,957
818,192	738,354	770,624
2,186,658	2,196,921	2,484,978
21,302,430	21,399,465	21,739,023
7,362,060	5,136,952	6,438,230
966,875	770,245	1,541,499
1,266,638	1,199,734	1,758,865
91,485,151	91,910,512	92,579,585
40,036,286	38,837,321	41,254,679

נכסים

נכסים בלתי מוחשיים

נכסי מיסים נדחים

הוצאות רכישה נדחות

רכוש קבוע

השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה

נדל"ן להשקעה אחר

נכסי ביטוח משנה

נכסי מסים שוטפים

חייבים ויתרות חובה

פרמיה לגבייה

השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה

השקעות פיננסיות עבור מחזיקים בתעודות סל

השקעות פיננסיות אחרות

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות

מזומנים ושווי מזומנים המשועבדים עבור מחזיקים בתעודות סל

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

מזומנים ושווי מזומנים אחרים

סך כל הנכסים**סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה**

תמצית דוחות על המצב הכספי ביניים מאוחדים ליום (המשך)

31 בדצמבר	30 ביוני	
2015	2016	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
הון והתחייבויות		
הון		
341,832	335,866	346,802
(161,077)	(161,615)	(161,141)
364,340	304,767	410,939
4,361,663	4,395,395	4,246,576
4,906,758	4,874,413	4,843,176
5,702	5,779	6,314
4,912,460	4,880,192	4,849,490
סך כל ההון המיוחס לבעלים של החברה		
זכויות שאינן מקנות שליטה		
סך כל ההון		
התחייבויות		
25,034,210	25,301,662	25,800,075
39,331,335	38,387,682	40,581,925
788,433	764,831	773,164
270,877	259,016	287,013
42,991	105,491	20,402
2,723,052	2,683,490	2,921,414
14,097,353	15,279,990	12,939,833
4,284,440	4,248,158	4,406,269
86,572,691	87,030,320	87,730,095
91,485,151	91,910,512	92,579,585
סך כל ההון והתחייבויות		

רונן אגסי
מנהל הכספים

רונן אגסי
מנהל כללי

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 23 באוגוסט 2016

תמצית דוחות על הרווח וההפסד ביניים מאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		
2015	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
11,530,684	2,778,870	2,846,809	5,764,420	5,635,270	פרמיות שהורווחו ברוטו
1,738,653	437,045	369,477	867,858	749,049	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
9,792,031	2,341,825	2,477,332	4,896,562	4,886,221	פרמיות שהורווחו בשייר
2,042,523	235,348	733,142	1,875,765	792,507	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,097,167	205,301	247,042	604,366	487,307	הכנסות מדמי ניהול
366,303	100,188	73,536	189,933	154,582	הכנסות מעמלות
13,298,024	2,882,662	3,531,052	7,566,626	6,320,617	סך כל ההכנסות
10,772,379	1,931,119	3,003,571	6,088,602	5,392,195	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
1,304,861	377,351	322,118	700,803	717,692	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
9,467,518	1,553,768	2,681,453	5,387,799	4,674,503	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
2,020,774	533,603	539,657	1,008,086	1,066,791	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,155,097	281,423	294,627	564,037	592,632	הוצאות הנהלה וכלליות
120,598	12,989	35,791	26,183	47,747	הוצאות אחרות
109,337	42,479	50,429	43,180	53,301	הוצאות מימון, נטו
12,873,324	2,424,262	3,601,957	7,029,285	6,434,974	סך כל ההוצאות
258,562	83,560	59,368	106,623	80,135	חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
683,262	541,960	(11,537)	643,964	(34,222)	רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה
227,516	198,624	1,080	224,754	(30,668)	מיסים על הכנסה (הטבת מס)
455,746	343,336	(12,617)	419,210	(3,554)	רווח (הפסד) לתקופה
455,586	343,144	(12,668)	419,082	(4,069)	מיוחס ל:
160	192	51	128	515	בעלים של החברה
455,746	343,336	(12,617)	419,210	(3,554)	זכויות שאינן מקנות שליטה
2.16	1.63	(0.06)	1.99	(0.02)	רווח (הפסד) לתקופה
2.15	1.62	(0.06)	1.98	(0.02)	רווח (הפסד) בסיסי למניה (בש"ח)
					רווח (הפסד) מדולל למניה (בש"ח)

תמצית דוחות על הרווח (ההפסד) הכולל ביניים מאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		
2015	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
455,746	343,336	(12,617)	419,210	(3,554)	רווח (הפסד) לתקופה
					פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה
					במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח
					והפסד
					שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים
(47,894)	(285,595)	57,342	4,414	96,225	כזמינים למכירה
					שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים
(229,454)	(49,655)	(37,962)	(149,678)	(80,285)	כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
50,897	5,760	27,688	6,110	47,311	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים
(62,535)	(31,369)	9,068	(69,687)	(12,907)	כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
					הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ
98,862	131,874	(19,146)	65,846	(12,500)	הטבת מס (מסים על הכנסה) בגין פריטי רווח כולל
					אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל
					הועברו או יועברו לרווח והפסד
(190,124)	(228,985)	36,990	(142,995)	37,844	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר
					ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או
					יועבר לרווח והפסד, נטו ממש
					פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
170,132	-	5,667	-	12,558	קרן הערכה מחדש לגבי פריטי רכוש קבוע
9,413	17,445	(905)	6,488	(6,531)	מדידה מחדש של תכנית הטבה מוגדרת
(64,031)	(6,400)	(1,165)	(2,364)	1,933	הטבת מס (מסים על הכנסה) בגין פריטי רווח כולל
					אחר שלא יועברו לרווח והפסד
115,514	11,045	3,597	4,124	7,960	רווח כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד,
					נטו ממש
(74,610)	(217,940)	40,587	(138,871)	45,804	סך רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה
381,136	125,396	27,970	280,339	42,250	סך כל הרווח הכולל לתקופה
					מיוחס ל:
381,155	125,387	27,869	280,281	41,638	בעלים של החברה
(19)	9	101	58	612	זכויות שאינן מקנות שליטה
381,136	125,396	27,970	280,339	42,250	סך הרווח הכולל לתקופה

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)										
341,832	295,955	(44,472)	13,032	(161,077)	(48,908)	148,733	4,361,663	4,906,758	5,702	4,912,460
יתרה ליום 1 בינואר 2016										
סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	-	-	-	-	-	-	(4,069)	(4,069)	515	(3,554)
רווח (הפסד) לתקופה										
-	46,885	(9,135)	-	-	-	12,074	(4,117)	45,707	97	45,804
סך רווח (הפסד) כולל אחר										
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	46,885	(9,135)	-	-	-	12,074	(8,186)	41,638	612	42,250
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון										
-	-	-	-	-	-	-	(106,901)	(106,901)	-	(106,901)
דיבידנד ששולם										
-	-	-	84	-	-	-	-	84	-	84
תשלום מבוסס מניות										
-	-	-	-	(3,216)	-	-	-	(3,216)	-	(3,216)
רכישת מניות באוצר										
1,661	-	-	-	3,152	-	-	-	4,813	-	4,813
הנפקה מחדש של מניות באוצר										
3,309	-	-	(3,309)	-	-	-	-	-	-	-
מימוש אופציות										
346,802	342,840	(53,607)	9,807	(161,141)	(48,908)	160,807	4,246,576	4,843,176	6,314	4,849,490
יתרה ליום 30 ביוני 2016										

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	מניות באוצר	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן שליטה	סך כל ההון
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)										
341,783	312,356	(60,066)	13,018	(160,473)	(48,908)	156,762	4,259,695	4,814,167	6,213	4,820,380
יתרה ליום 1 באפריל 2016										
-	-	-	-	-	-	-	(12,668)	(12,668)	51	(12,617)
סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	30,484	6,459	-	-	-	4,045	(451)	40,537	50	40,587
רווח (הפסד) לתקופה										
-	30,484	6,459	-	-	-	4,045	(13,119)	27,869	101	27,970
סך רווח (הפסד) כולל אחר										
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	-	-	-	(1,267)	-	-	-	(1,267)	-	(1,267)
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון										
-	-	-	-	599	-	-	-	2,407	-	2,407
רכישת מניות באוצר										
1,808	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
הנפקה מחדש של מניות באוצר										
3,211	-	-	(3,211)	-	-	-	-	-	-	-
מימוש אופציות										
346,802	342,840	(53,607)	9,807	(161,141)	(48,908)	160,807	4,246,576	4,843,176	6,314	4,849,490
יתרה ליום 30 ביוני 2016										

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן שליטה	סך כל ההון	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)										
338,849	437,951	3,475	20,040	(173,231)	39,313	4,100,371	4,717,860	5,721	4,723,581	יתרה ליום 1 בינואר 2015
-	-	-	-	-	-	419,082	419,082	128	419,210	סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
-	(90,655)	(52,270)	-	-	-	4,124	(138,801)	(70)	(138,871)	רווח לתקופה
-	(90,655)	(52,270)	-	-	-	423,206	280,281	58	280,339	סך רווח (הפסד) כולל אחר
-	-	-	-	-	-	(128,182)	(128,182)	-	(128,182)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון
-	-	-	(107)	-	-	-	(107)	-	(107)	דיבידנד ששולם
109	-	-	-	-	-	-	109	-	109	תשלום מבוסס מניות
-	-	-	-	(5,387)	-	-	(5,387)	-	(5,387)	הנפקת מניות
(7,164)	-	-	-	17,003	-	-	9,839	-	9,839	רכישת מניות באוצר
4,072	-	-	(4,072)	-	-	-	-	-	-	הנפקה מחדש של מניות באוצר
335,866	347,296	(48,795)	15,861	(161,615)	39,313	4,395,395	4,874,413	5,779	4,880,192	מימוש אופציות
יתרה ליום 30 ביוני 2015										

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	מניות באוצר	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)										
336,578	553,236	(25,932)	20,277	(168,277)	(48,908)	39,313	4,169,387	4,875,674	5,770	4,881,444
יתרה ליום 1 באפריל 2015										
-	-	-	-	-	-	-	343,144	343,144	192	343,336
סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	(205,940)	(22,863)	-	-	-	-	11,046	(217,757)	(183)	(217,940)
סך רווח (הפסד) כולל אחר										
-	(205,940)	(22,863)	-	-	-	-	354,190	125,387	9	125,396
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון										
-	-	-	-	-	-	-	(128,182)	(128,182)	-	(128,182)
-	-	-	(463)	-	-	-	-	(463)	-	(463)
109	-	-	-	-	-	-	-	109	-	109
-	-	-	-	(722)	-	-	-	(722)	-	(722)
(4,774)	-	-	-	7,384	-	-	-	2,610	-	2,610
3,953	-	-	(3,953)	-	-	-	-	-	-	-
מימוש אופציות										
335,866	347,296	(48,795)	15,861	(161,615)	(48,908)	39,313	4,395,395	4,874,413	5,779	4,880,192
יתרה ליום 30 ביוני 2015										

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	מניות באוצר	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן שליטה	סך כל ההון
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)										
338,849	437,951	3,475	20,040	(173,231)	(48,908)	39,313	4,100,371	4,717,860	5,721	4,723,581
יתרה ליום 1 בינואר 2015										
סך הרווח (ההפסד) הכולל לשנה										
-	-	-	-	-	-	-	455,586	455,586	160	455,746
רווח לשנה										
-	(141,996)	(47,947)	-	-	-	109,420	6,092	(74,431)	(179)	(74,610)
סך רווח (הפסד) כולל אחר										
-	(141,996)	(47,947)	-	-	-	109,420	461,678	381,155	(19)	381,136
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לשנה										
השפעה מצטברת ליום 31 בדצמבר, 2015 של ביטול רישום הצבירה ויישום לראשונה של הנוהג המיטבי בביטוח כללי (ראה באור 2ה בדוחות השנתיים)										
-	-	-	-	-	-	-	34,697	34,697	-	34,697
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון										
-	-	-	-	-	-	-	(235,083)	(235,083)	-	(235,083)
דיבידנד ששולם										
-	-	-	68	-	-	-	-	68	-	68
תשלום מבוסס מניות										
109	-	-	-	-	-	-	-	109	-	109
הנפקת מניות										
-	-	-	-	(9,520)	-	-	-	(9,520)	-	(9,520)
רכישת מניות באוצר										
(4,202)	-	-	-	21,674	-	-	-	17,472	-	17,472
הנפקה מחדש של מניות באוצר										
7,076	-	-	(7,076)	-	-	-	-	-	-	-
מימוש אופציות										
341,832	295,955	(44,472)	13,032	(161,077)	(48,908)	148,733	4,361,663	4,906,758	5,702	4,912,460
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015										

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי מזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		נספח	
	2015	2016	2015	2016		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת						
1,202,522	322,184	963,677	(171,738)	1,892,821	א	לפני מיסים על הכנסה
(169,071)	(20,211)	19,408	(68,148)	7,029		מס הכנסה שהתקבל (ששולם)
1,033,451	301,973	983,085	(239,886)	1,899,850		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה						
(196,162)	(15,344)	(12,055)	(138,022)	(16,774)		השקעה בחברות מוחזקות
161,055	37,126	118,306	37,126	201,733		תמורה מממוש השקעה בחברה מוחזקת
(173,988)	(36,076)	(45,159)	(99,639)	(78,560)		המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
(156,465)	(42,299)	(37,330)	(73,971)	(62,537)		השקעה ברכוש קבוע
162,935	14,206	32,344	18,276	41,611		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
216	-	337	-	638		דיבידנד שהתקבל מחברה מוחזקת
(202,409)	(42,387)	56,443	(256,230)	86,111		תמורה מממוש רכוש קבוע
						מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות מימון						
294,453	-	207,413	(1,100)	207,413		תמורה בגין הנפקת כתבי התחייבות
8,061	1,997	1,140	4,561	1,597		רכישת מניות באוצר, נטו
(1,274,738)	(783,905)	(262,289)	(234,068)	(824,309)		תמורה מהנפקת (תשלום לרכישת) תעודות סל
60,656	117,001	15,563	261,877	(131,358)		ואופציות כיסוי, נטו
10,384	22,884	-	22,884	-		אשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים, נטו
(105,697)	(22,933)	(27,200)	(50,961)	(52,367)		קבלת הלוואות מבעלי עניין
(235,083)	(128,182)	(106,901)	(128,182)	(106,901)		פרעון הלוואות מתאגידים בנקאיים ואחרים
						דיבידנד לבעלי החברה
(1,241,964)	(793,138)	(172,274)	(124,989)	(905,925)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
45,899	(29,353)	28,855	(7,452)	(13,185)		השפעת התנודות בשער החליפין על יתרות המזומנים ושווי מזומנים
(365,023)	(562,905)	896,109	(628,557)	1,066,851		עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
2,598,536	2,532,884	2,404,255	2,598,536	2,233,513	ב	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
2,233,513	1,969,979	3,300,364	1,969,979	3,300,364	ג	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי מזומנים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני	
2015	2015	2016	2015	2016
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
455,746	343,336	(12,617)	419,210	(3,554)
(258,562)	(83,560)	(59,368)	(106,623)	(80,135)
(190,570)	494,288	(258,962)	(671,569)	5,002
(2,367)	9,245	(76,674)	33,849	(13,334)
7,940	(87,855)	(37,600)	23,970	41,197
(45,232)	(7,859)	2,601	(36,543)	(12,964)
(98,056)	(169,801)	35,976	(293,837)	(29,538)
(102,093)	(308,164)	(99,360)	168,650	(297,382)
(18,893)	(16,831)	6,302	(13,688)	16,389
(32,238)	3,873	711	(6,171)	9,999
63,786	15,793	15,332	29,556	36,090
213,624	36,933	54,028	71,550	96,135
24,690	(380,714)	261,148	287,566	764,502
3,615,971	573,872	870,332	2,672,318	1,250,590
532,698	9,262	58,602	16,177	41,158
(197,433)	(19,670)	(34,462)	(119,174)	(112,008)
68	(463)	-	(107)	84
227,516	198,624	1,080	224,754	(30,668)
(18,883)	(5,111)	(7,904)	(9,183)	(16,455)
(3,785,048)	(1,261,156)	110,353	(2,298,743)	(243,125)
(32,008)	(13,905)	(7,763)	(18,705)	(15,231)
2,143	-	-	-	1,152
(68,574)	126,290	1,866	(1,935)	(367,710)
24,720	110,563	(38,228)	68,651	(151,383)
(115,319)	17,065	(449,393)	1,469	(488,789)
4,130,146	(323,221)	(9,224)	352,351	360,140
(2,935,973)	1,220,507	281,563	(710,865)	923,830
(213,872)	(158,257)	346,996	(259,146)	199,232
18,595	(900)	8,342	4,480	9,597
746,776	(21,152)	976,294	(590,948)	1,896,375
1,202,522	322,184	963,677	(171,738)	1,892,821

נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על ההכנסה (1), (2), (3)

רווח (הפסד) לתקופה

פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:

חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חווי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

השקעות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון בגין התחייבויות פיננסיות שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה

שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר

פחת והפחתות

רכוש קבוע

נכסים בלתי מוחשיים

שינוי בהתחייבויות בגין חווי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

שינוי בהתחייבויות בגין חווי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

שינוי בנכסי ביטוח משנה

שינוי בהוצאות רכישה נדחות

הוצאות (הכנסות) שכר בגין תשלום מבוסס מניות

הוצאות (הכנסות) מיסים על הכנסה

שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:

השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חווי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

רכישת נדל"ן להשקעה

רכישות, נטו של השקעות פיננסיות

השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר

רכישת נדל"ן להשקעה

תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה

מכירות (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות

פרמיות לגבייה

חייבים ויתרות חובה

השקעות פיננסיות עבור מחזיקים בתעודות סל, נטו מזומנים ושווי מזומנים משועבדים עבור מחזיקים בתעודות סל

זכאים ויתרות זכות

התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על הכנסה

(1) תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה, הנובעים מהפעילות בגין חווי ביטוח וחוזי השקעה.

(2) במסגרת הפעילות השוטפת הוצגה ריבית שהתקבלה בסכום של 671 מיליוני ש"ח (לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2015 סכום של 781 מיליוני ש"ח ולשנת 2015 סכום של 1,428 מיליוני ש"ח) וריבית ששולמה בסכום של 58 מיליוני ש"ח (לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2015 סכום של 51 מיליוני ש"ח ולשנת 2015 סכום של 102 מיליוני ש"ח).

(3) במסגרת הפעילות השוטפת הוצג דיבידנד שהתקבל מהשקעות פיננסיות אחרות בסכום של 96 מיליוני ש"ח (לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2015 סכום של 140 מיליוני ש"ח ולשנת 2015 סכום של 267 מיליוני ש"ח).

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי מזומנים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני	
2015	2015	2016	2015	2016
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,153,223	1,187,167	1,064,160	1,153,223	966,875
1,445,313	1,345,717	1,340,095	1,445,313	1,266,638
2,598,536	2,532,884	2,404,255	2,598,536	2,233,513
966,875	770,245	1,541,499	770,245	1,541,499
1,266,638	1,199,734	1,758,865	1,199,734	1,758,865
2,233,513	1,969,979	3,300,364	1,969,979	3,300,364

נספח ב - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

נספח ג - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

באור 1 - כללי**הישות המדווחת**

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה תושבת ישראל אשר התאגדה בישראל ומניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. כתובתה הרשמית היא רחוב אבא הלל סילבר 3, רמת גן.

החברה הינה חברת החזקות שעיקר החזקותיה הינן בחברות המאוחדות שהן חברות ביטוח ופיננסיים. תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים ליום 30 ביוני 2016 כוללת את אלה של החברה ושל החברות הבנות שלה (להלן: "הקבוצה"), וכן את זכויות החברה בחברות כלולות ובהסדרים משותפים.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים משקפת בעיקרה את הנכסים, ההתחייבויות והפעולות של חברות הביטוח המאוחדות, ולפיכך נערכה במתכונת דומה.

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים**א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים**

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים נערכה בהתאם ל- IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם לדרישות הגילוי אשר נקבעו על ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הפיקוח"), ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותה ביחד עם הדוחות הכספיים ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (להלן: "הדוחות השנתיים"). כמו כן, דוחות אלו נערכו בהתאם להוראות פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלו חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 23 באוגוסט 2016.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בהתאם ל- IFRS ובהתאם לחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו על פיו נדרשת הנהלת הקבוצה להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות לרבות הנחות ואומדנים אקטואריים (להלן: "אומדנים"), אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית, על ערכם של נכסים והתחייבויות ועל סכומי הכנסות והוצאות. מובהר בזאת כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. האומדנים העיקריים הכלולים בדוחות הכספיים מבוססים על הערכות אקטואריות וכן על הערכות שווי חיצוניות.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, נדרשת הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ההערכות ושיקול הדעת, בהם השתמשה הנהלה לצורך יישום המדיניות החשבונאית בהכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים עקביים בעיקרם לאלה בהם השתמשה להכנת הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2015, ולמעט האמור להלן, לא חל שינוי בהנחות האקטואריות המשפיע באופן מהותי על העתודות. בקשר עם עדכון הריביות להיוון המשמשות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות לרבות המלצת ועדת וינוגרד, וכן עם בדיקת נאותות העתודות (LAT), ראה גם באור 9.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

למעט המפורט בסעיף א' להלן, המדיניות החשבונאית של הקבוצה בתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות השנתיים.

א. יישום לראשונה של תיקונים לתקנים**תיקון ל- IAS 38 נכסים בלתי מוחשיים (להלן – "התקן"), הבהרה לשיטות הפחתה מקובלות**

החל מיום 1 בינואר 2016 הקבוצה מיישמת את התיקון לתקן המתואר להלן.

התיקון לתקן קובע חזקה הניתנת לסתירה לפיה שיטת הפחתה מבוססת הכנסות עבור נכסים בלתי מוחשיים אינה נאותה. מטרת התיקון הינה להגביל את השימוש בהפחתה מבוססת הכנסות ועל כן, חברות אשר ירצו להמשיך ולהפחית את הנכס הבלתי מוחשי בשיטת הפחתה כאמור, יצטרכו להראות כי קיים קשר אשר אינו נסיבתי בין הפקת ההכנסה לצריכת ההטבות הכלכליות.

התיקון לתקן יושם באופן פרוספקטיבי לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2016.

ב. עונתיות**1. ביטוח חיים, בריאות ופיננסים**

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפרשות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בעיקר בסוף השנה. ההכנסות ממגזר השירותים הפיננסיים אינן מתאפיינות בעונתיות.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוח כלי רכב של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בחודש ינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח.

באור 4 - מגזרי פעילות

באור מגזרי פעילות כולל מספר מגזרים המהווים יחידות עסקיות אסטרטגיות של הקבוצה. יחידות עסקיות אלה כוללות מגוון מוצרים ומנוהלות בנפרד לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועים. המוצרים בבסיס כל מגזר דומים בעיקרם לעניין מהותם, אופן הפצתם, תמהיל הלקוחות, מהות הסביבה המפקחת וכן במאפיינים כלכליים ודמוגרפיים ארוכי טווח הנגזרים מחשיפה בעלת מאפיינים דומים לסיכונים ביטוחיים. כמו כן, לתוצאות תיק ההשקעות המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות עשויה להיות השפעה ניכרת על הרווחיות.

ביצועי המגזר נמדדים בהתבסס על רווחי המגזר לפני מסים על ההכנסה. תוצאות עסקאות בינחברתיות מבוטלות במסגרת ההתאמות לצורך עריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים. הקבוצה פועלת במגזרים הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחשכון לטווח ארוך

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפי ביטוחי החיים וכן את פעילות הקבוצה בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפים מחלות ואשפוז, תאונות אישיות, סיעוד ושיניים. הפוליסות הנמכרות במסגרת ענפי ביטוח אלה מכסות את מגוון הנזקים הנגרמים למבוטח כתוצאה ממחלות ו/או מתאונות, לרבות מצב סיעודי וטיפול שיניים. פוליסות ביטוחי בריאות מוצעות הן לפרטים והן לקולקטיבים.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר זה מורכב מחמישה תתי תחומים:

רכב רכוש: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות ביטוח בענף ביטוח רכב מנועי (להלן: "רכב רכוש"), המכסות נזקים הנגרמים לבעל רכב כתוצאה מתאונה ו/או גניבה ו/או את חבות בעל הרכב או הנהג לנזק רכוש שנגרם לצד שלישי בתאונה.

רכב חובה: כולל את פעילות הקבוצה בענף ביטוח לפי דרישת פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970 (להלן: "רכב חובה"), המכסה נזקי גוף כתוצאה משימוש ברכב מנועי בהתאם לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975.

ענפי חבויות אחרים: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות המכסות את חבות המבוטח כלפי צד שלישי (למעט כיסוי חבויות בתחום רכב חובה כמתואר לעיל). במסגרת זו נכללים, בין היתר, ענפי הביטוח הבאים: ביטוח מפני אחריות מעבידים, ביטוח מפני אחריות כלפי צד שלישי, ביטוח אחריות מקצועית, ביטוח אחריות לדירקטורים ולנושאי משרה וביטוח מפני אחריות למוצרים פגומים.

ענפי רכוש ואחרים: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בכל ענפי הרכוש למעט רכב רכוש (כגון: ערבויות, דירות וכדומה).

עסקי ביטוח משכנתאות: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית בענף ביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא (כענף בודד - MONOLINE). ביטוח זה נועד לתת שיפוי בגין הנזק הנגרם כתוצאה מאי פירעון של הלואאות שניתנו כנגד שעבוד במשכון ראשון של נכס נדל"ן יחיד למגורים בלבד ולאחר מימוש הנכס המשמש כבטוחה להלוואות כאמור.

4. מגזר חברות ביטוח בחו"ל

מגזר חו"ל כולל את פעילות Interasco ו-Turk Nippon, חברות ביטוח בחו"ל שנמצאות בשליטת החברה.

5. מגזר שירותים פיננסיים

פעילות הקבוצה בשוק ההון והפיננסיים מתבצעת בהראל פיננסיים. הראל פיננסיים עוסקת, באמצעות חברות בשליטתה, בפעילויות הבאות:

- ניהול קרנות נאמנות.
- ניהול תיקי ניירות ערך עבור לקוחות פרטיים, תאגידים ולקוחות מוסדיים בשוקי ההון בארץ ובחו"ל.
- הנפקה לציבור של מוצרי מדדים (תעודות סל ופיקדון).

6. לא מיוחס למגזרי פעילות

פעילויות אשר לא יוחסו למגזרי פעילות כוללות בעיקר פעילויות של סוכנויות ביטוח וכן את פעילות ההון בחברות הביטוח המאוחדות.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דווח

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,037,250	2,019,083	1,451,705	129,694	-	-	(2,462)	5,635,270
71,050	90,161	543,533	46,767	-	-	(2,462)	749,049
1,966,200	1,928,922	908,172	82,927	-	-	-	4,886,221
519,779	85,620	74,107	4,566	46,542	59,192	2,701	792,507
390,679	1,434	-	-	87,240	15,843	(7,889)	487,307
7,758	32,166	92,501	11,554	667	88,285	(78,349)	154,582
2,884,416	2,048,142	1,074,780	99,047	134,449	163,320	(83,537)	6,320,617
2,420,396	1,497,136	1,402,931	73,324	-	-	(1,592)	5,392,195
46,732	54,321	594,731	23,500	-	-	(1,592)	717,692
2,373,664	1,442,815	808,200	49,824	-	-	-	4,674,503
412,305	404,745	285,498	38,887	-	3,706	(78,350)	1,066,791
253,810	124,675	16,897	6,690	87,520	110,929	(7,889)	592,632
16,867	-	-	337	29,218	1,325	-	47,747
1,957	1,580	(2,191)	-	472	51,321	162	53,301
3,058,603	1,973,815	1,108,404	95,738	117,210	167,281	(86,077)	6,434,974
27,348	14,124	29,117	-	-	9,546	-	80,135
(146,839)	88,451	(4,507)	3,309	17,239	5,585	2,540	(34,222)
37,458	6,591	1,224	1,642	130	9,326	-	56,371
(109,381)	95,042	(3,283)	4,951	17,369	14,911	2,540	22,149
11,625,164	4,194,402	9,648,009	336,701	-	-	(4,201)	25,800,075
36,706,332	3,875,593	-	-	-	-	-	40,581,925

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנחלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,019,285	1,022,927	735,655	70,166	-	-	(1,224)	2,846,809
38,020	46,308	262,140	24,233	-	-	(1,224)	369,477
981,265	976,619	473,515	45,933	-	-	-	2,477,332
543,512	72,021	56,073	2,839	27,302	29,698	1,697	733,142
200,807	419	-	-	42,290	7,187	(3,661)	247,042
6,334	12,960	43,158	5,987	325	43,273	(38,501)	73,536
1,731,918	1,062,019	572,746	54,759	69,917	80,158	(40,465)	3,531,052
1,536,596	792,469	633,976	41,276	-	-	(746)	3,003,571
20,168	48,341	240,378	13,977	-	-	(746)	322,118
1,516,428	744,128	393,598	27,299	-	-	-	2,681,453
201,712	205,917	148,846	20,025	-	1,658	(38,501)	539,657
127,101	60,356	7,666	3,306	43,456	56,403	(3,661)	294,627
7,977	-	-	225	26,961	628	-	35,791
2,640	3,091	7,808	-	210	36,460	220	50,429
1,855,858	1,013,492	557,918	50,855	70,627	95,149	(41,942)	3,601,957
19,847	11,802	24,746	-	11	2,962	-	59,368
(104,093)	60,329	39,574	3,904	(699)	(12,029)	1,477	(11,537)
31,361	7,817	7,857	481	74	13,308	-	60,898
(72,732)	68,146	47,431	4,385	(625)	1,279	1,477	49,361
11,625,164	4,194,402	9,648,009	336,701	-	-	(4,201)	25,800,075
36,706,332	3,875,593	-	-	-	-	-	40,581,925

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,193,576	1,926,078	1,519,508	128,516	-	-	(3,258)	5,764,420
69,458	104,667	648,464	48,527	-	-	(3,258)	867,858
2,124,118	1,821,411	871,044	79,989	-	-	-	4,896,562
1,401,611	146,056	134,626	11,891	40,509	138,700	2,372	1,875,765
478,189	4,355	-	-	118,438	3,631	(247)	604,366
6,488	33,981	116,426	11,712	791	66,356	(45,821)	189,933
4,010,406	2,005,803	1,122,096	103,592	159,738	208,687	(43,696)	7,566,626
3,162,167	1,595,170	1,273,709	58,779	-	-	(1,223)	6,088,602
51,785	79,357	555,705	15,179	-	-	(1,223)	700,803
3,110,382	1,515,813	718,004	43,600	-	-	-	5,387,799
367,420	354,402	287,077	40,657	-	4,351	(45,821)	1,008,086
229,470	122,614	16,837	6,550	109,580	79,233	(247)	564,037
18,653	-	-	254	5,582	1,694	-	26,183
2,832	2,051	(6,456)	-	1,218	42,705	830	43,180
3,728,757	1,994,880	1,015,462	91,061	116,380	127,983	(45,238)	7,029,285
28,152	14,842	49,666	-	(9)	13,972	-	106,623
309,801	25,765	156,300	12,531	43,349	94,676	1,542	643,964
(86,218)	(26,024)	(60,940)	(13,982)	(57)	(15,132)	-	(202,353)
223,583	(259)	95,360	(1,451)	43,292	79,544	1,542	441,611
11,093,637	3,767,122	10,199,109	247,121	-	-	(5,327)	25,301,662
34,752,904	3,634,778	-	-	-	-	-	38,387,682

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
986,894	970,725	756,338	66,362	-	-	(1,449)	2,778,870
33,654	52,383	328,498	23,959	-	-	(1,449)	437,045
953,240	918,342	427,840	42,403	-	-	-	2,341,825
(1,390)	43,112	96,709	2,106	18,827	71,583	4,401	235,348
141,891	2,211	-	-	59,469	1,878	(148)	205,301
5,945	15,803	61,686	5,952	334	33,124	(22,656)	100,188
1,099,686	979,468	586,235	50,461	78,630	106,585	(18,403)	2,882,662
469,175	719,658	711,894	31,125	-	-	(733)	1,931,119
22,930	44,038	303,595	7,521	-	-	(733)	377,351
446,245	675,620	408,299	23,604	-	-	-	1,553,768
187,980	184,064	161,268	20,739	-	2,208	(22,656)	533,603
111,755	62,471	9,510	3,208	54,749	39,878	(148)	281,423
9,148	-	-	126	2,852	863	-	12,989
7,382	6,122	(17,601)	-	532	44,275	1,769	42,479
762,510	928,277	561,476	47,677	58,133	87,224	(21,035)	2,424,262
20,017	12,573	45,217	-	(11)	5,764	-	83,560
357,193	63,764	69,976	2,784	20,486	25,125	2,632	541,960
(106,207)	(44,534)	(105,455)	(5,623)	(158)	(81,437)	-	(343,414)
250,986	19,230	(35,479)	(2,839)	20,328	(56,312)	2,632	198,546
11,093,637	3,767,122	10,199,109	247,121	-	-	(5,327)	25,301,662
34,752,904	3,634,778	-	-	-	-	-	38,387,682

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
4,242,656	3,964,225	3,071,824	257,921	-	-	(5,942)	11,530,684
138,536	206,553	1,304,199	95,307	-	-	(5,942)	1,738,653
4,104,120	3,757,672	1,767,625	162,614	-	-	-	9,792,031
1,416,232	186,320	170,705	15,567	74,413	172,385	6,901	2,042,523
857,019	9,926	-	-	224,484	6,126	(388)	1,097,167
35,238	62,556	224,698	23,604	1,495	138,959	(120,247)	366,303
6,412,609	4,016,474	2,163,028	201,785	300,392	317,470	(113,734)	13,298,024
5,011,456	3,211,015	2,421,780	130,969	-	-	(2,841)	10,772,379
71,647	174,898	1,025,470	35,687	-	-	(2,841)	1,304,861
4,939,809	3,036,117	1,396,310	95,282	-	-	-	9,467,518
725,981	726,565	599,236	82,306	-	6,933	(120,247)	2,020,774
483,480	252,045	36,671	12,659	211,164	159,466	(388)	1,155,097
37,135	-	-	580	79,356	3,527	-	120,598
4,204	4,580	3,967	-	2,001	94,623	(38)	109,337
6,190,609	4,019,307	2,036,184	190,827	292,521	264,549	(120,673)	12,873,324
68,097	36,554	90,104	-	(11)	63,818	-	258,562
290,097	33,721	216,948	10,958	7,860	116,739	6,939	683,262
7,718	(31,585)	(93,440)	(18,440)	(101)	26,407	-	(109,441)
297,815	2,136	123,508	(7,482)	7,759	143,146	6,939	573,821
11,387,906	4,060,026	9,325,361	265,681	-	-	(4,764)	25,034,210
35,594,131	3,737,204	-	-	-	-	-	39,331,335

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
274,102	421,818	521,164	453,376	(10,533)	1,659,927
659	11,101	387,174	123,784	-	522,718
273,443	410,717	133,990	329,592	(10,533)	1,137,209
65,919	94,200	23,476	69,447	(24,005)	229,037
207,524	316,517	110,514	260,145	13,472	908,172
27,983	6,259	2,510	30,382	6,973	74,107
1,216	7,436	62,395	21,454	-	92,501
236,723	330,212	175,419	311,981	20,445	1,074,780
258,720	265,894	267,532	622,384	(11,599)	1,402,931
20,225	16,033	229,085	329,388	-	594,731
238,495	249,861	38,447	292,996	(11,599)	808,200
37,205	71,998	103,083	73,212	-	285,498
3,641	5,095	3,320	2,693	2,148	16,897
(916)	(205)	(82)	(994)	6	(2,191)
278,425	326,749	144,768	367,907	(9,445)	1,108,404
12,159	2,720	1,091	13,201	(54)	29,117
(29,543)	6,183	31,742	(42,725)	29,836	(4,507)
548	122	50	595	(91)	1,224
(28,995)	6,305	31,792	(42,130)	29,745	(3,283)
2,403,836	597,667	869,317	5,331,306	445,883	9,648,009
2,079,896	552,386	205,301	2,351,374	445,883	5,634,840

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 ביוני 2016

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 ביוני 2016

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 83% מסך הפרמיות בענפים אלו.

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
89,371	170,181	281,987	162,718	(5,047)	699,210
380	5,929	220,184	51,074	-	277,567
88,991	164,252	61,803	111,644	(5,047)	421,643
(17,496)	1,691	3,873	(29,424)	(10,516)	(51,872)
106,487	162,561	57,930	141,068	5,469	473,515
21,461	4,803	1,965	23,409	4,435	56,073
516	3,336	29,544	9,762	-	43,158
128,464	170,700	89,439	174,239	9,904	572,746
120,063	132,796	138,865	244,046	(1,794)	633,976
6,737	8,188	119,377	106,076	-	240,378
113,326	124,608	19,488	137,970	(1,794)	393,598
21,383	41,298	47,050	39,115	-	148,846
1,539	2,349	1,428	1,266	1,084	7,666
3,283	733	269	3,496	27	7,808
139,531	168,988	68,235	181,847	(683)	557,918
10,359	2,318	941	11,276	(148)	24,746
(708)	4,030	22,145	3,668	10,439	39,574
3,183	711	271	3,413	279	7,857
2,475	4,741	22,416	7,081	10,718	47,431
2,403,836	597,667	869,317	5,331,306	445,883	9,648,009
2,079,896	552,386	205,301	2,351,374	445,883	5,634,840

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 ביוני 2016

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 ביוני 2016

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 84% מסך הפרמיות בענפים אלו.

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 76% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
310,484	518,817	415,408	431,896	(14,441)	1,662,164
31,877	59,294	308,086	224,032	-	623,289
278,607	459,523	107,322	207,864	(14,441)	1,038,875
80,813	123,804	(12,496)	11,167	(35,457)	167,831
197,794	335,719	119,818	196,697	21,016	871,044
53,539	11,349	4,293	49,369	16,076	134,626
5,803	17,069	61,368	32,186	-	116,426
257,136	364,137	185,479	278,252	37,092	1,122,096
182,573	322,007	209,025	562,929	(2,825)	1,273,709
29,008	45,148	158,987	322,562	-	555,705
153,565	276,859	50,038	240,367	(2,825)	718,004
33,663	77,082	102,883	73,449	-	287,077
4,001	5,597	2,810	2,412	2,017	16,837
(2,915)	(618)	(237)	(2,688)	2	(6,456)
188,314	358,920	155,494	313,540	(806)	1,015,462
22,400	4,748	1,796	20,655	67	49,666
91,222	9,965	31,781	(14,633)	37,965	156,300
(26,429)	(5,602)	(2,119)	(24,371)	(2,419)	(60,940)
64,793	4,363	29,662	(39,004)	35,546	95,360
2,546,907	679,770	884,666	5,568,774	518,992	10,199,109
2,157,034	581,350	172,024	2,131,769	518,992	5,561,169

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 ביוני 2015

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 ביוני 2015

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 80% מסך הפרמיות בענפים אלו.

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 79% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
82,066	155,876	183,463	155,767	(7,236)	569,936
8,288	19,858	138,243	106,324	-	272,713
73,778	136,018	45,220	49,443	(7,236)	297,223
(23,427)	(34,638)	(9,971)	(47,839)	(14,742)	(130,617)
97,205	170,656	55,191	97,282	7,506	427,840
37,859	7,938	3,067	35,031	12,814	96,709
3,016	8,624	31,831	18,215	-	61,686
138,080	187,218	90,089	150,528	20,320	586,235
119,175	160,637	75,175	353,355	3,552	711,894
18,639	20,866	55,969	208,121	-	303,595
100,536	139,771	19,206	145,234	3,552	408,299
21,798	48,579	50,042	40,849	-	161,268
2,092	3,030	1,716	1,414	1,258	9,510
(7,977)	(1,719)	(633)	(7,317)	45	(17,601)
116,449	189,661	70,331	180,180	4,855	561,476
20,441	4,322	1,643	18,864	(53)	45,217
42,072	1,879	21,401	(10,788)	15,412	69,976
(42,212)	(9,036)	(3,353)	(38,802)	(12,052)	(105,455)
(140)	(7,157)	18,048	(49,590)	3,360	(35,479)
2,546,907	679,770	884,666	5,568,774	518,992	10,199,109
2,157,034	581,350	172,024	2,131,769	518,992	5,561,169

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 ביוני 2015

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 ביוני 2015

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 76% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
פרמיות ברוטו	484,763	798,997	872,789	826,913	2,954,395
פרמיות ביטוח משנה	51,066	92,205	665,012	391,241	1,199,524
פרמיות בשייר	433,697	706,792	207,777	435,672	1,754,871
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	26,660	14,631	(19,377)	32,847	(12,754)
פרמיות שהורווחו בשייר	407,037	692,161	227,154	402,825	1,767,625
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	67,699	12,827	5,753	63,227	170,705
הכנסות מעמלות	12,081	31,757	120,526	60,334	224,698
סך כל ההכנסות	486,817	736,745	353,433	526,386	2,163,028
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו	359,802	643,298	413,927	1,012,124	2,421,780
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	48,865	81,441	324,952	570,212	1,025,470
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	310,937	561,857	88,975	441,912	1,396,310
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	80,617	175,297	198,625	144,697	599,236
הוצאות הנהלה וכלליות	8,455	12,003	6,500	5,452	36,671
הוצאות מימון, נטו	1,792	339	152	1,674	3,967
סך כל ההוצאות (ההכנסות)	401,801	749,496	294,252	593,735	2,036,184
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	40,228	7,623	3,418	37,571	90,104
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה	125,244	(5,128)	62,599	(29,778)	216,948
הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה	(37,538)	(7,113)	(3,190)	(35,056)	(93,440)
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה	87,706	(12,241)	59,409	(64,834)	123,508
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2015	2,347,384	548,286	840,528	5,107,403	9,325,361
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2015	1,988,263	475,164	187,223	2,128,547	5,260,957

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 81% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 79% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחשבון ארוך טווח

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)				לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	-	-	2,193,576	-	-	-	2,037,250
-	-	-	69,458	-	-	-	71,050
-	-	-	2,124,118	-	-	-	1,966,200
40	1,129	369	1,401,611	518,610	519,779	90	519,779
90,751	135,542	128,870	240,248	164,386	390,679	109,071	390,679
-	149	-	6,488	7,609	7,758	-	7,758
90,791	136,820	129,239	3,772,006	2,656,805	2,884,416	109,161	2,884,416
1,049	4,602	5,466	3,155,737	2,414,745	2,420,396	964	2,420,396
-	-	-	51,785	46,732	46,732	-	46,732
1,049	4,602	5,466	3,103,952	2,368,013	2,373,664	964	2,373,664
40,954	62,803	50,722	278,775	308,548	412,305	37,923	412,305
40,765	44,558	33,641	157,305	168,487	253,810	38,524	253,810
5,642	597	1,338	10,628	10,628	16,867	6,687	16,867
4	(136)	80	2,756	2,089	1,957	(4)	1,957
88,414	112,424	91,163	3,553,416	2,857,765	3,058,603	84,178	3,058,603
-	-	-	28,152	27,348	27,348	-	27,348
2,377	24,396	38,076	246,742	(173,612)	(146,839)	24,983	(146,839)
1,358	176	(170)	(85,878)	35,924	37,458	(170)	37,458
3,735	24,572	37,906	160,864	(137,688)	(109,381)	24,813	(109,381)

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה,

ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין

חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחשכון ארוך טווח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)				לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	-	1,019,285	1,019,285	-	-	986,894	986,894
-	-	38,020	38,020	-	-	33,654	33,654
-	-	981,265	981,265	-	-	953,240	953,240
374	949	542,189	543,512	557	615	(2,562)	(1,390)
49,763	70,158	80,886	200,807	54,350	65,594	21,947	141,891
-	73	6,261	6,334	-	-	5,945	5,945
50,137	71,180	1,610,601	1,731,918	54,907	66,209	978,570	1,099,686
517	2,264	1,533,815	1,536,596	472	2,699	466,004	469,175
-	-	20,168	20,168	-	-	22,930	22,930
517	2,264	1,513,647	1,516,428	472	2,699	443,074	446,245
20,227	31,918	149,567	201,712	19,166	25,895	142,919	187,980
20,353	21,639	85,109	127,101	18,760	16,722	76,273	111,755
2,836	(173)	5,314	7,977	3,337	497	5,314	9,148
(1)	(136)	2,777	2,640	21	(2)	7,363	7,382
43,932	55,512	1,756,414	1,855,858	41,756	45,811	674,943	762,510
-	-	19,847	19,847	-	-	20,017	20,017
6,205	15,668	(125,966)	(104,093)	13,151	20,398	323,644	357,193
485	(292)	31,168	31,361	(1,219)	(1,768)	(103,220)	(106,207)
6,690	15,376	(94,798)	(72,732)	11,932	18,630	220,424	250,986

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות בשייר

רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות (הכנסות) אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	-	4,242,656	4,242,656
-	-	138,536	138,536
-	-	4,104,120	4,104,120
118	186	1,415,928	1,416,232
215,426	263,445	378,148	857,019
-	286	34,952	35,238
215,544	263,917	5,933,148	6,412,609
1,960	11,860	4,997,636	5,011,456
-	-	71,647	71,647
1,960	11,860	4,925,989	4,939,809
76,731	106,673	542,577	725,981
79,213	73,582	330,685	483,480
13,369	2,511	21,255	37,135
104	40	4,060	4,204
171,377	194,666	5,824,566	6,190,609
-	-	68,097	68,097
44,167	69,251	176,679	290,097
(329)	(109)	8,156	7,718
43,838	69,142	184,835	297,815

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על הכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

פוליסות ללא מרכיב חיסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
			אלפי ש"ח			
2,045,742	103,876	451,642	970,732	5	457,278	62,209
(8,492)						
2,037,250						
866,318	-	-	866,318	-	-	-
160,433	-	-	84,319	(79,018)	80,068	75,064
2,245,063	106,559	208,108	900,074	112,687	592,700	324,935
169,682	-	-	169,607	75	-	-
1,025,370	51,775	229,395	486,790	5	226,970	30,435
(6,085)						
1,019,285						
423,567	-	-	423,567	-	-	-
71,081	-	-	42,629	(29,376)	38,258	19,570
1,475,157	47,358	125,624	603,677	46,472	410,305	241,721
58,658	-	-	58,296	362	-	-

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות.

(2) מרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי החוץ של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
סה"כ	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
4,251,641	215,006	836,861	2,133,026	635	931,849	134,264
(8,985)						
4,242,656						
2,133,583	-	-	2,133,579	4	-	-
663,217	-	-	164,255	96,613	213,893	188,456
4,925,129	207,774	407,655	2,259,467	(46,740)	1,542,703	554,270
72,507	-	-	73,084	(577)	-	-

פרמיות ברוטו
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

- (1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות.
- (2) מרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות
פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
אלפי ש"ח				
2,022,002	199,759	992,222	566,873	263,148
1,497,136	128,918	608,501	582,406	177,311

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
אלפי ש"ח				
1,018,499	101,984	500,327	284,702	131,486
792,469	66,189	313,547	304,505	108,228

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
אלפי ש"ח				
3,973,536	431,221	1,876,593	1,149,277	516,445
3,211,015	271,580	1,280,001	1,209,858	449,576

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)

פרמיות ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של 748,731 אלפי ש"ח ו-377,756 אלפי ש"ח לתקופה של שישה ושלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016, בהתאמה (לתקופה של שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 בסך של 1,444,892 אלפי ש"ח) ופרמיות קבוצתיות בסך של 443,250 אלפי ש"ח ו-224,555 אלפי ש"ח לתקופה של שישה ושלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016, בהתאמה (לתקופה של שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 סך של 862,922 אלפי ש"ח).

** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

באור 5 - מסים על הכנסה**א. הסדרי מס ייחודים לענף הביטוח****הסכם עם שלטונות המס**

ביום 13 בינואר 2016 נחתמו ההסכמים הענפיים לשנים 2013-2015 בין התאחדות חברות הביטוח לבין רשות המיסים. ההסכמים הענפיים לשנים אלו הנם ללא שינוי ביחס להסכמים משנים קודמות, פרט לאמור להלן :

א. הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי ובתחום בריאות הכלולה במסגרת ההתחייבויות הביטוחיות תוכר מעתה על פני מספר שנים ולא במועד ביצועה.

ב. נקבעו שיעורי ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות בשנים 2014 עד וכולל 2020 השונים משיעורי הייחוס הנוכחיים.

ג. הוצאות רכישה (DAC) – (א) הוצאות שהוצאו ברכישת חוזה ביטוח חיים וחוזי השקעה בביטוח חיים יותרו בניכוי ב- 10 חלקים שנתיים שווים, החל משנת המס בה הוצאו, בכפוף לביטולים ; (ב) הוצאות שהוצאו ברכישת חוזה פנסיה וגמל יותרו בניכוי ב- 10 חלקים שווים, החל משנת המס בה הוצאו, ללא תלות בביטולים. תחולת אופן הפחתה זה נקבע עבור שנות חיתום 2015 עד וכולל 2020.

לכל האמור, לא היתה ולא צפויה להיות השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של הקבוצה.

הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לעקרונות ההסכם האמור.

ב. שיעורי המס החלים על הכנסות של חברות הקבוצה

ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 216), התשע"ו- 2016, אשר קבע, בין היתר, הורדת שיעור מס חברות, החל משנת 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%. שינוי במס החברות, כאמור לעיל, הקטין את הוצאות המס של הקבוצה בסך של כ- 32 מיליוני ש"ח והגדיל את הרווח הכולל וההון העצמי של הקבוצה בהתאם.

המסים השוטפים לתקופות המדווחות מחושבים בהתאם לשיעורי המס המוצגים בטבלה להלן.

שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם על חברות הבנות של החברה שהינם מוסדות כספיים הינם כדלקמן :

שנה	שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס במוסדות כספיים
2015	26.5%	17.75%	37.58%
2016 ואילך	25%	17%	35.9%

באור 5 - מסים על הכנסה (המשך)**ג. פרה-רולינג שאושרו**

(1) ביום 4 ביולי 2016 התקבל אישור רשות המסים, בתוקף למפרע מיום 31 בדצמבר 2015, לפיצול ומיזוג פעילות הביטוח של דקלה חברה לביטוח (להלן: "הפעילות המועברת") אל תוך הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה הקולטת"), ללא תמורה, בהתאם לסעיפים 105ט ו-103 לפקודת מס הכנסה, וכן אישור להעברת מניות דקלה חברה לביטוח בע"מ לידי הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ, ללא תמורה, בהתאם לסעיף 104ג לפקודה. במסגרת אישור רשות המסים, נקבעו הוראות בהתאם לסעיפים 103, 104 ו-105 לפקודת מס הכנסה בקשר עם אופן ביצוע שינוי המבנה.

(2) ביום 15 ביוני 2016 התקבל אישור רשות המסים, בתוקף למפרע מיום 31 בדצמבר 2015, להעברת מניות הראל עתידית קופות גמל בע"מ (להלן: "החברה המעבירה 1") ומיזוגה לתוך חברת הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה הקולטת 1"), וכן להעברת מניות מנוף ניהול קרנות פנסיה בע"מ (להלן: "החברה המעבירה 2") ומיזוגה לתוך חברת הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ (להלן: "החברה הקולטת 2"), ללא תמורה, תוך חיסולן של החברות המעבירות ללא פירוק ובהתאם להוראות סעיפים 104ב(ו) ו-103 לפקודת מס הכנסה, וכן אישור להעברת מניות לעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ לידי הראל חברה לביטוח בע"מ, ללא תמורה, בהתאם לסעיף 104ג לפקודה. במסגרת אישור רשות המסים נקבעו הוראות בהתאם לסעיפים 103 ו-104 לפקודת מס הכנסה בקשר עם אופן ביצוע שינוי המבנה.

(3) בחודש אוגוסט 2015 הוגשה בקשה לרשות המיסים לקבלת אישור למיזוג קופות גמל וקרנות פנסיה שבבעלות הראל גמל והשתלמות בע"מ והראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ. אישור המיזוג נתבקש לאור סעיף 35 לחוק ההתייעלות הכלכלית, שקבע כי יצומצם מספר קופות הגמל שבניהול חברות מנהלות באופן שכל חברה מנהלת תנהל רק קופת גמל אחת מכל סוג, וכן על פי מדיניות הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון שבמשרד האוצר. במסגרת הבקשה נתבקש אישור רשות המיסים לכך שמהלך המיזוג של קופות הגמל וקרנות הפנסיה, לא יהווה אירוע מס לפי פקודת מס הכנסה ו/או חוק מיסוי מקרקעין. נכון למועד פרסום הדוחות טרם התקבל האישור הנדרש.

ד. שומות מס במחלוקת

להראל ביטוח מחלוקת עם רשויות המס אשר מצויה בדיונים משפטיים מול מס הכנסה בנושא מגזר נדל"ן לשנים 2009-2014. נושא המחלוקת הנו שבמסגרת דוחות המס של הראל ביטוח לשנים אלו, כללה הראל ביטוח הכנסות מסוימות במסגרת מגזר נדל"ן ולא שילמה בגין מס רווח.

באור 6 - מכשירים פיננסיים

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה, המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

31 בדצמבר	30 ביוני	
2015	2016	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,368,958	1,354,053	1,369,024
נדל"ן להשקעה		
השקעות פיננסיות		
נכסי חוב סחירים		
17,043,861	17,159,955	16,077,771
6,400,091	5,734,982	7,462,301
6,804,453	6,459,283	6,422,844
6,919,346	6,946,329	7,607,522
37,167,751	36,300,549	37,570,438
966,875	770,245	1,541,499
532,702	412,474	773,718
40,036,286	38,837,321	41,254,679
סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה**		
זכאים ויתרות זכות		
21,110	37,729	247,538
163,135	124,627	193,560
184,245	162,356	441,098
התחייבויות פיננסיות בגין חוזים תלויי תשואה		
התחייבויות פיננסיות בגין חוזים תלויי תשואה		
548,126	492,451	623,451
586,900	529,846	670,071

** כולל נכסים בסך 3,506,982 אלפי ש"ח, 3,269,141 אלפי ש"ח ובסך 3,371,174 אלפי ש"ח לימים 30 ביוני 2016 ו-2015 וליום 31 בדצמבר 2015, בהתאמה, בגין התחייבות הנובעת מתיק סיעוד קבוצתי, בו מרבית סיכוני ההשקעה אינם מוטלים על המבטח.

*** בעיקר נגזרים וחוזים עתידיים.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
 רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
 רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

ליום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
12,538,988	3,538,783	-	16,077,771
-	6,540,646	298,204	6,838,850
4,897,057	21,198	1,504,589	6,422,844
4,636,001	139,265	2,832,256	7,607,522
22,072,046	10,239,892	4,635,049	36,946,987

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

ליום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
*14,689,482	*2,465,197	5,276	17,159,955
-	5,054,808	187,723	5,242,531
5,201,651	-	1,257,632	6,459,283
4,296,164	404,409	2,245,756	6,946,329
24,187,297	7,924,414	3,696,387	35,808,098

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
13,764,696	3,279,165	-	17,043,861
-	5,487,299	364,666	5,851,965
5,202,323	13,076	1,589,054	6,804,453
4,202,508	118,353	2,598,485	6,919,346
23,169,527	8,897,893	4,552,205	36,619,625

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

* מוין מחדש.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
364,666	1,589,054	2,598,485	4,552,205
7,193	140,776	55,014	202,983
(10,966)	(25,204)	(65,745)	(101,915)
73,515	42,182	404,061	519,758
(42,257)	(212,050)	(134,740)	(389,047)
(73,242)	(30,169)	(24,819)	(128,230)
37,798	-	-	37,798
(58,503)	-	-	(58,503)
298,204	1,504,589	2,832,256	4,635,049
4,027	60,324	56,354	120,705

יתרה ליום 1 בינואר 2016

סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה **3

העברות מתוך רמה **3

יתרה ליום 30 ביוני 2016

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים

המוחזקים נכון ליום 30 ביוני 2016

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
330,687	1,569,963	2,701,650	4,602,300
3,474	109,607	43,985	157,066
(6,553)	(7,269)	(33,491)	(47,313)
48,408	39,686	214,997	303,091
(42,257)	(206,660)	(81,045)	(329,962)
(56,548)	(738)	(13,840)	(71,126)
37,798	-	-	37,798
(16,805)	-	-	(16,805)
298,204	1,504,589	2,832,256	4,635,049
936	29,317	45,030	75,283

יתרה ליום 1 באפריל 2016

סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה **3

העברות מתוך רמה **3

יתרה ליום 30 ביוני 2016

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים

המוחזקים נכון ליום 30 ביוני 2016

** בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
130,899	890,301	1,965,032	2,986,232
7,076	29,135	54,324	90,535
(4,113)	(44,480)	(71,336)	(119,929)
69,428	328,326	501,077	898,831
(82)	(25,680)	(108,637)	(134,399)
(14,540)	(12,260)	(2,414)	(29,214)
5,969	-	-	5,969
(1,638)	-	-	(1,638)
-	92,290	(92,290)	-
192,999	1,257,632	2,245,756	3,696,387
6,115	27,763	59,065	92,943

יתרה ליום 1 בינואר 2015

סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה 3**

העברות מתוך רמה 3***

מיון יתרות

יתרה ליום 30 ביוני 2015

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני 2015

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
165,341	1,266,462	2,230,207	3,662,010
(2,167)	14,954	(30,558)	(17,771)
(2,363)	(20,425)	(25,099)	(47,887)
44,539	8,332	142,100	194,971
(82)	(26)	(68,480)	(68,588)
(11,267)	(11,665)	(2,414)	(25,346)
636	-	-	636
(1,638)	-	-	(1,638)
192,999	1,257,632	2,245,756	3,696,387
(3,128)	13,681	(30,480)	(19,927)

יתרה ליום 1 באפריל 2015

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה 3**

העברות מתוך רמה 3***

יתרה ליום 30 ביוני 2015

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני 2015

** בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה.

*** בגין ניירות ערך ששירותם השתנה.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
130,899	890,301	1,965,032	2,986,232
25,946	227,563	90,022	343,531
(10,547)	(90,236)	(123,417)	(224,200)
190,495	540,857	987,751	1,719,103
(7,243)	(37,653)	(204,908)	(249,804)
(31,394)	(20,992)	(23,705)	(76,091)
69,905	-	-	69,905
(3,395)	(13,076)	-	(16,471)
-	92,290	(92,290)	-
364,666	1,589,054	2,598,485	4,552,205
20,909	221,474	93,859	336,242

יתרה ליום 1 בינואר 2015

סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה 3**

העברות מתוך רמה 3***

מיון יתרות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים
נכון ליום 31 בדצמבר 2015

** בעיקר בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה.

*** בעיקר בגין ניירות ערך שסחירותם השתנתה.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים והשקעות מוחזקות לפידיון- שווי הוגן לעומת הערך בספרים

31 בדצמבר	30 ביוני	31 בדצמבר	30 ביוני	31 בדצמבר	30 ביוני
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)
שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן
2015	2015	2016	2015	2015	2016
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
5,898,915	5,923,893	6,160,121	4,579,010	4,630,046	4,710,094
5,903,981	5,511,691	6,285,635	5,298,631	4,935,317	5,552,834
989,116	1,015,480	984,322	912,132	926,128	905,717
311	326	312	311	326	312
12,792,323	12,451,390	13,430,390	10,790,084	10,491,817	11,168,957
320,839	344,235	310,408	307,199	325,641	295,129
320,839	344,235	310,408	307,199	325,641	295,129
13,113,162	12,795,625	13,740,798	11,097,283	10,817,458	11,464,086
			10,231	7,490	17,703

הלוואות וחייבים:

אגרות חוב מיועדות
נכסי חוב שאינם סחירים שאינם
ניתנים להמרה, למעט פיקדונות
בבנקים
פיקדונות בבנקים
נכסי חוב שאינם סחירים ניתנים
להמרה
סך כל נכסי חוב שאינם סחירים

השקעות המוחזקות לפידיון:

נכסי חוב סחירים שאינם ניתנים
להמרה
סך הכל השקעות מוחזקות לפידיון
סך הכל
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד
(במצטבר)

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה להלן מציגה ניתוח של המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס עיתי, תוך שימוש בשיטת הערכה בהתאם לרמות השווי ההוגן בהיררכיה. להגדרת הרמות ראה באור 6א(2).

ליום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
5,399,725	1,619,610	-	7,019,335
-	-	312	312
692,397	-	78,227	770,624
1,092,744	84,437	1,307,797	2,484,978
7,184,866	1,704,047	1,386,336	10,275,249

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

ליום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
*6,371,219	*1,275,513	-	7,646,732
-	-	326	326
658,002	-	80,352	738,354
868,083	187,695	1,141,143	2,196,921
7,897,304	1,463,208	1,221,821	10,582,333

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
5,721,209	1,479,088	-	7,200,297
-	-	311	311
741,186	-	77,006	818,192
895,120	62,600	1,228,938	2,186,658
7,357,515	1,541,688	1,306,255	10,205,458

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

* מוין מחדש.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
311	77,006	1,228,938	1,306,255
1	91	14,146	14,238
-	1,604	3,549	5,153
-	(82)	(23,601)	(23,683)
-	-	147,239	147,239
-	(392)	(51,476)	(51,868)
-	-	(10,998)	(10,998)
312	78,227	1,307,797	1,386,336
1	91	14,102	14,194

יתרה ליום 1 בינואר 2016

סך הרווחים שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 ביוני 2016

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים

פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני 2016

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
312	76,387	1,261,443	1,338,142
-	(6)	4,599	4,593
-	1,846	15,311	17,157
-	(1)	(9,544)	(9,545)
-	-	75,792	75,792
-	1	(32,468)	(32,467)
-	-	(7,336)	(7,336)
312	78,227	1,307,797	1,386,336
-	(6)	5,028	5,022

יתרה ליום 1 באפריל 2016

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 ביוני 2016

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין

נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני 2016

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
776	115,954	1,066,339	1,183,069
(148)	17,623	59,214	76,689
-	(16,640)	(47,707)	(64,347)
-	(3,645)	(30,066)	(33,711)
-	-	255,016	255,016
(302)	(922)	(47,627)	(48,851)
-	-	(1,719)	(1,719)
-	(32,018)	(112,307)	(144,325)
326	80,352	1,141,143	1,221,821
(148)	3,336	25,785	28,973

יתרה ליום 1 בינואר 2015

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3**

יתרה ליום 30 ביוני 2015

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו

בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני 2015

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
326	81,001	1,143,898	1,225,225
-	(218)	2,394	2,176
-	(61)	(20,170)	(20,231)
-	(96)	(9,130)	(9,226)
-	-	52,783	52,783
-	(274)	(26,913)	(27,187)
-	-	(1,719)	(1,719)
326	80,352	1,141,143	1,221,821
-	(218)	2,523	2,305

יתרה ליום 1 באפריל 2015

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 ביוני 2015

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו

בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני 2015

** מיון יתרות בגין חברות מוחזקות.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
776	115,954	1,066,339	1,183,069
(142)	20,733	56,739	77,330
-	(18,253)	(21,188)	(39,441)
3	(7,165)	(55,068)	(62,230)
-	-	439,840	439,840
(326)	(2,245)	(130,447)	(133,018)
-	-	(14,970)	(14,970)
-	(32,018)	(112,307)	(144,325)
311	77,006	1,228,938	1,306,255
(148)	6,455	14,783	21,090

יתרה ליום 1 בינואר 2015

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3 **

יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו

בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2015

** מיון יתרות בגין חברות מוחזקות.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות

1. שווי הוגן לעומת הערך בספרים - התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

31 בדצמבר (מבוקר)	30 ביוני		31 בדצמבר (מבוקר)	30 ביוני		
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
שווי הוגן			הערך בספרים			
2015	2015	2016	2015	2015	2016	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
491,962	518,897	466,579	481,415	520,908	447,222	הלוואות מתאגידים בנקאיים (1)
93,609	96,020	90,661	93,966	94,315	90,273	הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים (1)
11,484	23,852	11,636	11,484	23,852	11,636	הלוואות מבעלי עניין אשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים ואחרים
-	26,341	-	-	26,341	-	כתבי התחייבויות נדחים
2,903,004	2,613,531	3,117,950	2,633,965	2,374,728	2,812,355	סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת
3,500,059	3,278,641	3,686,826	3,220,830	3,040,144	3,361,486	

(1) מרבית ההלוואות הינן לתקופות קצרות או בריבית משתנה ועל כן שוויין ההוגן קרוב לשוויין בספרים.

2. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 ביוני		
2015	2015	2016	2016	
2.90%	3.03%	2.57%	2.57%	באחוזים
1.84%	1.74%	1.71%	1.71%	הלוואות
				כתבי התחייבויות נדחים

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

3. התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן. להגדרת הרמות ראה באור 6א(2).

ליום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	*74,874	74,874
25,648	858,311	883,959
85,950	-	85,950
111,598	933,185	1,044,783

הלוואות מתאגידים בנקאיים (1)

נגזרים (2)

מכירה בחסר (3)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	467,257	467,257
40,110	687,420	727,530
13,227	-	13,227
53,337	1,154,677	1,208,014

הלוואות מתאגידים בנקאיים (1)

נגזרים (2)

מכירה בחסר (3)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	206,232	206,232
28,257	801,680	829,937
27,441	-	27,441
55,698	1,007,912	1,063,610

הלוואות מתאגידים בנקאיים (1)

נגזרים (2)

מכירה בחסר (3)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

(1) להראל מוצרים פיננסיים פעילות ארביטראז' המבוצעת במסגרת נכסי תעודות הסל. פעילות זו כוללת רכישת חוזים חלף מכירה של נכסי בסיס וכן רכישה של נכסי בסיס ומכירת חוזים על אותם נכסים. מימון רכישת נכסי הבסיס נעשה באמצעות אשראי בנקאי. מדיניות הראל מוצרים פיננסיים בפעילות הארביטראז' האמורה הינה קיום גידור מלא לעסקאות באופן שאינו יוצר חשיפות לנכסי הבסיס. נכון ליום 30 ביוני 2016 לא קיימת התחייבות פיננסית בגין פעילות זו.

(2) מכשירים נגזרים המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות במסגרת מדיניות ניהול נכסים מול התחייבויות ("ALM") של הקבוצה. מתוך הני"ל, סך של כ- 637 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2016, כ- 454 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2015 וסך של כ- 619 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015, נכללים במסגרת התחייבויות שאינן תלויות תשואה והיתרה נכללת במסגרת ההתחייבויות תלויות התשואה של הקבוצה. מרבית הסכום נובע מניהול חשיפה באמצעות נגזרים למטבע חוץ ולמדד. כנגד ההתחייבויות כאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בטחונות בהתאם לתנאים שנקבעו בחוזה. לגופים המוסדיים בקבוצה מסגרות אשראי מאושרות לצורך פעילותה בנגזרים. כמו כן, הפקידו הגופים המוסדיים בקבוצה סך של כ- 838 מיליוני ש"ח כבטוחות לכיסוי התחייבויותיה הנובעות מפעילות זו. בקשר עם יתר ההתחייבויות העמידה החברה ביטחונות בדמות שעבוד שוטף על פיקדונות.

(3) במסגרת עסקת OTC הנפיקה חברה בת, מספר עסקאות, לצד ג', תעודות התחייבות לא סחירות העוקבות במהופך אחר השינויים במניות מסוימות. שווי העסקה במונחי נכס בסיס הינו כ- 85 מיליוני ש"ח. מועד סיום העסקאות הינו כשנה מיום ביצוען.

* בעיקר בגין פעילות שוטפת בפעילות תעודות הסל. מרבית הסכום נפרע לאחר תאריך המאזן.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

4. פרטים נוספים

1. אמות מידה פיננסיות

לפרטים בקשר לאמות מידה פיננסיות בגין הלוואות מהותיות מתאגידים בנקאיים ומתאגידים שאינם בנקאיים שנטלה החברה וחברות הבנות שלה, ראה באור 25 לדוחות השנתיים. ליום 30 ביוני 2016 החברה וחברות הבנות שלה עומדות באמות המידה הפיננסיות שנקבעו.

2. דירוג מעלות

ביום 16 במרס 2016 מעלות קבעה דירוג 'ilAA-' להנפקת הון משני מורכב באמצעות 2 סדרות חדשות של אגרות חוב בסך כולל של עד 250 מיליוני ש"ח. אגרות החוב (סדרות יב'-יג') הונפקו על ידי הראל ביטוח מימון והנפקות בע"מ. לעניין דירוג מעלות לאחר תאריך הדוח ראה באור 10.

3. לעניין החלפת שתי סדרות חוב של אגרות חוב לאחר תאריך הדוח ראה באור 10.

ד. נתונים בדבר מדידות שווי הוגן ברמה 2 וברמה 3

שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד נקבעים באמצעות הוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההוון מתבססים על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התחייבויות תלויות

קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה וללקוחותיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות, פרשנויות ואחרות, עקב פערי מידע בין חברות הקבוצה לבין הצדדים האחרים לחוזה הביטוח ויתר מוצרי הקבוצה, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרי הקבוצה, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של המפקח, בחוזרים שהינם בתוקף ובטיטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהם, וכן ב"עמדות ממונה" ו"הכרעות עקרוניות" בנושאים שונים, שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות. בתחומים אלו ההתקשרויות עם המבוטחים, העמיתים והלקוחות הינן לאורך שנים רבות במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. זכויות אלו מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחומים אלו.

במסגרת שינויים רגולטוריים אלו, בשנת 2011 פרסם המפקח חוזר שעניינו טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים. החוזר מפרט את מסגרת הפעולות שעל גוף מוסדי לבצע על מנת להבטיח שרישום זכויות עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת החוזר נקבעו שלבי ביצוע פרויקט הטיוב כדלקמן: (1) עריכת סקר פערים אודות המידע הקיים ברמת מוצרים, עמיתים ומעבידים - עד ליום 31 במרס 2013; (2) בניית מודל מיפוי ודירוג הפערים שנמצאו - עד ליום 31 במרס 2013; (3) הכנת תוכנית עבודה לטיפול בכל הכשלים שנמצאו - עד ליום 30 בספטמבר 2013. תוכנית העבודה תכלול התייחסות לסידור המידע הקיים ושמירתו - עד ליום 30 בספטמבר 2014. החברה פועלת בהתאם להוראות החוזר. בהתאם להוראות החוזר סיום פרויקט הטיוב נקבע ליום 30 ביוני 2016. החברה סיימה נכון למועד האמור את פעולות הטיוב במרבית הנושאים אשר נכללו במסגרת תכנית העבודה של הפרויקט. יחד עם זאת, נותרו מספר נושאים אשר בשל מורכבותם הטיפול בהם יימשך גם לאחר המועד הקבוע לסיום הפרויקט וצפוי להסתיים עד תום שנת 2016. החברה הודיעה למפקח על התמשכות הטיפול בנושאים האמורים ועל לוחות הזמנים הצפויים להשלמתם.

ביום 16 באוגוסט 2016 התקבלה אצל הראל ביטוח, הודעה מאת המפקח בדבר הטלת עיצום כספי בסך כולל של 1,225 אלפי ש"ח. העיצום הכספי הוטל בשל אי שליחת דוחות שנתיים, לאוכלוסייה מסוימת של לקוחות בעלי פוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון, שהגיעו לתום תקופת הביטוח. בהחלטה בדבר הטלת העיצומים הכספיים עשה המפקח שימוש בסמכות המוקנית לו על פי דין, והפחית את סכום העיצום בשיעור כולל של 30%, וזאת בין היתר לאחר שקבע, כי העובדות המהוות את ההפרה הן קלות ערך וכי הראל ביטוח נקטה פעולות למניעת ההפרה והקטנת הנזק.

בנוסף, קיימת חשיפה כללית, הנובעת מכך שכנגד הגופים המוסדיים בקבוצה מוגשות מעת לעת תלונות לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בחברה. הכרעות הפיקוח בתלונות אלה, אם וככל שתינתן בהן הכרעה, עלולות להינתן אף כהכרעות רוחביות, החלות על קבוצות רחבות של מבוטחים. לעיתים, הגורמים המתלוננים אף מאיימים כי ינקטו בהליכים ביחס לתלונתם במסגרת תביעה ייצוגית. לעת הזו, לא ניתן להעריך אם קיימת חשיפה בגין תלונות אלו ולא ניתן להעריך אם תינתן הכרעה רוחבית של הממונה בענין תלונות כנ"ל ו/או אם תוגשנה תביעות ייצוגיות כתוצאה מהליכים שכאלו וכן לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לתלונות כנ"ל. לפיכך, לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה. בנוסף, במסגרת המדיניות שמיישם אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר בתקופה האחרונה, להעמקת הבקורות והביקורות בגופים מוסדיים, הפיקוח מקיים מעת לעת ביקורות מעמיקות לגבי פעילותם של הגופים המוסדיים בקבוצה, במגוון תחומי הפעילות. בעקבות ביקורות אלו עלול משרד האוצר להטיל קנסות ו/או עיצומים כספיים וכן עלול ליתן הוראות לביצוע שינויים ביחס לפעולות שונות שנעשו, וזאת הן כלפי העתיד והן כלפי העבר. במקרים של הוראות כאמור לגבי העבר, עלול הפיקוח לדרוש השבת כספים או שינוי בתנאים כלפי המבוטחים ו/או העמיתים באופן שעלול להטיל חבויים כספיות על החברות הבנות של החברה ו/או להגדיל את החשיפה של החברות הבנות שהינן מבטח למגוון רחב יותר של אירועים ביטוחיים שיהיו מכוסים בשל ההנחיות כאמור בפוליסות שהונפקו.

במסגרת הביקורות שעורך הפיקוח התקיימו ומתקיימות בתקופת הדוח מספר ביקורות מעמיקות בתחומי הפנסיה, אקטואריה בביטוח חיים וסיעוד, איתור עמיתים ומוטבים, שירות לקוחות, ביטוח משנה, ביטוח סיעודי, מערכות מידע ותביעות.

במסגרת השקעות חברות הקבוצה בנכסי חוב, חתומות החברות המשקיעות על כתבי שיפוי, שאינם מוגבלים בסכום, אל מול הנאמנים לנכסי החוב. בכתבי שיפוי אלו, התחייבו חברות הקבוצה (כמו גם יתר המשקיעים באותם נכסי חוב) כלפי הנאמנים, לשפות את הנאמנים בגין כל הוצאה שתושט עליהם במסגרת הטיפול בהסדרי חוב, ככל שמטופלים על ידם וככל שהוצאה כאמור לא תשולם על ידי החברה שבבעלותה מצויים הנכסים. חברות הקבוצה מחזיקות במספר נכסי חוב מצויים בהליך הסדר, החשיפה בגין כתבי השיפוי שניתנו בגין נכסי חוב אלו, אינה מהותית.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

בקשר עם מיזוג הפעילות הביטוחית של דקלה להראל ביטוח, ובהתאם לבקשת קופת חולים כללית, אשר הנה הלקוח העיקרי של דקלה ואשר במסגרת ההתקשרות מולה, מעמידה דקלה שירותי תפעול וניהול של תוכנית השב"ן ושל התוכנית הסיעודית לחברי הקופה, חתמה הראל ביטוח על כתב שיפוי, במסגרתו התחייבה לשפות את שירותי בריאות כללית בגין נזקים שיגרמו לכללית, אם וככל שייגרמו, כתוצאה מפיצול הפעילות, בתנאים המפורטים בכתב השיפוי. לעניין מיזוג הפעילות הביטוחית של דקלה, ראה באור 9 להלן.

להלן פרטים על החשיפה בגין תובענות ייצוגיות ובקשות להכרה בתובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה ו/או החברות בקבוצה.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות להלן, אשר בהן, להערכת ההנהלה, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה, אין זה יותר סביר מאשר לא ("more likely than not"), כי טענות ההגנה של החברה (או חברה בת) תידחינה ואישור התובענה כייצוגית יתקבל, או שקיימים סיכויים של 50% ומעלה כי בסופו של ההליך תתקבלנה טענותיה של החברה (או חברה בת) שסביר כי הסדר פשרה מוצע, אשר אינו כולל התחייבות מהותית לתשלום כספי יתקבל, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר מאשר לא כי טענות ההגנה של החברה עלולות להדחות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי הנהלת החברה ו/או הנהלות חברות מאוחדות. להערכת הנהלת החברה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות מאוחדות. ההפרשה הכוללת בדוח הכספי לכיסוי החשיפה הינה בסכום לא מהותי.

בבקשות לאישור תובענה כייצוגית בסעיפים 42, 43, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55 ו-56 להלן, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין תובענות אלו.

1. בחודש ינואר 2008 הוגשה נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") תובענה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גבו "תשלום גורם תת שנתיות" (תשלום אותו רשאיות חברות הביטוח לגבות כאשר תעריף הביטוח נקבע בסכום שנתי, אולם התשלום בפועל מבוצע במספר תשלומים) שלא כדין. לטענת התובעים, הנזק שנגרם לתובעים מסתכם לסך של 1,683.54 ש"ח לכל שנת ביטוח. להערכת התובעים, סכום התביעה בגין כל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד כלל הנתבעות הינו כ- 2.3 מיליארדי ש"ח, מתוך זה סך של כ- 307 מיליוני ש"ח כנגד החברה הראל ביטוח. ביום 1 בפברואר 2010 אישר בית המשפט בקשה להסדר דיוני בין הצדדים, לפיה התובע ימחק מהבקשה והתובענה את הטענה כי הראל ביטוח גבתה שיעור תשלום גורם תת שנתיות העולה על השיעור המותר גם בגין פוליסות שהונפקו לפני 1992. בהתאם להוראת בית המשפט, התובע הגיש תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית מתוקנת. ביום 29 בדצמבר 2013 הגיש המפקח על הביטוח את עמדתו, התומכת בעמדת הנתבעות כי אין מניעה לגבות תת שנתיות על גורם הפוליסה, על רכיב החסכון בביטוח חיים המשולב בחסכון ועל פוליסות ריסק אחרות, לרבות סיעוד, אבדן כושר עבודה ונכות מתאונה. ביום 19 ביולי 2016 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בקשר עם גביית גורם תת שנתיות על רכיב הפרמיה המכונה גורם הפוליסה ועל רכיב החסכון בפוליסות ביטוח חיים משולבות בחסכון, וכן בקשר עם גביית גורם תת שנתיות בפוליסות בריאות, נכות, מחלות קשות, אובדן כושר עבודה וסיעוד.

2. בחודש אפריל 2008 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים, נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נוהגות לזכות מבוטחות נשים, בהגיען לגיל פרישה, בגין פוליסות ביטוח מנהלים ישנות שנמכרו עד שנת 2000, בגמלה חודשית נמוכה מזו שמקבל מבוטח גבר בנתונים זהים, וזאת בשל הנימוק, כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר. לעומת זאת, הנתבעות גובות מהנשים פרמיית "ריסק" בשיעור זהה לזה שהן גובות מגברים על אף ששיעור התמותה של נשים, בתקופת כיסוי "הריסק", לכאורה, נמוך יותר. התובעות טוענות, כי התנהלות זו של הנתבעות יוצרת הפליה של מבוטחות שהינן נשים, בניגוד להוראות הדין. ביום 17 באוגוסט 2014 אישר בית הדין האזורי לעבודה בירושלים את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שאושרה לעניין התובענה הייצוגית כוללת נשים שיש להן או שהיה להן פוליסות ביטוח אצל ארבע המשיבות, ואשר בחישוב פרמיית הריסק שלהן לא נעשתה אבחנה בין תעריפי נשים לתעריפי גברים. בחודש דצמבר 2014 הנתבעות הגישו לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים, בקשת רשות ערעור על החלטה זו. במקביל, בית הדין האזורי לעבודה קיבל את בקשת הנתבעות לעכב את ההליך בפניו עד להחלטה בבקשת רשות ערעור. בחודש אפריל 2015 החליט בית הדין האזורי לעבודה ליתן לנתבעות רשות ערעור על ההחלטה. במסגרת הדיון שהתקיים בערעור הורה בית הדין על העברת החומר למפקח על הביטוח לצורך קבלת עמדתו.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

3. בחודש יולי 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ותובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח נמנעת, כביכול, מלשלם ו/או לשפות את מבוטחיה בגין הנזק שנגרם לאמצעי המיגון שהותקן ברכב במקרה של אובדן גמור או אובדן גמור להלכה או גניבה, ומחתימה את המבוטחים, בניגוד, כביכול, להוראות המפקח על הביטוח, על כתב סילוק. לטענת התובע, בכך הראל ביטוח מתעשרת על חשבון המבוטח ומפרה חובה חקוקה. התובע מציין כי אין בידיו את הנתונים על מנת להעריך במדויק את גודל הקבוצה, אולם הוא מעריך את סכום התובענה עבור כלל חברי הקבוצה, לתקופה של 4.5 שנים בסך של כ- 37 מיליוני ש"ח.

4. בחודש אפריל 2010 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בפתח תקווה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרה של הפסקת הביטוח במהלך חודש כלשהו, לאחר שפרמיית הביטוח בגין חודש זה נגבתה על ידי הנתבעות מראש, נמנעות כביכול הנתבעות מלהחזיר למבוטחים את החלק היחסי, העודף, של פרמיית הביטוח בגין אותו חודש או לחילופין הן מחזירות, כביכול, את פרמיית הביטוח בערכים נומינליים בלבד. הנזק הכולל לכלל חברי הקבוצה, הנתבע במצטבר מכל הנתבעות, מסתכם להערכת המבקשים בסכום של כ- 225 מיליוני ש"ח לתקופה של 10 שנים (התובעים לא ייחסו סכום ספציפי לכל אחת מהנתבעות בנפרד). סכום התביעה האישית של התובעים מהראל ביטוח הינו בסך של 80 ש"ח. בחודש דצמבר 2011 הורה בית המשפט על מחיקת טענות התובעים בכל הקשור לסעיף 28 א' לחוק חוזה הביטוח ובכל הקשור למבוטחים שהפוליסה שלהם פקעה חלקית או זמנית. בחודש נובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט עמדת המפקח על הביטוח, כי הוראות הפוליסה הן המחייבות לעניין אופן גביית הפרמיה לאחר פטירת המבוטח או בתקופה שלאחר ביטול הפוליסה וכי חוות הדעת האקטוארית שהוגשה לבית המשפט מטעם הנתבעות אינה מלאה לצורך ההוכחה כי הנתבעות תמחרו את הפרמיה באופן שמעיד שהן לקחו בחשבון את העובדה כי פרמיות הביטוח לא יוחזרו למבוטחים בגין התקופה שלאחר פטירת המבוטח או בתקופה שלאחר ביטול הפוליסה. ביום 23 ביוני 2015 אישר בית המשפט המחוזי מרכז-לוד באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. נגד הראל ביטוח אישר בית המשפט את ניהולה של התובענה כתובענה ייצוגית, אך ורק בנושא צירוף הפרשי הצמדה וריבית בעת השבת דמי הביטוח שנגבו בחודשים שלאחר חודש ביטול חוזה הביטוח או שלאחר קרות מקרה הביטוח.

5. בחודש מאי 2011 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 3 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גובות שלא כדין, כביכול, תשלום הקריו "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים" בשיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת ללא הסכמתם או ידיעתם וללא קיומו של תנאי המאפשר גבייה כאמור בהוראות הפוליסות. התובעים טוענים, כי בהתאם להוראות המפקח על הביטוח באגף שוק ההון, הביטוח והחיסכון ("המפקח") הותר לחברות לגבות "גורם פוליסה" בתנאים מסוימים, אך לטענתם בנוסף על אישור המפקח כאמור, על הנתבעות לעגן את גביית "גורם הפוליסה" בהסכמה חוזית מול המבוטח. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה נגד כלל הנתבעות מסתכם להערכת התובעים בסכום של 2,325 מיליוני ש"ח ונגד הראל ביטוח, בהתאם לחלקה בשוק בכ- 386 מיליוני ש"ח. ביום 10 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה מטעם הצדדים. בית המשפט מינה בודק להסדר הפשרה. על פי הסכם הפשרה המוצע, ישיבו הנתבעות לחברי הקבוצה סכום כולל של מאה מיליוני ש"ח, בגין גביית גורם פוליסה בעבר. חלקה של הראל ביטוח בסכום האמור שווה לארבעה-עשר מיליוני ש"ח. בנוסף, כל אחת מן הנתבעות תפחית את הגבייה העתידית מחברי קבוצה אלו, בגין גורם הפוליסה, בשיעור של 25% ביחס לסכום הגבייה בפועל. בנוסף, ככל שיאושר הסכם הפשרה, תידרש הראל ביטוח לשאת בגמול לתובע הייצוגי ובשכר טרחת בא כוחו, בסכום שייפסק על ידי בית המשפט. בעקבות הגשת חוות דעתו של הבודק, הבהיר בית המשפט לצדדים, ביום 18 באוקטובר 2015, במסגרת החלטה, אשר ניתנה במהלך דיון שהתנהל בפניו, את עמדתו הראשונית ביחס להסדר הפשרה, לפיה נטייתו הברורה הינה שלא לאשר את הסדר הפשרה בתנאיו הנוכחיים והציע לצדדים לשפר את תנאי הסדר הפשרה באופן משמעותי. בחודש פברואר 2016 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסדר הפשרה, לפיה הוא מצטרף לעיקריה ולמסקנותיה של חוות דעת הבודק ביחס להסדר הפשרה ומותיר לשיקול דעתו של בית המשפט את הקביעה מהו סכום הפיצוי הראוי בנסיבות אלו בהתאם לנתונים שבפניו. יחד עם זאת, מציין היועץ המשפטי לממשלה, כי קיים לשיטתו קושי עם הקביעה בהסכם הפשרה, לפיה הנתבעות ימשיכו לגבות את גורם הפוליסה בעתיד באופן שימנע מחברי הקבוצה מלתבוע בעניין זה בעתיד, נוכח העובדה שהמדובר, לשיטתו, בויתור על עילות תביעה עתידיות, אך בנסיבות העניין בבקשת האישור דן, הוא מבקש להשאיר את שאלת המשך הגבייה של גורם הפוליסה בעתיד לשיקול דעתו של בית המשפט. בנוסף, הביע היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו לפיה כל ההפחתה בגביית גורם הפוליסה בעתיד צריכה להיות מופנית בשלמותה להגדלת רכיב החיסכון בפוליסה, וכן התייחס למספר נושאים נוספים בהסדר הפשרה ובהם, הודעה למבוטחים הזכאים לקבלת הפיצוי בגין העבר, אופן ביצוע תשלום הפיצוי ביחס לעבר לרבות תרומת הסכומים שלא יאוותרו הזכאים לקבלתם ושכר הטרחה והגמול המוצע למבקשים ובאי כוחם.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

6. בחודש יוני 2011 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 9 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרים בהם עקב עיקולים המוטלים לבקשת צד שלישי על תגמולי הביטוח, מעוכב תשלום תגמולי הביטוח למבוטחים, חברות הביטוח משלמות למבוטחים, כביכול, את תגמולי הביטוח, בערכים נומינליים ללא שיערוך כלשהו, או במקרים מסוימים בצירוף הפרשי הצמדה בלבד, ללא הרווחים אשר צמחו להן, כביכול, כתוצאה מעיכוב זה. הנזק המוערך הכולל לכלל חברי הקבוצה מכלל הנתבעות מסתכם, להערכת התובעים, בסכום של כ- 350 מיליוני ש"ח. הנזק המוערך הכולל נגד הראל ביטוח מסתכם, להערכת התובעים, בסכום של כ- 72 מיליוני ש"ח. ביום 8.2.12 הודיעו התובעים כי הם זונחים את הטענה לפיה העיקולים הוטלו שלא כדין. ביום 12 בדצמבר 2012 אישר בית המשפט את התובענה כייצוגית. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. הצדדים מנהלים מגעים לפשרה.
7. בחודש מאי 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת דקלה ונגד שתי חברות ביטוח נוספות ונגד שלוש קופות חולים (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות סירבו לבטח, במסגרת הביטוח הסייעודי הקבוצתי ללקוחות קופות חולים, לקוחות בעלי מוגבלויות, וזאת לכאורה, בניגוד להוראות הדין הקבועות בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, תשנ"ח – 1998 (להלן: "חוק"), תוך כדי הפליה ופגיעה בכבוד ובזכות לשוויון. התובעים מעריכים את סכום התביעה עבור כלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד כלל הנתבעות בכ- 659 מיליוני ש"ח. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. בחודש אפריל 2016 הגישו המבקשים לבית המשפט בקשה להסתלקות מבקשת האישור. בקשת ההסתלקות כפופה לאישור בית המשפט.
8. בחודש מאי 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד החברה המאוחדת דקלה ביטוח ונגד ארבע חברות ביטוח נוספות וסוכנות ביטוח אחת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות סירבו, כביכול, לבטח לקוחות בעלי מוגבלויות בביטוחי פרט כגון ביטוחי בריאות, נסיעות, פנסיה, תאונות אישיות, חיים, סיעודי ואובדן כושר עבודה ("ביטוחי הפרט"), וזאת בניגוד, כביכול, להוראות הדין שקבועות בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, תשנ"ח – 1998 ("החוק"), תוך כדי הפליה ופגיעה בכבוד ובזכות לשוויון. התובעים מעריכים את סכום התביעה עבור כלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד כלל הנתבעות בכ- 934 מיליוני ש"ח. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. בחודש אפריל 2016 הגישו המבקשים לבית המשפט בקשה להסתלקות מבקשת האישור. בקשת ההסתלקות כפופה לאישור בית המשפט.
9. בחודש יולי 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד ארגון נכי צה"ל (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בפוליסה קבוצתית לביטוח חיים לחברי ארגון נכי צה"ל קיים, כביכול, כיסוי ביטוחי כאשר מקרה הביטוח מתרחש במהלך השנה שבין הגיע המבוטח לגיל 75 ועד הגיעו לגיל 76, בעוד שהראל ביטוח מעניקה כיסוי למקרי ביטוח שמתרחשים עד הגיע המבוטח לגיל 75 בלבד. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה, מסתכם להערכת התובעת בסכום של כ- 46 מיליוני ש"ח. ביום 5 ביוני 2014 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שאושרה הינה כל המוטבים של נכי צה"ל שנפטרו בין השנים 2006 ועד 2012, לאחר שמלאו להם 75 שנים ובטרם מלאו להם 76 שנים, אשר אירע להם מקרה ביטוח לאחר הגיעם לגיל 75 ובטרם מלאו להם 76 שנים ואשר לא קיבלו את תגמולי הביטוח מהראל ביטוח. ביום 6 ביולי 2014 הגישו הנתבעות, לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על החלטה זו. בחודש נובמבר 2014 הורה בית המשפט העליון על עיכוב ההליכים בבית המשפט המחוזי בתל אביב עד למתן החלטה אחרת. בהתאם להמלצת בית המשפט משכו הנתבעות בחודש דצמבר 2015 את בקשת הערעור. לפיכך, הופסק עיכובם של ההליכים בבית המשפט המחוזי. בהחלטתו מיום 20 במרס 2016 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על הרחבת הקבוצה כך שתכלול גם את מוטביהם של נכי צה"ל שנפטרו בין השנים 2013 עד 2016.
10. בחודש דצמבר 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 6 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במסגרת רפורמה שנעשתה בשנת 2007 בענף רישוי רכב על ידי משרד התחבורה, תוקנו תקנות התעבורה, תשכ"א - 1961, אשר במסגרתן שונה סיווגם של רכבי הפנאי-שטח והמיני-וואנים ("כלי הרכב") לכלי רכב פרטיים. לטענת התובעים, הנתבעות בחרו להמשיך ולהגדיר את כלי הרכב ככלי רכב מסחריים, כל זאת כביכול, בניגוד להוראות הדין. בנוסף נטען, כי ביחס לרכבים שייצרו לאחר כניסת הרפורמה לתוקף, כלומר שנת 2008 ומעלה שינו הנתבעות את התנהלותן וכלי רכב אלו מבוטחים על ידי ככלי רכב פרטיים, ובזאת, כביכול, הנתבעות יוצרות הפליה. לטענת התובעים, באמצעות סיווג כלי הרכב על ידי הנתבעות ככלי רכב מסחריים, וזאת על אף שכלי הרכב מסווגים על ידי משרד התחבורה כרכבים פרטיים (M-1), הנתבעות גובות, לכאורה, פרמיות ביטוח הגבוהות מפרמיות הביטוח המקבילות לכלי רכב פרטיים. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה ביחס להראל ביטוח, מסתכם להערכת התובעים בסכום של כ- 189 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

11. בחודש דצמבר 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי תל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל משלמת, כביכול, את גמלת הביטוח הסיעודי החודשית, למבוטחים בפוליסה הקבוצתית של הסתדרות המורים בישראל ("הפוליסה"), בהתאם למדד הידוע בתחילת החודש ולא לפי המדד הידוע במועד התשלום. בנוסף נטען, כי הראל משלמת, כביכול, את גמלת הסיעוד ללא הצמדה למדד הבסיס המופיע בפוליסה אלא על פי מדד הבסיס שפורסם חודשיים מאוחר יותר, וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות הפוליסה. התובעת אינה מציינת בבקשה את סכום הנזק הכולל הנטען על ידה לגבי כלל חברי הקבוצה. הצדדים מנהלים הליך גישור.
12. בחודש מאי 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה כי הראל נמנעת, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחיה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, החל ממועד קרות מקרה הביטוח ועד מועד תשלום תגמולי הביטוח, ולחילופין, החל מחלוף 30 יום מהגשת הדרישה לקבלת תגמולי ביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכומים שנעים בין כ- 168 מיליוני ש"ח לכ- 807 מיליוני ש"ח. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. ביום 30 באוגוסט 2015 קיבל בית המשפט המחוזי בתל-אביב באופן חלקי את בקשת האישור, באופן שניהולה של התביעה כתובענה ייצוגית אושר ביחס לטענה בדבר אי תשלום ריבית כנדרש בסעיף 28 (א) לחוק חוזה הביטוח ("החוק") והבקשה נדחתה ככל שהיא מתייחסת לטענה כי הראל ביטוח אינה מצמידה את תגמולי הביטוח בהתאם להוראות סעיף 28(א) לחוק. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה ביחס לחברה על פי כתב התביעה המתוקן, מסתכם להערכת התובעים בסכום של כ- 120 מיליוני ש"ח. בחודש אוקטובר 2015 הוגשה בקשת רשות ערעור על ההחלטה לאשר את הבקשה כייצוגית. בחודש ינואר 2016 הוגשה בקשה לעיכוב הליכים לבית המשפט העליון ובחודש פברואר 2016 נעתר בית המשפט העליון לבקשה והורה על עיכובם של ההליכים. בנוסף, קבע בית המשפט העליון כי הדיון בבקשת רשות הערעור יתקיים בפני מותב. בהתאם להמלצת בית המשפט משכו הנתבעות בחודש אוגוסט 2016 את בקשת הערעור.
13. בחודש יולי 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח נמנעה, כביכול, מלפרסם באתר האינטרנט שלה מידע מלא בקשר לסכומי הביטוח שישולמו למבוטחים כפיצוי כאשר הניתוח מומן על ידי גורם אחר שאינו המבטח, וזאת כביכול בניגוד להוראות חוזר המפקח על הביטוח "פירוט תגמולי ביטוח בתוכניות לביטוח בריאות" ובמטרה, לכאורה, להפחית את סכומי תגמולי הביטוח המגיעים למבוטחים על פי הפוליסות. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכום של כ- 35 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2016 הוגש הסכם פשרה לאישור בית המשפט. בחודש יוני 2016 הוגש הסכם פשרה מתוקן לאישורו של בית המשפט בהתאם להערות בית המשפט.
14. בחודש אוקטובר 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרים בהם הצירוף לביטוח נעשה בתחילת החודש שבו רכש המבוטח את הפוליסה, הנתבעות מעדכנות, כביכול, את פרמיית הביטוח הן בשל הצמדה למדד והן בשל שינוי גיל בפוליסות ביטוח חיים ובריאות בעלות פרמיה משתנה, במועד מוקדם מהמועד שיש לעדכן ומצמידות את הפרמיה למדד שהינו מוקדם למדד שאליו יש להצמיד. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה נגד כלל הנתבעות מסתכם בסכום של 399 מיליוני ש"ח.
15. בחודש אוקטובר 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח נמנעה, כביכול, מלשלם למבוטחים שביצעו ניתוחים במימון מלא או חלקי של קופת החולים שלהם פיצוי בשיעור מחצית מהסכום שנחסך לה מעלות המלאה של הניתוח בשל השתתפות קופת החולים. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכום של כ- 14 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2016 הוגש הסכם פשרה לאישור בית המשפט. בחודש יוני 2016 הוגש הסכם פשרה מתוקן לאישורו של בית המשפט בהתאם להערות בית המשפט.
16. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת דקלה ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי דקלה משלמת, כביכול, את תגמולי הביטוח למבוטחים בפוליסת ביטוח בריאות קבוצתית "מושלם לעובד גמלאים" של גמלאי קופ"ח כללית ובני משפחותיהם ("הפוליסה"), בהתאם למדד הידוע בתחילת החודש ולא לפי המדד הידוע במועד התשלום בניגוד להוראות הדין ("העילה הראשונה") וכן כי דקלה העלתה, כביכול, למבוטחים בפוליסה את דמי הביטוח, כביכול, ללא כל ביסוס ובניגוד כביכול להוראות הפוליסה והדין ("העילה השנייה"). הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם לסכום של כ- 21.5 מיליוני ש"ח (סך של כ- 19 מיליוני ש"ח ביחס לעילה הראשונה וסך של כ- 2.5 מיליוני ש"ח ביחס לעילה השנייה).

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

17. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה, בין היתר, בטענה, כי הראל ביטוח משלמת למבוטחים בפוליסת ביטוח אובדן כושר עבודה וסיעוד משתתפת ברווחים מסוג "חיונית" (להלן: "הפוליסה") סכום פיצוי חודשי (המורכב מ"פיצוי חודשי" ו- "יתרת הבונוס"), המחושב, לכאורה, בניגוד להוראות הפוליסה וכן כי הראל ביטוח אינה משלמת, לכאורה, למבוטחים בפוליסה את הבונוס שהצטבר להם עד למועד תשלום הפיצוי החודשי הראשון על פי הפוליסה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם לסכום של כ- 381 מיליוני ש"ח.
18. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרים בהם הראל ביטוח מוכרת יחד עם ביטוח רכב רכוש, הכולל כיסוי לנהגים צעירים, כתב שירות שכולל רכב חלופי, אין באפשרות הנהג הצעיר ליהנות מכתב השירות, שכן ספק השירות אינו מאפשר נהיגה לנהג צעיר ברכב החלופי. התובעים טוענים, כי לא נכלל סייג מספק לפיו אין אפשרות לנהג צעיר לנהוג ברכב החלופי. לפי טענת התובעים, בכך הנתבעות מטעות את מבוטחיהן ופועלות בניגוד להוראות הדין לעניין חובת מבטח להבליט הגבלות החלות על כיסוי ביטוחי. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג, מסתכם להערכת התובעים לסכום של כ- 17.3 מיליוני ש"ח כנגד הראל ביטוח, וסך של כ- 28.4 מיליוני ש"ח כנגד כלל הנתבעות. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת המפקח על הביטוח. בחודש מרס 2016 הגיש המפקח על הביטוח את עמדתו לפיה תכלית המפרט להציג למבוטח את עיקרי הכיסוי שרכש בתמצית, ולכן אין חובה לציין במפרט גם את כל החריגים של הפוליסה ושל כתבי השירות.
19. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי- מרכז בלוד, תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה, בטענה כי הראל ביטוח אינה מעניקה למבוטחים בפוליסת ביטוח בריאות מסוג גילוי מחלות קשות (להלן: "הפוליסה") כיסוי ביטוחי במקרה של גילוי המחלה הספציפית בה חלתה התובעת, על אף שלטענתה פרשנות ראויה של הפוליסה היתה צריכה, כביכול, להוביל למסקנה, כי יש ליתן כיסוי ביטוחי במקרה כאמור (אף שהמחלה מוחרגת בהתאם לתנאי הפוליסה). בהתאם לתובענה, התובעת אינה מעריכה את הנזק הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג.
20. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי- מרכז - לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. תובענה זו הוגשה על דרך תיקון בקשה לאישור תובענה כייצוגית תלויה ועומדת שהוגשה כנגד 4 חברות ביטוח נוספות בעילות דומות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בביטוח רכב חובה שהנפיקו הנתבעות לתובעים, מצוין מועד תחילת הביטוח כתאריך נקוב בתעודה עם הסתייגות, כי הפוליסה לא תכנס לתוקף לפני מועד תשלום התעודה בפועל. לטענת התובעים, במקרה שבו מבוטח משלם את תעודת החובה באיחור, לאחר המועד הנקוב בתעודת הביטוח, הוא אינו מזוכה בגין הימים שחלפו מהמועד הנקוב בתעודה ועד מועד התשלום בפועל. בחודש אפריל 2016 דחה בית המשפט המחוזי- מרכז- לוד את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש יוני 2016 הוגש על-ידי התובעים, לבית המשפט העליון, ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי במסגרתו נדחתה בקשת האישור.
21. בחודש מאי 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מחוז מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה, בטענה כי הראל ביטוח משלמת תגמולי ביטוח למבוטחים בפוליסות הכוללות כיסוי של נכות מתאונה, בגין מקרי ביטוח שעניינם נכות באיבר שאינו מוזכר באופן מפורש בפוליסה, על פי מנגנון חישוב שלכאורה, אינו כלול בפוליסה ובכך, פועלת, כביכול, בניגוד להוראות הדין. בהתאם לתובענה, הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג, מסתכם להערכת התובעים לסכום של כ- 50 מיליוני ש"ח.
22. בחודש יוני 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת דקלה. עניינה של התובענה בטענה, כי בהתאם להוראות פוליסת הביטוח הסיעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית "סיעודי מושלם פלוס" (להלן: "הפוליסה") דקלה אינה משלמת למבוטחים, המצויים במצב סיעודי, תגמולי ביטוח בגין הימים בהם היו מאושפזים בבית חולים כללי או שיקומי וכי ימים אלו אינם נכללים במניין הימים לחישוב תקופת ההמתנה הקבועה בפוליסה, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות המפקח על הביטוח ולהוראות הדין. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג, מסתכם, להערכת התובעת, לסכום של כ- 35 מיליוני ש"ח. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת המפקח על הביטוח ביחס למחלוקות נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש ינואר 2016 הוגשה עמדת המפקח על הביטוח במסגרתה הובהר כי אין בהגדרת מקרה הביטוח בפוליסה משום הפרה של הוראות הפיקוח וכי הפוליסה מושהה הבקשה אושרה באופן פרטני על ידי הפיקוח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

23. בחודש יוני 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד שש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות קובעות סכומי ביטוח בפוליסות לביטוח חיים הנדרשות לצורך הלוואת משכנתא, על בסיס נתונים שאינם מבוססים על מסלול המשכנתא והריבית כפי שנקבעו על ידי הבנק המלווה, ולתקופות ביטוח בהן לא מתבצע עדכון סכומי הביטוח בהתאם ליתרת סכום המשכנתא. כתוצאה מכך, הנתבעות גובות, לכאורה, דמי ביטוח הגבוהים מדמי הביטוח שהיו צריכים להיות מחושבים בהתאם ליתרת המשכנתא בבנקים המלווים ובכך הנתבעות, כביכול, מטעות את מבטחיהן ופועלות בניגוד להוראות הדין. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג כנגד הראל ביטוח, מסתכם לסכום של כ- 88 מיליוני ש"ח וסכום של כ- 1,182 מיליוני ש"ח כנגד כלל הנתבעות. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת המפקח על הביטוח בשאלות העולות מבקשת האישור. המפקח על הביטוח העביר את שאלות בית המשפט להתייחסות המפקח על הבנקים. ביום 23 במרץ 2016 הוגשה עמדת המפקח על הביטוח אשר ככלל תומכת בעמדת הנתבעות, וקובעת כי אין הסדרה רגולטורית המקימה חובה על חברות הביטוח לעדכן מיוזמתן, מעת לעת, את הסכום המבוטח בפוליסה וכי חברת הביטוח אינה רשאית לערוך שינויים בתנאי חוזה הביטוח ובכלל זה בסכום הביטוח, ללא קבלת הוראה מפורשת מצד המבוטח. הצדדים הסכימו להצעת בית המשפט לפנות לגישור.

24. בחודש יולי 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מחוז מרכז בלוד בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ונגד ארבע חברות מנהלות אחרות של קרנות פנסיה (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מעלות את דמי הניהול, המשולמים על ידי עמיתים בקרנות פנסיה מתוך החיסכון שהצטבר (יתרה צבורה), לשיעור המקסימלי המותר על פי הדין, במועד בו העמיתים הופכים לפנסיונרים, מקבלים גמלת זקנה והם אינם יכולים עוד לנייד את החיסכון הפנסיוני שלהם. באופן כזה, הנתבעות, כביכול, מפעילות את זכותן החוזית, המוקנית להן על פי הוראות תקנון קרן הפנסיה, באופן פסול, חסר תום לב ובניגוד להוראות הדין. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשות התובעות לייצג, מסתכם, להערכת התובעות, לסכום של כ- 48 מיליוני ש"ח כנגד כלל הנתבעות.

25. בחודש נובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מחוז מרכז בלוד בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח וסטנדרד ביטוחים בע"מ וכן נגד חברת ביטוח נוספת וסוכנות ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרים בהם מחזיקי כרטיסי אשראי של ישראל כרטיס וקאל מתקשרים למוקד המכירות של חברות הביטוח הנתבעות, על מנת להפעיל פוליסה לביטוח נסיעות לחו"ל, אותה הם זכאים לקבל ללא עלות ("הפוליסה הבסיסית"), הנתבעות משווקות להן, כביכול, "הרחבות" או "תוספות" לפוליסה הבסיסית, כאשר למעשה, נמכרות להם, כביכול, פוליסות מדף מלאות המקנות כיסוי מן השקל הראשון וכוללות כיסויים חופפים לכיסויים הכלולים בפוליסה הבסיסית. זאת, בעלות מלאה וללא הפחתת שוויה של הפוליסה הבסיסית. בכך, לטענת התובעים, בין היתר, מטעות הנתבעות, לכאורה, את המבוטחים, מפרות את חובות הגילוי, פועלות בניגוד להוראות הדין ועושות עושר ולא במשפט. בהתאם לתובענה, הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג מסתכם, להערכת התובעים, לסכום כולל של כ- 270 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור.

26. בחודש דצמבר 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב (המחלקה לעניינים כלכליים) בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית נגד הראל-פיא קרנות נאמנות בע"מ ("הראל פיא"), נגד 8 חברות ניהול קרנות נוספות ונגד 6 חברות נאמנות אשר שימשו כנאמנים לקרנות הנאמנות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי טרם כניסתו לתוקף של תיקון 14 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 ("חוק ההשקעות"), הנתבעות שהינן חברות מנהלות קרנות נאמנות, ביצעו עסקאות עבור מחזיקי יחידות השתתפות של קרנות הנאמנות ("המשקיעים"), כביכול, מבלי לנקוט במאמצים על מנת להוזיל את עמלות הברוקראז', המשולמות על ידי המשקיעים וכי חברות הנאמנות הנתבעות, נמנעו, כביכול, מלמלא את תפקידן כנאמן בכך שלא פעלו לטובת המשקיעים בקרנות ולא פיקחו על הנעשה בקרנות הנאמנות. בכך, לטענתם של התובעים, הנתבעות הפרו, לכאורה, את חובת הנאמנות ו/או הזהירות כלפי ציבור המשקיעים, פעלו בניגוד להוראות חוק ההשקעות והוראות הדין, הפרו חובה חקוקה, עשו עושר ולא במשפט ופעלו תוך הטעיה וניצול כספי המשקיעים. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת המבקשים לסכום של כ- 45 מיליוני ש"ח כנגד הראל פיא ולסך כולל של כ- 220 מיליוני ש"ח כנגד כלל הנתבעות.

27. בחודש אפריל 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד פלאפון תקשורת בע"מ. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח, מפלה, כביכול, הפליה אסורה על רקע מגדר ונטיות מיניות בין גברים שאינם בזוגיות עם אישה לבין גברים המצויים בזוגיות עם אישה ולבין נשים בכל הקשור במתן כיסוי ביטוחי להיריון ולידה במסגרת פוליסות ביטוח בריאות. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת המבקש לסכום של כ- 52 מיליוני ש"ח. בחודש אוגוסט 2016 הוגשה לבית המשפט בקשה מוסכמת להסתלקות המבקש מבקשת האישור, ולדחיית תביעתו האישית. בקשת ההסתלקות כפופה לאישור בית המשפט.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

28. בחודש מאי 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד חמש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח בגין רכיב המע"מ החל על עלות התיקון במקרים שבהם הנזק לא תוקן בפועל. זאת, כביכול, בניגוד להוראות הדין ותוך עשיית עושר ולא במשפט. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג נגד הראל ביטוח מסתכם להערכת התובעים לסכום כולל של כ- 136 מיליוני ש"ח ולסך כולל של כ- 489.5 מיליוני ש"ח כנגד כלל הנתבעות.
29. בחודש יוני 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח וחברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות, כביכול, פרמיות ביטוח הכוללות "תוספת סיכון" הנובעת מאופי עבודתם של המבוטחים, גם בתקופות בהן המבוטחים אינם עובדים. זאת, כביכול, בין היתר, בניגוד להוראות הדין, תוך עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובה חקוקה, הפרת חוזה, אי גילוי נאות והטעיה. התובע אינו מעריך את הנזק הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.
30. בחודש יולי 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אינן מתחשבות, כביכול, בבואן לקבוע את דמי הביטוח בביטוח רכב מקיף, בנתונים היסטוריים סובייקטיביים של הרכב המבוטח המשפיעים על שווי, אך מתחשבות בנתונים אלו בבואן לחשב את גובה הפיצוי לו זכאי המבוטח בגין אירוע מזכה בהתאם לפוליסת הביטוח, וכן אינן מציינות בפוליסת הביטוח את שווי הרכב כבסיס לחישוב גובה הפיצוי בקרות אירוע מזכה. בכך, מפרות הנתבעות, לטענת התובעים, את הוראות הדין, ופוגעות באינטרס הוודאות וההסתמכות של חברי הקבוצה. נזקו האישי הנטען של התובע ביחס להראל ביטוח עומד על סך של 200 ש"ח לכל שנה שבה רכבו היה מבוטח בהראל ביטוח. התובעים אינם מעריכים את הנזק הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג.
31. בחודש אוגוסט 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת דקלה. עניינה של התובענה בטענה, כי בעת יישוב תביעות בביטוח סיעודי, מפצלת דקלה, כביכול, לצורך בחינת קיומו של מקרה הביטוח, את פעולות היומיום לחלקי גוף, תוך בחינה כמותית דווקנית של יכולת המבוטח לבצע כל אחת מן הפעולות. זאת, באופן המרוקן, כביכול, מתוכן את חוזרי המפקח על הביטוח, אשר על פיהם עליה לבצע, כביכול, בחינה מהותית של יכולת זו, ובניגוד לעמדת המפקח על הביטוח בנושא זה מחודש ינואר 2015. בכך מפרה דקלה, לטענת התובעת, את הוראות פוליסת הביטוח, מתארת תיאור מטעה את עסקת הביטוח, עושה עושר ולא במשפט ומפרה חובה חקוקה. נזקה האישי הנטען של התובעת מוערך בסך של כ- 59,000 ש"ח והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג, מסתכם, להערכת המבקשת, לסכום של כ- 75.6 מיליוני ש"ח.
32. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד החברה המאוחדת דקלה ונגד שלוש חברות ביטוח אחרות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אימצו, כביכול, עמדה פרשנית לפיה לצורך הכרה במבוטח במסגרת בירור תביעת סיעוד כמי שמתקיים לגביו מצב של "אי שליטה על סוגרים", על מצב זה להיות תוצאה של מחלה או ליקוי אורולוגיים או גסטרואנטרולוגיים בלבד. זאת, כביכול, בניגוד להוראות פוליסות הביטוח. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים אותו במאות מיליוני שקלים.
33. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ונגד 4 חברות נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות הפרו, כביכול, את חובות הנאמנות שהן חבות כלפי העמיתים בקופות הגמל שבניהולן בכך שתיגמלו את סוכני הביטוח בעמלות בשיעור הנגזר מדמי הניהול, הנגבים על-ידיהן מן העמיתים ובכך תיגמלו את הסוכנים בסכום הגדל ככל שגדלים דמי הניהול ובטענה כי הנתבעות, עשו, כביכול, עושר ולא במשפט בכך שיצרו, כביכול, מנגנון שמטרתו להעלות את דמי הניהול לטובת הסוכנים והחברות המנהלות. התובעים מעריכים את הנזק לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסך של כ- 300 מיליוני ש"ח לשנה מאז שנת 2008 ובסך הכל כ- 2 מיליארד ש"ח.
34. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד החברה המאוחדת דקלה ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות, כביכול, דמי ביטוח מלאים ממבוטחים שהינם חיילי מילואים, גם כאשר הם מצויים במהלך שירות מילואים, על אף שאינן מספקות להם, כביכול, כיסוי ביטוחי מלא בתקופה זו, אלא כיסוי ביטוחי חלקי וחסר, ששווי נמוך משמעותית מדמי הביטוח הנגבים מהם. בהתנהלות זו עושות הנתבעות, לטענת התובעים, עושר ולא במשפט, מפרות חובה חקוקה, ומפרות את חובת הגילוי היזום המוטלת עליהן. עוד טוענים התובעים, כי ההוראות המגבילות את הכיסוי הביטוחי בתקופת שירות המילואים מבלי להפחית את דמי הביטוח בתקופה זו מהוות משום תנאי מקפח בחוזה אחיד, וכי הן עומדות בניגוד לציפייה הסבירה של המבוטחים. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים אותו בעשרות מיליוני שקלים.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

35. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח (להלן: "הראל ביטוח"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מפצה מבוטחים, שעברו ניתוח בבית חולים ציבורי בסכום השווה ל- 25% בלבד משכר מנתח הסכם של הראל ביטוח בעוד שלפי הוראות הפוליסה, עליה לפצותם, לכאורה, בסכום השווה ל- 50% משכר מנתח הסכם בגין הניתוח הרלבנטי. בכך, מפרה הראל ביטוח, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה, פועלת ברשלנות, בחוסר תום לב והטעיה ומפרה את הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981. התובע מעריך את הנזק לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בסך של כ- 13.1 מיליוני ש"ח.

36. בחודש אוקטובר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מפצות, כביכול, מבוטחים, אשר רכבם נפגע בתאונת דרכים ואשר נערכה להם הצעת תיקון ו/או שומה על ידי שמאי מרשימת שמאי החוץ של הנתבעות, בדרך של תיקון הרכב, תשלום תגמולי ביטוח או בכל דרך אחרת, תוך שינוי והפחתה משמעותית מהצעת התיקון ו/או השומה שערך שמאי החוץ, תוך הסתמכות על חוות דעת שנתן שמאי מטעמן. זאת, מבלי שפנו למנגנון הערעור בפני שמאי מכריע. בהתנהלות זו פועלות הנתבעות, לטענת התובעים, בניגוד להוראות חוזר המפקח על הביטוח בעניין זה, עושות עושר ולא במשפט, מפרות חובה חקוקה ומפרות את חובת תום הלב. עוד טוענים התובעים, כי במקרים בהם נדרשו המבוטחים לחתום על כתבי ויתור כתנאי לקבלת פיצוי, הפרו הנתבעות את חוק החוזים האחדים ואת חובת תום הלב וכרתו חוזה פסול, וכי החתימה על טפסים אלו מהווה משום עושה של חברי הקבוצה. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים אותו בעשרות ואף מאות מיליוני שקלים.

37. בחודש נובמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח (להלן: "הראל ביטוח") ונגד מדנס סוכנות לביטוח בע"מ (להלן: "מדנס") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות התקשרו בהסכם בלעדיות לטווח ארוך בקשר לפוליסות ביטוח אחריות מקצועית רפואית לפיו התחייבה הראל ביטוח לבטח אך ורק מבוטחים שיופנו על ידי מדנס ולהפנות למדנס כל סוכן ביטוח אחר, שיפנה אליה, לשם עריכת הביטוח דרכה, ומדנס התחייבה לערוך ביטוח אחריות מקצועית רפואית עבור לקוחותיה, אך ורק אצל הראל ביטוח. בכך, התקשרו הנתבעות, לטענת התובעים בהסדר כובל, הפרו חובה חקוקה, ניצלו את מעמדן המונופוליסטי לרעה באופן העלול להפחית או לפגוע בתחרות, הפרו את חוק ההגבלים העסקיים, עשו עושר ולא במשפט, נהגו ברשלנות והפרו את חובות האמון, הגילוי והזהירות המוטלות על סוכן ביטוח. התובעים מעריכים את גובה הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסכום של למעלה מ- 300 מיליון ש"ח.

38. בחודש נובמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת דקלה ביטוח ("דקלה") ונגד שירותי בריאות כללית ("כללית") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בפוליסת הביטוח הסייעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית "סייעודי מושלם פלוס" (להלן: "הפוליסה"). לטענת התובע, במקרים בהם קיים מעבר מתקופת זכאות אחת ("תקופת הזכאות הראשונה"), לתקופת זכאות אחרת, בה זכאי המבוטח לתגמולי ביטוח מופחתים ביחס לתקופת הזכאות הראשונה ("תקופת הזכאות השנייה"), וכאשר המעבר בין תקופות הזכאות נעשה לאחר ה-1 לחודש קלנדרי, משולמים לו תגמולי ביטוח על פי הסכום המופחת, עבור כל החודש בו נעשה המעבר כאמור. כך, שלטענת התובע נגרעים ממנו תגמולי ביטוח, בגובה ההפרש שבין תגמולי הביטוח בגין התקופה הראשונה לבין תגמולי הביטוח בגין התקופה השנייה כפול החלק היחסי של החודש בגינו הוא זכאי לתגמולי הביטוח בגין התקופה הראשונה. עוד טוען התובע כי לחברי הקבוצה ששרדו את מלוא תקופות הזכאות המצטברות לא שולמו כלל תגמולי ביטוח עבור החלק היחסי החסר מהחודש הקלנדרי הראשון לזכאותם וכי הם זכאים לקבלת תגמולי ביטוח בגין אותו חלק יחסי של החודש. בכך עושה דקלה, לטענת התובע, עושר ולא במשפט, מפרה את הוראות חוק חוזה הביטוח, התשמ"א – 1981, את הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981 ואת הוראות פוליסת הביטוח. נזקו האישי הנתען של התובע מוערך בסך של 540 ש"ח והנזק הכולל המוערך הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ- 60 מיליוני ש"ח.

39. בחודש נובמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מפחיתות, כביכול, מסכומי הנזק הנתבעים על-ידי צד שלישי עקב רשלנותו של מבוטח, סכומים שונים באופן שרירותי. זאת, כביכול, בנימוק כללי של "רשלנות תורמת" של הצד השלישי ללא הנמקה, כנדרש בהוראות הדין. בכך, מפרות הנתבעות, לטענת התובעים, את הוראות הדין, לרבות חוזרי המפקח על הביטוח, מפרות חובה חקוקה, פועלות בחוסר תום לב, ועושות עושר ולא במשפט. התובעים מעריכים, כי גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג עולה על 3 מיליון ש"ח ביחס לכל אחת מהנתבעות.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

40. בחודש דצמבר 2015 הוגשה נגד סטנדרד ביטוחים בע"מ ("סטנדרד"), לבית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית ("בקשת האישור") בד בבד עם הגשת בקשה לאישור הסדר פשרה. עניינה של התובענה בטענה, כי סטנדרד לא כללה את רכיב העמלות ו/או שכר לפי תפוקה הרשומים בתלושי השכר של עובדי מוקדי המכירות שלה, בשכר הקובע לצורך חישוב תשלומים בגין חופשה שנתית, דמי חגים, דמי מחלה, פנסיה ושעות נוספות, וכי אלו שולמו על בסיס שכר יסוד בלבד. לטענת התובע, התנהלות זו מהווה משום הפרה של זכויות מכח חוקי המגן. בד בבד עם הגשת בקשת האישור הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה בתובענה. התובע מעריך כי גובה הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג הינו כ- 2.65 מיליון ש"ח.

תובענות שהוגשו בתקופת הדוח

41. בחודש ינואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ("הראל ביטוח"). עניינה של התובענה בטענה, כי בעוד שהראל ביטוח מבטיחה בהצעת ביטוח לרוכשי רכב מסוג פגיו וסיטרואן באמצעות לוביט סוכנות לביטוח (1997) בע"מ, כי בקרות נזק תאונתי, רכבם יתקון בחלפים מקוריים חדשים בלבד חלף החלקים שניזוקו, בפועל, בקרות מקרה ביטוח, הראל ביטוח מפעילה שמאי חוץ מבלי לחייב אותו ואת מוסך ההסדר לפעול על פי הוראות הפוליסה, כך שהשמאי קובע אילו תיקונים ייעשו בחלפים מקוריים ואילו תיקונים יבוצעו על דרך של תיקון חלקים שניזוקו. בכך מקטינה הראל, לטענת התובע, את ערך הנזק הגולמי, כך ששיעור הנזק, המחושב באחוזים משווי הרכב המבוטח נמוך משיעור הנזק האמיתי. בכך, מפרה הראל ביטוח, לטענת התובע, את הוראות חוק חוזה הביטוח, תשמ"א – 1981 ואת הוראות חוזה הביטוח, פועלת בחוסר תום לב ועושה עושר ולא במשפט. התובע מעריך כי גובה הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג עולה על 3 מיליון ש"ח.

42. בחודש ינואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ("הראל ביטוח"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מחייבת את מבוטחיה בביטוח שיניים לעבור צילומי רנטגן, אשר מטרתם לבדוק, כי הרופא המטפל ביצע את הטיפול נשוא תביעתו של המבוטח. זאת, כביכול, בניגוד להנחיות משרד הבריאות ותוך פגיעה באוטונומיה של הפרט. התובעת מעריכה, כי גובה הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג הינו כ-200 מיליון ש"ח.

43. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מחוז מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ונגד ארבע חברות מנהלות אחרות של קרנות פנסיה (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מתחילות לגבות ממקבלי קצבאות נכות ושאיירים, בעת שהם מתחילים לקבל קצבאות ואינם יכולים עוד לנייד את כספיהם לקרן פנסיה אחרת, דמי ניהול בשיעור המקסימלי המותר על פי הדין, מבלי שניתנת להם הודעה מראש על כך. זאת, תוך הפרה, כביכול, של חובת הגילוי היזום המוטלת עליהן, של חובות חקוקות, ושל חובות הנאמנות השליחות והזהירות ותוך ניצול לרעה ושימוש בחוסר תום לב בזכות חוזית, עשיית עושר ולא במשפט והתנהלות קרטליסטית. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג, אולם היא מעריכה אותו באומדן ראשוני בכמיליארד ש"ח כנגד כלל הנתבעות.

44. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ("הראל ביטוח"). עניינה של התובענה בטענה, כי עמדתה של הראל ביטוח הינה שפוליסת ביטוח מקיף לכלי רכב מסוג מונית אינה מכסה ירידת ערך, לרבות ירידת ערך הנגרמת כתוצאה ממקרה ביטוח, זאת, כביכול, בניגוד להוראות הפוליסה, וכי בכך מפרה הראל ביטוח את ההסכם בינה לבין מבוטחיה, עושה עושר ולא במשפט, ומפרה את החובות המוגברות החלות עליה כחברת ביטוח ובכלל זה מטעה את לקוחותיה. התובע מעריך את גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-10 מיליון ש"ח.

45. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ("הראל פנסיה"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה גובה, כביכול, מעמיתיה, המבצעים הפקדות חד פעמיות לקרן הפנסיה, כספים, בגין ביטוח לסיכונים נכות וביטוח למקרה מוות בגין תקופה שכבר חלפה ביום הגביה, וכאשר ידוע, כי הסיכון בגינו נגבו הכספים לא התממש ולא יכול עוד להתממש. בכך, מפרה הראל פנסיה, לטענת התובע, את הוראות חוק חוזה ביטוח, תשמ"א – 1981, הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) תשמ"א – 1981, את חובת הגילוי היזום ואת חוק החוזים (חלק כללי) תשל"ג – 1973, וכן עושה היא, לטענת התובע, עושר ולא במשפט, ומנצלת את חוסר ניסיונם של עמיתיה. נזקו האישי הנטען של התובע מוערך בסך של כ- 826 ש"ח והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ- 5.58 מיליון ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות שהוגשו בתקופת הדוח (המשך)

46. בחודש מרס 2016 הוגשה נגד סטנדרד ביטוחים בע"מ ("סטנדרד"), לבית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית ("בקשת האישור"). עניינה של התובענה בטענה, כי סטנדרד לא העניקה לעובדיה, כביכול, את הזכויות הקבועות בצו ההרחבה בענף היבוא, היצוא והמסחר בסיטונות ("צו ההרחבה בענף היבוא"), אלא על פי צווי ההרחבה והדינים הכלליים החלים על כלל העובדים במשק, ובכלל זה הפקידה עבורם תשלומים לפנסיה על פי הוראות צו ההרחבה הכללי במשק בנושא פנסיה ("צו ההרחבה הכללי") ולא על פי צו ההרחבה בענף היבוא, לא שילמה להם הפרשי חופשה ותשלומי חגים וימי בחירה מכוח צו ההרחבה בענף היבוא, ולא הפקידה עבורם תשלומים לפנסיה בגין רכיב דמי חגים, חופשה ומחלה בהתאם לצו ההרחבה בענף היבוא. זאת, לטענת התובע, תוך הפרה של זכויות מכח חוקי המגן. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ- 8 מיליון ש"ח.

47. בחודש מרס 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ("הראל ביטוח"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח משלמת, כביכול, למוטבים של מבוטחים בביטוח חיים, כספים מכוח פוליסות ביטוח החיים, כשהם צמודים, החל מן המועד בו נודע לה על פטירתו של המבוטח, למדד המחירים לצרכן ולא למדד ההשקעות הרלבנטי למסלול ההשקעה שבחר המבוטח. בכך, טוענת התובעת, מפרה הראל ביטוח את ההסכם בינה לבין מבוטחיה, עושה עושר ולא במשפט, מפרה חובה חקוקה ומפרה את חובת הגילוי היוזם. נזקה האישי הנטען של התובעת מוערך בסך של 33,729 ש"ח. התובעת אינה מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג, אולם היא מעריכה אותו בעשרות מיליוני שקלים.

48. בחודש אפריל 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ("הראל ביטוח"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח דוחה תביעות לתשלום תגמולי ביטוח בגין נכות ממחלה ו/או מתאונה, בטענה כי תביעות אלו מתיישנות לאחר שלוש שנים מיום קרות מקרה הביטוח, וזאת בניגוד, כביכול, לחוק חוזה הביטוח התשמ"א – 1981 (תיקון 6), לפיו תקופת ההתיישנות לתשלום תגמולי ביטוח בגין עילת תביעה שהינה נכות ממחלה או מתאונה נמנית מהיום שקמה למבוטח זכות לתבוע תגמולי ביטוח לפי תנאי חוזה הביטוח. בכך, לטענת התובעת, מפרה הראל ביטוח חובה חקוקה, עושה עושר ולא במשפט, אינה נוהגת בתום לב בקיום חוזה ומטעה את ציבור מבוטחיה. התובעת מעריכה את גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג ב- 416 מיליון ש"ח.

49. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ("הראל ביטוח"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מפרה את חובתה לשלם הפרשי הצמדה כדין בגין תגמולי ביטוח המשולמים על ידה בענף ביטוחי הבריאות, בגין התקופה שבין מועד קרות מקרה הביטוח לבין מועד תשלום תגמולי הביטוח. בכך, לטענת התובע, מפרה הראל ביטוח את הוראות הדין, מפרה חוזה, פועלת ברשלנות ועושה עושר ולא במשפט. התובע מעריך את גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בסכום של כ- 4 מיליוני ש"ח.

50. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות ממבוטחיהן בביטוחי נסיעות לחו"ל פרמיות ביטוח בגין יממות שלמות, על אף שבחלקים מאותן יממות לא קיים, לטענת התובעים, סיכון ביטוחי נוכח שהותן של המבוטח בישראל. הוראות אלו מהוות לטענת התובעים משום תניות מקפחות בחוזה אחיד ובהתנהלותן זו מפרות הנתבעות, לטענת התובעים, את הוראות חוק חוזה הביטוח ועושה עושר ולא במשפט. התובעים מעריכים את גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בעשרות ואף מאות מיליוני ש"ח.

51. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ("הראל ביטוח"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח גובה, כביכול, בפוליסות ביטוח חיים דמי ביטוח שכוללים תוספת "תת שנתיות" מבלי שתוספת זו צוינה באופן מפורש בפוליסה. בכך מפרה הראל ביטוח, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה, את הנחיות המפקח על הביטוח, את הוראות חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות, ואת חובת הגילוי וחובת ההגיונות. כן טוען התובע, כי בהתנהלותה זו הראל ביטוח נוהגת שלא בתום לב, מטעה את ציבור מבוטחיה ופוגעת באוטונומיה שלהם. התובע מעריך את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 294 מיליון ש"ח.

52. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ("הראל ביטוח") ונגד חברת ש.ח.ר נזקי צנרת בע"מ ("חברת ש.ח.ר") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי נגבים, כביכול, ממבוטחיה של הראל ביטוח בפוליסות ביטוח מבנה, בגין תיקון נזקי מים, מלוא דמי ההשתתפות העצמית, גם במקרים בהם עלות התיקון בפועל נמוכה מסכום ההשתתפות העצמית. בכך מפרות הנתבעות, לטענת התובע, את הוראות חוק חוזה הביטוח, תשמ"א - 1981, פועלות בחוסר תום לב בקיום חוזה, עושות עושר ולא במשפט ומפרות חובה חקוקה. התובע מעריך את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 8.57 מיליון ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)**א. התחייבויות תלויות (המשך)****תובענות שהוגשו בתקופת הדוח (המשך)**

53. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ("הראל ביטוח"), נגד הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון באגף שוק ההון במשרד האוצר ("הממונה על שוק ההון") ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה, בטענה, כי פוליסות הביטוח הסייעודי הקבוצתיות, שמכרו הנתבעות, אשר כללו תנאי המאפשר להן לסיימן באופן חד צדדי, היו, כביכול, מוצר פגום, אשר הנתבעות ידעו או היה עליהן לדעת, כי הוא פגום, וכי עקב ביטולן של פוליסות אלו נותרו המבוטחים בהן ללא פוליסות לביטוח סיעודי. בכך טוענים המבקשים, הפרו הנתבעות, כביכול, חובות חקוקות, פעלו בחוסר תום לב, תוך הטעיית המבוטחים, הפרו את חובת הגילוי לצרכנים והפרו את חובת הזהירות. עוד טוענים המבקשים, כי הממונה על שוק ההון אפשר לנתבעות למכור פוליסות אלו ונמנע מלבטלן, וכי בכך פעל באופן רשלני ונמנע מביצוע תפקידו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל, אשר נגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ-7 מיליארד ש"ח.

תובענות שהוגשו לאחר תקופת הדוח

54. בחודש אוגוסט 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ("הראל פנסיה"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה גובה, כביכול, מעמיתיה, בנוסף לדמי הניהול, תשלום בגין רכיב הוצאות ניהול השקעות (רכיב הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הוראה חוזית המאפשרת לה לגבות. בכך, מפרה הראל פנסיה, לטענת התובע, את הוראות תקנון קרן הפנסיה ואת חובות האמון והגילוי המוגברות החלות עליה, פועלת בחוסר תום לב במשא ומתן ומוסרת תיאור מטעה ללקוחותיה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ-132 מיליוני ש"ח.

55. בחודש אוגוסט 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ("הראל ביטוח") ונגד קרן הגמלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ ("קג"מ"), עמיתים – קרנות הפנסיה הוותיקות ("עמיתים") וישראל שחר סוכנות לביטוח (MIA) - סוכנות לביטוח פנסיוני (2010) בע"מ (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה, בטענה, כי נגבית, כביכול, מהמבוטחים בפוליסה לביטוח חיים קבוצתי לחברי ארגון מקבלי גימלה מקג"מ, פרמיה עודפת ביחס לפוליסת הביטוח, פרמיה ללא כיסוי ביטוחי ופרמיה יקרה בעשרות אחוזים ביחס לפוליסות ביטוח חיים אחרות. זאת, בעוד שבתקנון הקרן לא מוזכרת גביית פרמיות ביטוח לאלמן/נה והנתבעות נמנעות מלהציג את פוליסת הביטוח המקורית עליה חתמה המבקשת. בכך טוענת התובעת, הפרו, כביכול, הנתבעות חובה חקוקה, הפרו את חובת הגילוי המוגברת החלה עליהן, עשו עושר ולא במשפט והטעו את מבוטחייהן. התובעת מעריכה את הנזק הכולל, אשר נגרם לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ-33 מיליוני ש"ח.

56. בחודש אוגוסט 2016 הוגשה לבית משפט השלום בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ("הראל ביטוח"). עניינה של התובענה בטענה, כי מבוטחיה של הראל ביטוח, אשר רכשו כיסוי ברות ביטוח נסיעות לחו"ל, המקנה להם את האפשרות לרכוש ביטוח נסיעות לחו"ל ללא צורך בהצהרת בריאות חדשה, נדרשים, כביכול, להצהיר אודות מצבם הרפואי בעת הפעלתה של פוליסת ביטוח הנסיעות לחו"ל. בכך, טוען התובע, הראל ביטוח מטעה את מבוטחיה, מנצלת את מצוקת הצרכן, מפרה את חובת הגילוי ואת חובתה לקיים חוזים בתום לב, עושה עושר ולא במשפט, מפרה את חוק חוזה הביטוח, תשמ"א – 1981, מפרה חובה חקוקה, פוגעת באוטונומיה של הרצון החופשי, ופועלת ברשלנות ובתרמית. התובע מעמיד את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג על כ-2.5 מיליון ש"ח - גבול סמכותו של בית משפט השלום.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)**א. התחייבויות תלויות (המשך)****טבלה מסכמת:**

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות נגד החברה ו/או חברות המאוחדות, כפי שצוינו על-ידי התובעים בכתבי הטענות שהוגשו מטעמם. מובהר, כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על-ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע באלפי ש"ח
<u>תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	4	544,728
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	1	225,000
לא צוין סכום התביעה	1	
<u>בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	29	2,664,370
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	12	12,712,879
לא צוין סכום התביעה	9	
<u>תביעות מהותיות אחרות</u>	1	15,605

הטבלה אינה כוללת את התביעה ובקשה לאישורה כתביעה נגזרת, כמפורט בסעיף ב(2) להלן (התחייבויות תלויות אחרות), לא צוין בה סכום תביעה ספציפי כלפי החברה.

סכום ההפרשה הכולל עבור התביעות שהוגשו כנגד החברה כמפורט לעיל מסתכם בכ- 67 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2015 כ- 48 מיליוני ש"ח).

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות אחרות

1. בחודש יוני 2004 הוגשה תביעה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב ובקשה לאישורה כתביעה נגזרת כנגד החברה המאוחדת, ידידים הולדינג וניהול (1984) בע"מ (להלן: ידידים), יושב הראש לשעבר ומנכ"ל ידידים לשעבר וכנגד חברה מאוחדת נוספת, הראל שירותי ניהול קרנות פנסיה (1987) בע"מ, שהינה בעלת שליטה בידידים, על ידי בעלי מניות המיעוט בלעתידי חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ, חברת בת של ידידים (להלן: לעתידי) בסכום של 15,605 אלפי ש"ח. עניינה של התביעה הינו פיצוי עתידית קופת פנסיה בע"מ (להלן: עתידית), קרן פנסיה בניהול לעתידי, בגין שימוש במשאבים שונים של עתידית, כגון: שימוש בתשתית התפעול ובמוניטין, שימוש בקניינה של עתידית, בגין נטילת קרן פנסיה ממשיכה ואובדן רווחים. בנוסף תובעים התובעים תמלוגים בסך של 3,177 אלפי ש"ח במסגרת התביעה האישית שלהם. ביום 29 ביולי 2010 לאחר שנערכו חקירות והוגשו סיכומים בכתב במסגרת הבקשה לאישור התביעה הנגזרת, נתקבלה על-ידי בית המשפט וניתנה לתובעים האפשרות לתבוע את התובעים בשם לעתידי בגין זכויות שלטענתם זכאית להן לעתידי. ביום 24 באוגוסט 2015 דחה בית המשפט את טענות התובעים בעניין התביעה הנגזרת וקבע כי הם מנועים מלטעון לעניין הזכויות הנובעות מהקמת קרן הפנסיה החדשה וכי לעתידי איננה זכאית לפיצוי בגין שימוש במשאביה של עתידית לצורך הקמת הקרן החדשה. בית המשפט קיבל את תביעתם האישית של התובעים לקבלת תמלוגים. במהלך החודשים ספטמבר-דצמבר 2015 העבירה לעתידי לתובעים את הסכומים המשקפים להערכתה את מלוא הסכום אותו היא חייבת לתובעים בהתאם להוראות פסק הדין, אולם התובעים טוענים כי הסכום שהועבר אינו מהווה את הסך הסופי לו הם זכאים בהתאם לפסק הדין. בהתאם לכך, מונה מומחה מטעם בית המשפט לצורך הכרעה בסוגיות הכספיות שבמחלוקת. עיקר המחלוקת שבין הצדדים הינה לעניין הריביות שיש להוסיף על סכום הקרן. במסגרת פגישה שהתקיימה עם המומחה שמונה נתגלו מחלוקות נוספות בין הצדדים. בהתאם לכך הוגשה בקשה לבית המשפט מטעם התובעים במסגרתה ביקשו כי המומחה יתייחס גם לסוגיית העמלות בגינה קיימת מחלוקת. לאחר שהתקיים דיון בעניין הגיעו הצדדים להסכמה לפיה המומחה יבדוק גם את עניין העמלות ובעניין הריבית התבקש בית המשפט ליתן החלטה במחלוקת שבין הצדדים. בנוסף, ביום 28 באוקטובר 2015 הגישו התובעים לבית המשפט העליון הודעת ערעור על פסק הדין בתביעה הנגזרת, במסגרתה מבקשים התובעים לבטל את פסק הדין ולקבל את התביעה הנגזרת ולחילופין להשיב את התיק לבית המשפט המחוזי על מנת שידון בשאלת גובה הנזק. טרם ניתנה החלטה בעניין על ידי בית המשפט העליון.

2. בחודש פברואר 2014 הוגשה לבית משפט המחוזי – המחלקה הכלכלית בתל אביב תביעה ובקשה לאישורה כתביעה נגזרת נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח, נגד ארבע חברות ביטוח נוספות ונגד שירותי בריאות כללית אשר הדיון בה אוחד עם תביעה ובקשה באותו עניין, אשר הוגשה בחודש מרס 2014 נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח, נגד ארבע חברות ביטוח נוספות ונגד מכבי שירותי בריאות (שירותי בריאות כללית ומכבי שירותי בריאות, להלן - "קופות החולים"). הבקשות להכיר בתובענות כתביעות נגזרות, לאחר שתוקנו בהתאם לבקשה, אשר נתקבלה על-ידי בית המשפט הינן בטענה שקופות החולים נמנעו, כביכול, מלמצות את זכות ההשתתפות העומדות להן מכוח הדין, כלפי חברות הביטוח בגין הוצאות שהוציאו במסגרת תוכנית שירותי הבריאות הנוספים ("שב"ן"), ביחס לאותם מקרים בהם קיימת, כביכול, חפיפת חבויות בין השב"ן לבין פוליסות ביטוחי הבריאות הנמכרות על ידי חברות הביטוח וכן בגין הוצאות שהוציאו קופות החולים במסגרת השירותים שניתנו על ידן מכוח חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד – 1994 ("הסל הבסיסי"), ביחס לאותם מקרים בהם קיימת, כביכול, חפיפת חבויות בין הסל הבסיסי לבין פוליסות ביטוחי הבריאות הנמכרות על ידי חברות הביטוח. לטענת התובעים עיקר החפיפה הינה בגין ביצוע ניתוחים (בחירת מנתח וכל העלויות הנלוות לכך) וכן בגין ייעוץ רפואי. הבקשות הוגשו לאחר שקופות החולים הבהירו לתובעים, בעקבות פנייתם אליהן, כי הן מסרבות להגיש תובענה כאמור נגד חברות הביטוח, לאחר שהסבירו לתובעים, כי אין יסוד לתובענה הן מבחינת הוראות הדין והן מבחינת אחרות, ולכן כל עוד לא שונו הוראות הדין הקיימות אין מקום לתובענה. התובעים מעריכים את סכום התביעה נגד כלל חברות הביטוח הנתבעות בסך של כ- 5.2 מיליארדי ש"ח. להערכת הנהלת הראל ביטוח, בהתבסס על חוות דעת של יועצה המשפטיים, סיכויי הבקשה לאישור כנגזרת להידחות גבוהים מהסיכויים לקבלתה, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין תובענה זו. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת היועץ המשפטי בסוגיות המועלות בבקשת האישור שתתייחס לעמדת משרד האוצר, הממונה על הביטוח ומשרד הבריאות. בחודש מרס 2016 הגיש היועץ המשפטי לממשלה עמדתו בבקשה לאישור התביעה הנגזרת, לפיה, אין לשיטתו לחברי קופת חולים זכות להגיש תביעה נגזרת בשמה, וכי גם לגופם של דברים אין מקום לשיטתו לאשר את הבקשה להגשת תביעה נגזרת ממספר טעמים, ובהם העובדה שנוכח המורכבות הכרוכה בהגשתן וניהולן של תביעות השיבוב אין לומר שהחלטותיהן של קופות החולים שלא להגיש תביעות במקרים של כפל ביטוח הינן החלטות לא סבירות מבחינה כלכלית, ציבורית ומשפטית, קל וחומר בנסיבות שבהן הממשלה בוחנת אפשרות לקבוע, במידת הצורך, וככל שימצא, לאחר גיבוש התשתית העובדתית הנדרשת, כי יש לכך הצדקה, הסדר שיבוב סטטוטורי. עוד מבחיר היועץ המשפטי לממשלה בעמדתו, כי בכל מקרה, אין מקום לדעת המדינה לשקול יצירת הסדר שיבוב בין הסל הציבורי לבין הביטוח המסחרי או בינו לבין השב"ן.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח

1. בחודש יולי 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בפתח תקווה תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי בפוליסות ביטוח בריאות בהן נקבע, כי הפרמיה תשתנה אחת לחמש שנים, הראל ביטוח מעלה את הפרמיות במועד בו הגיעו המבוטחים לגיל 65, וזאת אף בטרם שחלפו חמש שנים ממועד רכישת הפוליסה על ידם. התובע טען כי הדבר מהווה, כביכול, הפרת הסכם, הטעייה ועשיית עושר ולא במשפט. ביום 16 לאוקטובר 2013 הוגשה בקשה לאישור הסדר פשרה מטעם הצדדים. בית המשפט קבע, כי יש לתקן את הגדרת הקבוצה בהסדר. ביום 24 לנובמבר 2013 הוגשה לבית המשפט בקשה מתוקנת לאישור הסדר פשרה. בהתאם להחלטת בית המשפט הוגשה חוות דעת בודק שמונה לבדיקת הסדר הפשרה, ובעקבותיה ובהתאם להחלטות בית המשפט הוגש לבית המשפט, בחודש אוקטובר 2015, הסכם פשרה מתוקן. ביום 17 בינואר 2016 ניתן תוקף של פסק דין להסדר פשרה בתובענה ובבקשה. במסגרת הסכם הפשרה התחייבה הראל ביטוח לשלוח למבוטחים הפעילים הרלבנטיים הבהרה ביחס לתנאי הפוליסה נשוא התובענה ובקשת האישור, לתקן את נוסחיהן של פוליסות עתידיות הכוללות מנגנון העלאת פרמיה דומה, וכן ליתן הטבה למבוטחים בני 65 ומעלה, אשר יצהירו כי טעו בהבנתה של התנייה הרלבנטית בפוליסת הביטוח שברשותם. כמו כן, נפסקו לתובע ולבא כוחו גמול ושכר טרחה בסכומים שאינם מהותיים.
2. בחודש אפריל 2006 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד ארבע חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עילת התביעה היתה כי הנתבעות גבו דמי ביטוח מהמבוטחים, עבור פוליסת אובדן כושר עבודה בעבור שלושת החודשים האחרונים של תקופת הביטוח על-פי הפוליסה, למרות שבגין תקופה זו לא היו התובעים זכאים לקבלת תגמולי ביטוח אף אם היה נגרם להם אובדן כושר עבודה (בשל תקופת ההמתנה שנקבעה בפוליסה) וכי הנתבעות לא מסרו למבוטחים מידע על כי בכוונתן לגבות את דמי הביטוח עבור שלושת החודשים האחרונים של תקופת הביטוח על פי הפוליסה. ביום 3 בפברואר 2009 אישר בית המשפט את התובענה כייצוגית. הראל ביטוח הגישה בקשת רשות ערעור על החלטה זו. ביום 11 באפריל 2013 קיבל בית המשפט את בקשת רשות הערעור והשיב את הדיון בתובענה לבית המשפט המחוזי לצורך הכרעה בשאלה האם יש מקום לנהל את התובענה כתובענה ייצוגית, האם התשלום במהלך שלושת החודשים האחרונים של הפוליסה הוא תמורת שירות שהמבוטחים לא יהיו זכאים לקבל לעולם או שמא מדובר בפריסת תשלומים פרי חישוב אקטוארי, האם הפרו הנתבעות את חובת הגילוי הנאות והאם חלה התיישנות בנסיבות המקרה דנן. על יסוד בקשת התובעים להסתלק מבקשת האישור, אשר הובאה בפני בית המשפט במסגרת דיון שהתנהל בפניו ביום 10 בפברואר 2016, אישר בית המשפט המחוזי בתל-אביב את הסתלקות התובעים מבקשת האישור, והורה על דחייתה ועל דחיית התביעות האישיות של המבקשים.
3. בחודש אוקטובר 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה כי החברה משיבה, כביכול, ללקוחותיה סכומים שגבתה ביתר בערכם הנומינלי, ללא הוספת ריבית והצמדה ו/או ללא תוספת תשלום בשל הוצאות הצרכן כמוגדר בחוק הגנת הצרכן תשמ"א – 1981, ובכך, כביכול, החברה מתעשרת שלא כדין ופועלת בניגוד להוראות הדין. בחודש ינואר 2016 הוגשה לבית המשפט בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשת מבקשת האישור, למחיקת בקשת האישור ולדחיית תביעתה האישית של המבקשת. בחודש פברואר 2016 אישר בית המשפט המחוזי בתל-אביב את הבקשה המוסכמת להסתלקות התובעת מבקשת האישור, והורה על מחיקתה של בקשת האישור ועל דחיית תביעתה האישית של המבקשת.
4. בחודש מאי 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח מבטחת את עובדי המדינה, המבוטחים בביטוח רכב אצל הראל ביטוח, גם בפוליסה לביטוח חיים ונכות הכוללת, לכאורה, תנאים שונים מתנאי הפוליסה כפי שנקבעו במסגרת מכרז שפרסמה מדינת ישראל, באמצעות החשב הכללי ("המכרז"). כתוצאה מכך, הראל ביטוח, חישה, כביכול, את תגמולי הביטוח באופן שונה מזה שבו היתה אמורה לחשבם, כביכול, בהתאם לתנאי המכרז. בחודש דצמבר 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה, במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תשלח למבוטחיה בפוליסה בשנים 2009 עד 2013 נוסח מתוקן של הפוליסה, כי ככל שיוגשו תביעות לקבלת תגמולי ביטוח על-פי הפוליסה לאחר המשלוח כאמור, תבחן הראל ביטוח תביעות אלו בהתאם להוראות הקבועות בהסכם הפשרה, ובמידת הצורך תשלם את תגמולי הביטוח למבוטחים שיימצאו זכאים לפיה, כי הראל ביטוח תבדוק האם קיימים מבוטחים אשר קיבלו תגמולי ביטוח בחסר, וטרם הושלמו להם תגמולי הביטוח, ותשלם להם את תגמולי הביטוח על פי הנחיות המכרז, כי הראל ביטוח תשלם תוספת תגמולי ביטוח למבוטחים שאחוזי הנכות שלהם נקבעו על יסוד קביעת רופא חברה בניגוד, כביכול, להוראות המכרז, וכי הראל ביטוח תשלם פיצוי מיוחד למבוטחים, אשר קיבלו תגמולי ביטוח מופחתים שלא בהתאם להוראות המכרז. בחודש מרס 2016 הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה והמפקח על הביטוח במסגרתה ביקשו כי יבוצעו בהסכם הפשרה מספר תיקונים שאינם מהותיים. בחודש מאי 2016, ולאחר הגשתו של הסכם פשרה מתוקן לאישורו של בית המשפט, ניתן על ידי בית המשפט המחוזי בירושלים תוקף של פסק דין להסכם הפשרה המתוקן.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)**ג. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח (המשך)**

5. בחודש אפריל 2007 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: הבנקים), כלל פיננסים בטוחה ניהול השקעות בע"מ, החברה המרכזית לשרותי בורסה (נ.ע.) בע"מ והראל בית השקעות (שלושת האחרונים ייקראו להלן: מנהלי הקרנות). עילת התובענה היתה להחזר עמלות ברוקראז' אשר שולמו, כביכול, על-ידי התובעים מתחילת שנת 2004, בקשר עם החזקתם ביחידות של קרנות נאמנות שונות כמפורט בכתב התביעה, וזאת בגין חיוב בעמלות ברוקראז' ועמלות הקשורות במסחר במט"ח בשיעור גבוה מזה שהיה, כביכול, על הנתבעות לגבות. לטענת התובע, משנת 2004 גבו הנתבעים ממספר גופים פרטיים עמלות בשיעורים פחותים מאלו שנגבו ביחס לקרנות הנאמנות שהיו בשליטת הבנקים. על פי כתב התביעה, התקופה הרלוונטית להראל בית השקעות היתה מיום 15 בנובמבר 2006 ועד לסוף מרס 2007. כמו כן נטען, כי במסגרת מכירת שליטת הבנקים בקרנות הנאמנות למנהלי קרנות הנאמנות, נקבע, כי הבנקים ימשיכו, כביכול, לספק למנהלי הקרנות את שירותי המסחר בבורסת תל-אביב ו/או שירותי בנקאות (רכישת/קניית מט"ח) ולגבות את אותה עמלה גבוהה שגבו עד למכירה, כאשר הדבר בא לידי ביטוי, כביכול, במחיר מופחת ששולם תמורת רכישת השליטה בקרנות הנאמנות על חשבון מניעת רווחים של מנהלי קרנות הנאמנות. בחודש מאי 2016 דחה בית המשפט המחוזי בתל-אביב את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

6. בחודש מרס 2015 הוגשה לבית משפט השלום בראשון לציון תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח אינה מכסה בפוליסת ביטוח תאונות אישיות לספורטאים נכות אסתטית, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות חוק הספורט, תשמ"ח - 1988 ותקנות הספורט (ביטוח) תשנ"ה - 1994. ביום 31 במאי 2016 נתן בית המשפט תוקף של החלטה להסכמת הצדדים למחיקת הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

תביעות שהגיעו לסיומן לאחר תקופת הדוח

7. בחודש יולי 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח מפצה, כביכול, את מבטחיה במקרה של אובדן, גניבה או נזק, שנגרם לתכשיט שבוטח על ידה במסגרת פוליסת ביטוח דירה, בדרך של מתן שובר לקניית תכשיט באחת מחנויות ההסדר ו/או משלמת להם תשלום בחסר עבור התכשיט. בכך, מפרה הראל ביטוח, לטענת התובע, את תנאי הפוליסה התקנית לביטוח דירה ותכולתה, את הוראות חוק הפיקוח על הביטוח, התשמ"א - 1981 וכן את הוראות פוליסת ביטוח הדירה המונפקת ומשווקת על ידי הראל ביטוח. ביום 17 ביולי 2016 אישר בית משפט המחוזי במחוז מרכז את הבקשה המוסכמת להסתלקות התובע מבקשת האישור, הורה על מחיקתה של בקשת האישור ועל דחיית תביעתו האישית של התובע.

באור 8 - ניהול ודרישות הון

1. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברות הבנות שהינן חברות ביטוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח) התשנ"ח-1998 (להלן: "תקנות ההון") והנחיות המפקח:

ליום 31 בדצמבר 2015			ליום 30 ביוני 2016		
EMI	דקלה	הראל ביטוח	EMI	הראל ביטוח	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
101,327	578,390	5,537,624	87,592	5,587,279	
446,037	673,681	3,953,922	440,992	3,711,548	
-	-	350,517	-	350,483	
446,037	673,681	4,304,439	440,992	4,062,031	
-	-	200,543	-	141,170	
-	99,902	1,517,606	-	1,825,282	
-	99,902	1,718,149	-	1,966,452	
-	-	745,097	-	741,568	
-	99,902	2,463,246	-	2,708,020	
446,037	773,583	6,767,685	440,992	6,770,051	
344,710	195,193	1,230,061	353,400	1,182,772	
-	-	(30,274)	-	-	
(18,000)	-	(210,000)	(14,000)	-	
-	(195,193)	180,000	-	-	
326,710	-	1,169,787	339,400	1,182,772	

הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח (א)
הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:

הון ראשוני

הון ראשוני בסיסי

הון ראשוני מורכב

סה"כ הון ראשוני

הון משני

הון משני נחות (ב)

הון משני מורכב (ג)

סה"כ הון משני

הון שלישי מורכב

סך ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון

עודף ליום הדוח

אירועים לאחר תאריך הדוח

התכלות הון משני

חלוקת דיבידנד (לפרטים נוספים ראה סעיפים 7, 8, 9)

מיזוג דקלה (לפרטים נוספים ראה באור 9(11))

עודף בהתחשב באירועים לאחר תאריך הדוח*

ליום 31 בדצמבר 2015			ליום 30 ביוני 2016		
EMI	דקלה	הראל ביטוח	EMI	הראל ביטוח	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
98,852	89,375	655,218	87,592	713,279	
-	239,908	92,477	-	320,231	
-	-	43,125	-	44,137	
-	45,155	1,257,335	-	1,357,400	
-	-	79,728	-	81,667	
-	52,061	293,531	-	327,675	
-	137,197	1,389,550	-	1,585,551	
-	-	1,501,916	-	914,552	
-	-	(198,295)	-	(196,411)	
-	12,635	363,577	-	391,088	
2,475	2,059	59,462	-	48,110	
101,327	578,390	5,537,624	87,592	5,587,279	

א. הסכום הנדרש כולל, בין היתר, דרישות הון בגין:

פעילות בביטוח כללי

פעילות בביטוח סיעודי

דרישות הון בגין תוכניות מבטיחות תשואה

נכסי השקעה ונכסים אחרים (ד)

סיכונים קטסטרופה בביטוח כללי

סיכונים תפעוליים

הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים ובביטוח מפני מחלות ואשפוז

השקעה בחברות מנהלות מאוחדות ומבטחים

הקלה בדרישות ההון בגין עלות רכישת קופות גמל

סיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים (ה)

נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון (ו)

סך כל הסכום הנדרש על פי תקנות ההון המתוקנות**

* התוספת, הנכללת בחישוב ההון הנדרש מהראל ביטוח בשל יתרת ההפרש המקורי המיוחס לחברות המנהלות וקופות הגמל, לצורך חלוקת דיבידנד, מסתכמת ליום 30 ביוני 2016 לסך של כ-100 מיליוני ש"ח.

** הסכום הנדרש על פי תקנות ההון המתוקנות ליום 30 ביוני 2016 בהראל ביטוח מחושב באופן הכולל את מיזוג דקלה. ראה גם באור 9(11).

באור 8 - ניהול ודרישות הון (המשך)

1. (המשך)

- ב. כולל כתבי התחייבות נדחים בסך של 258,837 אלפי ש"ח שהונפקו עד ליום 31 בדצמבר 2006 והמהווים הון משני נחות.
  - ג. לעניין הנפקת אגרות חוב אשר תמורתן משמשת כהון מורכב של החברה, ראה באור 9.
  - ד. לעניין אישור המפקח לשימוש במודל פנימי לדירוג אשראי ראה באור 3137 לדוחות השנתיים. האישור כאמור הקטין את דרישות ההון של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2015 בסך של כ-57 מיליוני ש"ח.
  - ה. דרישת הון בשיעור של 0.17% מהסכום בסיכון בשייר עצמי, אך לא פחות מהדרישה ביום ההעברה. דרישת ההון בהראל ביטוח הינה בסכום שלא יפחת מ-190 מיליוני ש"ח.
  - ו. כולל נכס לא מוכר בסכום זניח בגין חריגה פאסיבית מתקנות השקעה.
2. בהתאם להיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה במבטחים ובחברות המנהלות, התחייבה החברה להשלים בכל עת את ההון העצמי של חברות הביטוח הנמנות על הגופים המוסדיים שבשליטתה, לרבות בססח, לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן וכן להשלים בכל עת את ההון העצמי של החברות המנהלות של קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבשליטתה, לסכום הקבוע בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) התשכ"ה-1965 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן. התחייבות זו היא בלתי הדירה, ותהיה תקפה כל עוד החברה שולטת במישרין או בעקיפין בגופים המוסדיים.
3. ביום 6 באפריל 2016 פרסמה רשות ניירות ערך נוסח מעודכן של תיקון קרנות הסל (שפורסם בעבר כתיקון מס' 21 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994). על פי התיקון, תעודות הסל יחדלו להתקיים כנכס מתחייב ויהפכו לקרנות נאמנות מחקות סגורות, כלומר קרנות מחקות נסחרות. התיקון קובע הוראות חדשות בנושאים מסוימים, לגבי קרנות נאמנות בכלל ולגבי קרנות מחקות סגורות בפרט, אך חלק משמעותי ביותר מההסדרה העתידית של התחום צפוי להיות מוסדר בחקיקת משנה, אשר טרם התפרסמה (תקנות או הוראות של רשות ניירות ערך).
- ההשפעות של מהלך זה על מצבה הכספי ותוצאותיה הכספיות של הראל סל אינן ניתנות לכימות בשלב זה. כמו כן, אין ביכולתה של הראל סל להעריך את מועד כניסת התיקון לחוק לתוקף ואת נוסחו הסופי של התיקון.
4. בחודש מרס 2012 פרסמה רשות ני"ע את טיוטת תקנות השקעות משותפות בנאמנות (חשבון מגבה) התשע"ב - 2012 (להלן: "תקנות חשבון מגבה") המסדירה את הסכום שיידרש מנהל תעודת סל להפקיד ככרית בחשבון מגבה לעמידה בהתחייבויותיו למחזיקי תעודות הסל, לפי רכיבי הסיכון בפועל של מנהל תעודות הסל ובהתאם להגדרות שנקבעו בתקנות החשבון המגבה. תקנות החשבון המגבה צפויות להיות מאושרות ולהיכנס לתוקף ביחד עם תיקון החקיקה שיוזמת רשות ני"ע להסדרת שוק תעודות הסל במסגרת חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד - 1994. בשלב זה לא ניתן להעריך מתי יושלמו וייכנסו לתוקף תיקון החקיקה ותקנות החשבון המגבה.
- נכון למועד הדוחות הכספיים עומדות החברות המנפיקות תעודות סל (הראל סל בע"מ והראל סל מטבעות בע"מ) בדרישות טיוטת תקנות חשבון מגבה כאמור לעיל.
5. הראל השקעות העמידה מסגרת אשראי להראל מוצרים פיננסיים, בסך של 25 מיליוני ש"ח, וזאת על מנת לתמוך בדרישות ההון של הראל סל ופקדון. הצורך בהגדלת ההון בהראל סל ופקדון נובע מהגידול בהיקף הפעילות והוראות הרשות לניירות ערך בדבר חשבון מגבה. נכון למועד הדוחות הכספיים הראל סל אינה מנצלת את המסגרת שהועמדה על-ידי הראל השקעות.
6. חברות מאוחדות המנהלות קרנות נאמנות ותיקי השקעות מחויבות בהון מזערי בהתאם להנחיות הרשות לניירות ערך. החברות פועלות באופן שוטף לעמידה בדרישה זאת. נכון ליום 30 ביוני 2016, עומדות החברות המאוחדות בדרישות אלו.
7. ביום 16 באוגוסט 2016 אישר דירקטוריון EMI חלוקת דיבידנד בסך של 14 מיליוני ש"ח, במסלול הירוק (חלוקה ללא צורך באישור מראש מאת הפיקוח, בהתאם להנחיות הפיקוח בנושא חלוקת דיבידנדים על ידי מבטח). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של EMI ליום 30 ביוני 2016, הוצג סכום העודפים הראויים לחלוקה של EMI ליום 30 ביוני 2016, ונבחנו עודפי ההון וצרכי ההון של EMI, בהתאם למדיניות ניהול ההון של EMI. דירקטוריון EMI בחן את עמידת EMI במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות. לאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון את עמידת EMI במבחן החלוקה.
8. ביום 23 במרס 2016 אישר דירקטוריון הראל ביטוח חלוקת דיבידנד במזומן בסך של 210 מיליוני ש"ח, במסלול הירוק (חלוקה ללא צורך באישור מראש מאת הפיקוח, בהתאם להנחיות הפיקוח בנושא חלוקת דיבידנדים על ידי מבטח). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2015, הוצג סכום העודפים הראויים לחלוקה של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2015, ונבחנו עודפי ההון וצרכי ההון של הראל ביטוח, בהתאם למדיניות ניהול ההון של הראל ביטוח ובהתחשב באימוץ הצפוי של סולבנסי 2. הדיבידנד שולם ביום 10 באפריל 2016.

באור 8 - ניהול ודרישות הון (המשך)

9. ביום 21 במרס 2016 אישר דירקטוריון EMI חלוקת דיבידנד בסך של 18 מיליוני ש"ח, במסלול הירוק (חלוקה ללא צורך באישור מראש מאת הפיקוח, בהתאם להנחיות הפיקוח בנושא חלוקת דיבידנדים על ידי מבטח). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של EMI ליום 31 בדצמבר 2015, הוצג סכום העודפים הראויים לחלוקה של EMI ליום 31 בדצמבר 2015, ונבחנו עודפי ההון וצרכי ההון של EMI, בהתאם למדיניות ניהול ההון של EMI. הדיבידנד חולק בעין (באמצעות העברת ניירות ערך) ביום 22 במרס 2016.

10. ביום 1 בינואר 2016, כחלק ממיזוג הפעילות הביטוחית של דקלה להראל ביטוח, הועברו מניות דקלה חברה לביטוח בע"מ מהראל ביטוח לידי החברה, ללא תמורה. סכום ההון העצמי של דקלה במועד המעבר, בסך כולל של 30 מיליוני ש"ח, חולק כדיבידנד בעין. לפרטים נוספים ראה באור 9.

11. לשם עמידת החברות הבנות של הראל ביטוח שהינן חברות מנהלות של קרנות פנסיה בדרישות הנכסים הנזילים הקבועות בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב - 2012, אושר בדירקטוריון הראל ביטוח ביום 17 ביוני 2014 העמדת הלוואה בסך של 10 מיליוני ש"ח להראל פנסיה. בנוסף אושרה מסגרת אשראי אשר תהא בתוקף עד לסוף שנת 2014, בסך של 20 מיליוני ש"ח. ביום 15 בדצמבר 2014 חודש הסכם המסגרת לשנה נוספת אשר תהא בתוקף עד לסוף שנת 2015. במהלך חודש ינואר 2016, פרעה החברה את שתי ההלוואות הנ"ל בתוספת הריבית שנצברה בגינם.

12. לשם עמידת Turk Nippon בדרישת תקנות ההון כמבטח הפועל בטורקיה, אישר דירקטוריון החברה ביום 26 בינואר 2015 מסגרת הזרמת הון לשנת 2015 בסך של כ- 8 מיליוני לירות טורקיות (כ- 11 מיליוני ש"ח). בעקבות עדכון הוראות חישוב ההון הנדרש ממבטח בטורקיה ועל מנת לעמוד בדרישות ההון לתום השנה, אישר דירקטוריון החברה ביום 18 באוקטובר 2015, מסגרת הזרמת הון נוספת בסך של 2 מיליוני לירות טורקיות (כ- 2.7 מיליוני ש"ח) לצורך עמידת Turk Nippon בדרישות ההון. הזרמת ההון בהתאם למסגרות כאמור, בוצעה ביום 1 בדצמבר 2015. ביום 26 בדצמבר 2015 אישר דירקטוריון החברה מסגרת הזרמת הון לשנת 2016 בסך של כ- 10 מיליוני לירות טורקיות (כ- 13 מיליוני ש"ח).

13. פרטים בדבר התקדמות ההיערכות ליישום Solvency II

בחודש יולי 2015 פרסם המפקח מכתב למנהלי חברות הביטוח בדבר הוראות מעבר ליישום Solvency II, המבוססות על הדירקטיבה האירופאית ואשר מאפשרות תקופת התאמה שבמהלכה יוכל המבטח לפעול לכיסוי חוסר בהון החל מיום 1 בינואר 2017 מועד היישום לראשונה, ועד ליום 31 בדצמבר 2018. כמו כן, קובעות הוראות המעבר, פריסה של חלק מדרישת ההון בגין אחזקה במניות למשך תקופה של שבע שנים החל ממועד היישום לראשונה.

להנחיות כאמור, ככל שיתגבשו להוראות סופיות, צפויה להיות השפעה על עודפי ההון העצמי לצורך חישוב דרישת ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה. החברה ממשיכה להיערך ליישום הדרישות הכלולות במסגרת הנדבך השני של ההוראה, המתמקד בשרדוג מערך ניהול הסיכונים, הבקורות והממשל התאגידי.

ביום 21 באפריל 2016 פרסם הפיקוח הנחיה לביצוע תרגיל לשנת 2015 (IQIS5), אשר מבוסס על ההנחיות המעודכנות מאירופה עם התאמות לשוק המקומי. בהנחיה כתב הפיקוח כי חישוב IQIS5, המהווה את הסקר הכמותי האחרון לפני יישום משטר כושר פרעון חדש מבוסס Solvency2, יתרום להיערכות חברות הביטוח ולגיבוש ההנחיות הסופיות.

בהתאם לתוצאות תרגיל ה- IQIS5, ובהתחשב בהוראות המעבר כאמור לעיל, להראל ביטוח, לבססח ול- EMI קיימים עודפי הון משמעותיים. עודף ההון של הראל ליום 31 בדצמבר 2015, על בסיס מאוחד, ובהתחשב בהוראות המעבר, הנו בדומה לתוצאות ההגשה הקודמת ומסתכם לסך העולה על מיליארד ש"ח. יודגש כי למודל במתכונתו הנוכחית רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים ולפיכך דרישות ההון ועודפי ההון המשתקפים ממנו עשויים להיות שונים במועד היישום בפועל.

תוצאות התרגיל המעודכן הוצגו לדירקטוריון החברה ביום 23 באוגוסט 2016 ויוגשו לפיקוח במועד זה.

באור 8 - ניהול ודרישות הון (המשך)

14. בחודש דצמבר 2011 פרסם המפקח מכתב בדבר הארכת תוקף הקריטריונים לחלוקת דיבידנד, בהתאם למפורט להלן: מבטח רשאי להגיש למפקח בקשה לאישור חלוקת דיבידנד בכפוף לכך שלחברה יחס הון עצמי מוכר לאחר חלוקת הדיבידנד להון עצמי נדרש בשיעור של 105% לפחות.

מבטח שיחס ההון העצמי המוכר שלו לאחר חלוקת הדיבידנד להון העצמי הנדרש הינו בשיעור של 115% לפחות, רשאי לחלק דיבידנד ללא צורך בקבלת אישור מראש מהמפקח, ובלבד שמסר הודעה מראש למפקח ואת המסמכים המפורטים במכתב. לדרישת ההון לצורך חלוקת דיבידנדים, תתווסף ההפחתה של ההון המזערי הנדרש בשל יתרת ההפרש המקורי המיוחס לחברות המנהלות וקופות הגמל (להלן - 'התוספת להון הנדרש') (ראה גם סעיף 1 לעיל).

המסמכים המפורטים שיוגשו למפקח יכללו תחזית רווח שנתית לשנתיים עוקבות, תכנית שירות חוב מאושרת על ידי דירקטוריון חברת הביטוח וחברת ההחזקות של חברת הביטוח, תוכנית פעולה להשלמת הון והעתק פרוטוקול ישיבת הדירקטוריון בה אושרה החלוקה.

בחודש אוגוסט 2016 פרסם המפקח מכתב למנהלי חברות הביטוח ("המכתב") ובו עדכון לעמדתה בנוגע לחלוקת דיבידנד במסגרת היערכות ליישום משטר כושר פירעון מבוסס Solvency II ("סולבנסי 2"). בהתאם למכתב, חברת ביטוח לא רשאית לחלק דיבידנד אלא אם מתקיימים לגביה שני התנאים כדלקמן -

(א) לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס הון עצמי מוכר להון העצמי הנדרש בשיעור של 115% לפחות, לפי תקנות ההון הקיימות. בחישוב דרישת ההון תתווסף ההפחתה של ההון המזערי הנדרש בשל יתרת ההפרש המקורי המיוחס לחברות המנהלות וקופות הגמל (להלן - 'התוספת להון הנדרש')

(ב) אם לאחר ביצוע החלוקה, יחס כושר הפירעון של החברה בהתאם להוראות סולבנסי 2 הינו לפחות בשיעור כדלקמן:

תקופה	יחס כושר פרעון
עד וכולל הדוחות הכספיים בגין 31 בדצמבר 2017	115%
עד וכולל הדוחות הכספיים בגין 31 בדצמבר 2018	120%
החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2019	130%

בחינת יחס כושר הפירעון בהתאם לסולבנסי 2 הנה בהתאם לתרגיל ההערכה הכמותי המעודכן ליישום משטר כושר פרעון חדש (IQIS5), או לפי הנחיות ליישום הנדבך הראשון במשטר כושר פרעון חדש, לפי העניין, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר. כמו כן, במסגרת המסמכים המפורטים במכתב, ימסור המבטח תכנית ניהול הון הכוללת התייחסות נרחבת לאופן היערכות המבטח למשטר כושר פירעון חדש.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח**1. עסקאות עם צדדים קשורים****א. אישור העמדת אשראי - קבוצת עזריאלי**

בחודש מאי 2016 חברות בנות של החברה, שהינן גופים מוסדיים התקשרו בעסקה להעמדת הלוואת גישור לקבוצת עזריאלי בסך של 395 מיליוני ש"ח, לתקופה של שישה חודשים וזאת לאחר שבחנו כי תנאי ההלוואה עומדים בתנאי שוק. מר יוסף צ'חנובר, מכהן כדירקטור בחברה והינו דירקטור גם בקבוצת עזריאלי.

ב. התקשרות עם אדריכל

ביום 31 בדצמבר 2015 וביום 25 בינואר 2016 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה בהתאמה, לאחר שבחנו כי תנאי ההתקשרות עומדים בתנאי שוק, הארכה בשנתיים (עד ליום 31 בדצמבר 2017) של הסכם ההתקשרות לקבלת שירותי אדריכלות מאת מר מיקי קורנהויזר. במסגרת ההסכם זכאי מר קורנהויזר לסך של 70,000 ש"ח בחודש, בגין מתן השירותים כאמור. מר מיקי קורנהויזר הינו אחיה של אשתו של מר יאיר המבורגר, בעל השליטה ויו"ר דירקטוריון החברה. מובהר, כי ההוראה בהסכם המאפשרת לכל צד לסיימו בהתראה מראש של 60 יום, נותרה בעינה. יתר תנאי ההסכם הינם ללא שינוי.

2. מענק לה"ה יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ויואב מנור בגין שנת 2015

ביום 22 ביוני 2016 אישר דירקטוריון הראל השקעות (בהחלטה שבה לא השתתפו נושאי המשרה שהינם בעלי השליטה) את תוצאות חישוב המענק בגין שנת 2015. בהתאם לחישוב שנערך שולם למר יאיר המבורגר מענק בסך של 676 אלפי ש"ח; למר גדעון המבורגר מענק בסך של 402 אלפי ש"ח; ולמר יואב מנור מענק בסך של 402 אלפי ש"ח.

3. מענק בגין שנת 2015 לנושאי משרה בכירים אחרים

ביום 22 ביוני 2016 אושרו המענקים הסופיים לנושאי המשרה בחברה ולנושאי המשרה הנכללים בתוכנית התגמול כמפורט בבאור 38 לדוחות השנתיים, וזאת על בסיס הנתונים הסופיים שפורסמו על ידי החברות בקבוצת ההשוואה. לא חלו שינויים מהותיים בין הסכומים שנכללו כאומדן במסגרת הדוחות הכספיים לשנת 2015 לבין הסכומים הסופיים שאושרו.

4. ירידת ערך פיננסיים

בהמשך לירידות השערים בשוק ההון ולהיקפי הפדיונות הגבוהים בענף קרנות הנאמנות בחודשים האחרונים שהביאו לירידה בהיקף נכסי קרנות הנאמנות המנוהלים על-ידי הראל פיא, חברה בבעלות הראל פיננסים, בחנו הראל פיננסים והחברה את ערך הנכס הבלתי מוחשי הרשום בספרי החברה בגין פעילות קרנות הנאמנות.

בהתאם להערכת שווי, שבוצעה על ידי מעריך שווי חיצוני ליום 30 ביוני 2016 לבחינת הסכום בר השבה בגין פעילות קרנות הנאמנות, הפחיתה החברה את שווי פעילות קרנות הנאמנות בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 18 מיליוני ש"ח לאחר מס. בהתאם, הופחתה יתרת שווי המוניטין בגין פעילות קרנות הנאמנות הרשומה בספרי הראל פיננסים בסכומים כאמור. בעקבות הירידה בריבית חסרת סיכון עדכנה החברה את שיעור הניכיון הריאלי אחרי מס המשמש בהיוון תזרימי המזומנים לחישוב סכום בר השבה משיעור של 10.8% לשיעור של 10.2%. יתר ההנחות המשמשות בחישוב, הן ללא שינוי ביחס להערכה שבוצעה בדצמבר 2015.

5. אסיפה כללית שנתית

ביום 12 באפריל 2016 התקיימה אסיפה כללית שנתית, שעל סדר יומה היו הנושאים הבאים: (א) דיון בדוח התקופתי לשנת 2015; (ב) מינוי מחדש של רואה החשבון המבקר של החברה; (ג) מינוי מחדש של חברי הדירקטוריון, אשר אינם דירקטורים חיצוניים, להמשך כהונה כדירקטורים בחברה: מר יאיר המבורגר (יו"ר הדירקטוריון), מר גדעון המבורגר, מר יואב מנור, מר יוסף צ'חנובר ומר דורון כהן; (ד) אישור תנאי העסקה של מר רונן אגסי המכהן כמנכ"ל של החברה; (ה) אישור תגמול למר דורון כהן עבור כהונתו כיו"ר דירקטוריון בחברה הנכדה – אי אמ איי עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ. האסיפה אישרה את כל הנושאים שהיו על סדר היום.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

6. הנפקת הון משני מורכב (סדרות יב'-יג') באמצעות הראל מימון והנפקות

בחודש אפריל 2016 הנפיקה הראל ביטוח, באמצעות הראל ביטוח מימון והנפקות בע"מ (להלן "הראל הנפקות"), חברה שבשליטתה שהינה חברה חד תכליתית (SPC) בבעלות מלאה של הראל ביטוח, כתבי התחייבות בהיקף של כ- 210 מיליוני ש"ח, אשר ישמשו כהון משני מורכב בהראל ביטוח. ההנפקה בוצעה מכח תשקיף מדף של הראל הנפקות מיום 12 בפברואר 2014, כפי שתוקן ביום 22 בדצמבר 2014 ושתוקפו הוארך ביום 31 בדצמבר 2015 עד ליום 11 בפברואר 2017.

ההנפקה בוצעה באמצעות שתי סדרות של אגרות חוב כמפורט להלן:

סדרה יב': בהיקף של כ-105 מיליוני ש"ח, אינה צמודה למדד או למטבע כלשהו ונושאת ריבית קבועה בשיעור של 3.95%. הריבית תשולם בתשלומים חצי שנתיים. הקרן תשולם ביום 31 בדצמבר 2031, שהינו המועד הפרעון הסופי של הסדרה.

סדרה יג': בהיקף של כ-105 מיליוני ש"ח, אינה צמודה למדד או למטבע כלשהו ונושאת ריבית קבועה בשיעור של 3.95%. הריבית תשולם בתשלומים חצי שנתיים. הקרן תשולם ביום 31 בדצמבר 2032, שהינו המועד הפרעון הסופי של הסדרה.

להראל הנפקות זכות לפרעון מוקדם, מלא או חלקי, של כתבי ההתחייבות כעבור חמש שנים ממועד ההנפקה או שלוש שנים לפני מועד הפרעון הסופי של כל סדרה. הפעלת זכות זו כפופה לקבלת אישור המפקח.

לכתבי ההתחייבות הנדחים התקבל דירוג ilAA- מאת מעלות.

שיעורי הריבית האפקטיבית, לאחר הוצאות הנפקה, של כתבי ההתחייבות סדרות יב' ו-יג' הינם 4.087% ו-3.963%, בהתאמה.

7. הסכם שיתוף פעולה עם בנק לאומי לישראל בע"מ- העמדת הלוואות לדיוור

ביום 28 בפברואר 2016 התקשרו הגופים המוסדיים בקבוצה ("קבוצת הראל ביטוח") בהסכם לשנים 2016 ו- 2017, עם בנק לאומי לישראל בע"מ ("הבנק"), וזאת לאחר שביום 14 בפברואר 2016 אישרו הדירקטוריונים של קבוצת הראל ביטוח ושל הבנק את ההתקשרות, לפיה הבנק וקבוצת הראל ביטוח ישתפו פעולה ביניהם, באופן שהצדדים יעמידו במשותף הלוואות לדיוור, המובטחות, בין היתר, במשכנתאות ומשכונות על זכויות חוזיות בקשר למקרקעין. שיעור ההשתתפות של קבוצת הראל ביטוח בכל הלוואה משותפת עם הבנק כאמור לא יעלה על 50%.

העמדת ההלוואות המשותפות כאמור וקביעת תנאי אישור הבקשות והתקשרות במסמכי האשראי, ייעשו על ידי הבנק לפי שיקול דעתו הבלעדי, בכפוף להוראות הדין ולתנאי סף שהוסכמו בין הצדדים. הבנק ינהל עבור הצדדים את ההלוואות המשותפות, ובתמורה תשלם קבוצת הראל ביטוח לבנק עמלת ניהול חודשית.

שיתוף הפעולה בין הצדדים נכנס לתוקף, בחודש יוני 2016, לאחר התקיימות התנאים המתלים. בהתאם להסכם, בכפוף לשיעור ההשתתפות של קבוצת הראל בכל הלוואה כמצוין לעיל, צפוי חלקה לעמוד על סך של כ-1.2 מיליארד ש"ח בשנת 2016 ועל סך של כ-2.5 מיליארד ש"ח בשנת 2017, כאשר מרבית הסכום יועמד על ידי נכסי העמיתים של קבוצת הראל ביטוח.

8. ביום 1 בינואר 2016 הושלם השינוי המבני בחברות הגמל בקבוצת הראל אשר במסגרתו מוזגה הראל עתידית קופות גמל בע"מ להראל גמל והשתלמות בע"מ ומוזגו קופות הגמל שבניהול של הראל עתידית לקופות הגמל שבניהול הראל גמל. לפרטים נוספים ראה באור 8 בדוחות השנתיים.

9. ביום 1 בינואר 2016 הושלם השינוי המבני בחברות הפנסיה בקבוצת הראל אשר במסגרתו מוזגה מנוף ניהול קרנות פנסיה בע"מ להראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ומוזגה קרן הפנסיה הראל מנוף שבניהול מנוף פנסיה לקרן הפנסיה הראל גילעד שבניהול הראל פנסיה. לפרטים נוספים ראה באור 8 בדוחות השנתיים.

10. ביום 22 במרץ 2016 אישרו הדירקטוריונים של הראל גמל והשתלמות בע"מ ושל הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ על שינוי מבני המיועד להיכנס לתוקף מיום 1 באוקטובר 2016, במסגרתו תמוזג הראל גמל והשתלמות בע"מ לתוך הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ וקופות הגמל שבניהול של הראל גמל והשתלמות בע"מ יועברו לניהול הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ. השינוי המבני כפוף לאישור הגורמים המוסמכים לרבות אישור המפקח.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

11. מיזוג הפעילות הביטוחית של דקלה

החל מיום 1 בינואר 2016, מוזגה הפעילות הביטוחית של דקלה לתוך הראל ביטוח. החל מאותו מועד, חדלה דקלה מלהיות מבטח, שינתה את שמה לשם דקלה סוכנות לביטוח כללי בע"מ והיא פועלת בהתאם לרשיון סוכנות ביטוח.

החל ממועד זה, חדלה דקלה מלהיות מבטח ובהתאם לא קיימות לה דרישות הון. למיזוג כאמור, השפעה חיובית על דרישות ההון של הראל ביטוח בסך של כ- 80 מיליוני ש"ח. בנוסף לאמור, כחלק מהעברת הפעילות הביטוחית של דקלה להראל ביטוח, הועבר להראל ביטוח כתב התחייבות נדחה בסך של כ- 100 מיליוני ש"ח, אשר משמש כהון משני מורכב בידי הראל ביטוח. בהתאם, קטנו דרישות ההון וגדל ההון המוכר של הראל ביטוח בסכומים כאמור.

ביום 1 בינואר 2016 חילקה דיקלה דיבידנד בסך של כ- 644 מיליוני ש"ח ובאותו המועד הועברו כלל ההתחייבויות הביטוחיות והנכסים העומדים כנגדן להראל ביטוח.

12. התקשרות בין הראל ביטוח לדקלה סוכנות לביטוח למתן שירותים

הראל ביטוח התקשרה עם דקלה סוכנות לביטוח כללי בע"מ להענקת שירותים על-ידי דקלה החל מיום 1 בינואר 2016 ולמשך תקופה בת 24 חודשים, כדלקמן: (א) שירותי יישוב תביעות ושרות לקוחות עבור מבטחי סיעודי מושלם וקולקטיב עובדי וגימלאי קופת חולים; (ב) שירותי צירוף מבטחים לתוכנית סיעודי מושלם (ג) שירותי יישוב תביעות בקשר עם כל הפוליסות בהם דקלה שימשה כמבטח עובר להעברת הפעילות הביטוחית ו/או פוליסות נוספות של הראל (ד) שירותי שיווק ומכירה של פוליסות ביטוח של הראל. ההתקשרות אושרה על-ידי ועדת הביקורת ודירקטוריון הראל ביטוח.

בהתאם להסכם, תשלם הראל ביטוח לדקלה בגין שירותים אלה את עלות השירות לדקלה בתוספת מרווח. הסכם זה יוארך מאליה לתקופות נוספות בנות 24 חודשים בכל פעם אלא אם הודיע מי מהצדדים על אי חידוש או הפסקת ההסכם בהודעה מראש ובכתב.

13. פוליסת סיעוד קבוצתי לחברי שירותי בריאות כללית

הראל ביטוח והכללית חתמו על הסכם להארכת תקופת הביטוח הסיעודי הקבוצתי לתקופה של עד ליום 30 ביוני 2017 ("תקופת ההארכה הראשונה"). בתום תקופת ההארכה הראשונה, בכפוף לקבלת היתר מאת המפקח על הביטוח, תוארך תקופת ההתקשרות מאליה לתקופה נוספת - עד ליום 31 בדצמבר 2018, אלא אם הודיע מי מהצדדים 60 יום לפני תום תקופת ההארכה הראשונה על רצונו בהפסקת ההתקשרות. ביום 22 במאי 2016 התקבל מאת המפקח על הביטוח היתר להפעלת תכנית הביטוח הסיעודי שתוקפו עד ליום 30 ביוני 2017.

14. חלוקת דיבידנד על ידי הראל השקעות

ביום 23 במרס 2016 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של כ- 107 מיליוני ש"ח (0.5 ש"ח למניה). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה לשנת 2015. בפני הדירקטוריון הוצגו הרווחים הראויים לחלוקה, עודפי ההון בחברות הבנות של החברה, צרכי המזומנים של הקבוצה, בתרחישים שונים. הדירקטוריון בחן את עמידת החברה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות. לאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון את עמידת החברה במבחן החלוקה. הדיבידנד שולם ביום 12 באפריל 2016.

15. לעניין חלוקת דיבידנד על-ידי הראל ביטוח ו-EMI ראה באור 8.

16. עדכון הריביות להיוון המשמשות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

בשל הירידה בריבית חסרת הסיכון המשמשת לבחינת נאותות העתודות, הגדילה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של כ-146 מיליוני ש"ח לפני מס, וסך של כ-94 מיליוני ש"ח לאחר מס, והקטינה את הרווח ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור בתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ב- 30 ביוני 2016. בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 הגדילה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של כ-92 מיליוני ש"ח לפני מס, וסך של כ-59 מיליוני ש"ח לאחר מס, והקטינה את הרווח ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

17. חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים

ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 ("חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים"), במסגרתו נקבע, כי התקשרות של גוף פיננסי (גוף מוסדי, מנהל קרן השקעות משותפות בנאמנות, חברה שיעודה הנפקת מוצרי מדדים, מנהל תיקים, תאגיד בנקאי או גוף אחר המספק שירותים פיננסיים שקבע שר האוצר) או של תאגיד שליטה של גוף פיננסי ("תאגיד פיננסי") עם נושא משרה בכירה או עובד, באשר לתנאי כהונתו או העסקתו, הכוללים מתן תגמול שההוצאה החזויה בשלו צפויה לעלות על 2.5 מיליון ש"ח בשנה, טעונה אישורם של ועדת התגמול, הדירקטוריון (ברוב של הדירקטורים החיצוניים או הבלתי תלויים, ככל שקיימת חובה למנות כאלו) והאסיפה הכללית (בתנאים הקבועים בחוק החברות לעניין אישור מדיניות תגמול נושאי משרה), וכי התקשרות כאמור תאושר רק אם היחס שבין ההוצאה החזויה בשל התגמול, לבין ההוצאה בשל התגמול הנמוך ביותר ששילם התאגיד הפיננסי לעובד התאגיד, לרבות עובד קבלן שהגוף הפיננסי הינו המעסיק בפועל שלו, בשנה שקדמה למועד ההתקשרות, קטן מ-35%. כמו כן, תוקנה פקודת מס הכנסה ונקבע בה, כי ככל ששולם על-ידי תאגיד פיננסי, לנושא משרה בכירה או לעובד, שכר שעלותו עולה על 2.5 מיליון ש"ח, לא תותר בניכוי, לצורך חישוב הכנסתו החייבת של התאגיד הפיננסי, עלות שכר בסכום השווה לפעמיים ההפרש בין עלות השכר של העובד לבין 2.5 מיליון ש"ח. הוראות החוק חלות על התקשרויות שיאושרו החל ממועד פרסום החוק, ולגבי התקשרויות שאושרו לפני יום הפרסום, יחולו הוראות החוק בתום תקופה של שישה חודשים ממועד פרסום החוק. איגוד הבנקים ואיגוד חברות הביטוח הגישו לבית המשפט הגבוה לצדק עתירות כנגד החוק, וטרם נסתיימו הדיונים בנושא זה במסגרת ההליך בבית המשפט הגבוה לצדק. החברה פועלת להתאמת ההסכמים אשר התאמתם נדרשת נוכח הוראות החוק, כמו גם לעדכון מדיניות התגמול של החברה ומדיניות התגמול של הגופים המוסדיים, וזאת בהתאם ללוחות הזמנים הקבועים בחוק ובהתחשב בתוצאת העתירות כנגד החוק, המתנהלות כאמור בבית המשפט הגבוה לצדק.

18. עדכון מדיניות התגמול

בהתאם להמלצת ועדת התגמול, בחודשים פברואר ומרס 2016 אישרו הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים את התאמת מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים להוראות החוזר המתוקן וכן עריכת מספר עדכונים נוספים.

העדכונים העיקריים למדיניות התגמול הינם: (1) הוספת התייחסות לתגמול לדירקטור וליו"ר הדירקטוריון, שאינו מאפשר תגמול משתנה, כולל לתקופות המעבר הקבועות בחוזר; (2) הוספת התייחסות ליחס ההכפלה הראוי לשכר יו"ר הדירקטוריון, ביחס לשכר דח"צ; (3) הוספת התייחסות לשכר דירקטור, שיהיה בהתאם לתקנות הגמול לדירקטורים, בהתאם לקבוע בהוראות החוזר המתוקן; (4) הוספת סעיפים המאפשרים לחברה לתבוע השבה של סכומים מתוך התגמול המשתנה ששולם לבעל תפקיד מרכזי, במקרים חריגים הכוללים בחוזר המתוקן; (5) הוספת התייחסות לחוזר המתוקן בסעיפים המחייבים גוף מוסדי לשאת בהוצאותיו עבור העסקת נושאי משרה ודירקטורים בו.

בהתאם לעדכונים כאמור, ולתקופות המעבר שנקבעו בחוזר, החברה תפעל להתאמת התגמול של יו"ר הדירקטוריון ולדירקטורים הנוספים שנדרשת התאמה של תגמולם בהתאם לחוזר, עד לתקופות ההתאמה הקבועות בחוזר.

בנוסף על האמור, נכללו מספר עדכונים כלליים למדיניות התגמול של החברה כלהלן: (1) הוספת התייחסות בפרמטרים של התגמול, לבעל תפקיד מרכזי שהינו מנכ"ל הראל השקעות; (2) הוספת התייחסות עדכנית לתזכיר חוק הגבלת שכר נושאי משרה בכירים בגופים פיננסיים; (3) עדכון מדדי התגמול המשתנה של בעלי התפקיד המרכזי בחטיבת ההשקעות.

19. סיום כהונה של המנכ"לים המשותפים בהראל השקעות

ביום 24 בנובמבר 2015, אושר בדירקטוריון החברה רה ארגון פנימי בחברה במסגרתו:

מר שמעון אלקבץ, אשר כיהן כמנכ"ל משותף של החברה, סיים את כהונתו כמנכ"ל משותף של החברה ביום 31 בדצמבר 2015, וזאת בהתאם להודעתו לחברה בדבר הגעתו למיצוי עצמי בתפקידו, לאחר כחמש שנים שבהן כיהן מר אלקבץ כמנכ"ל משותף של החברה. מר אלקבץ ממשיך לכהן כיו"ר דירקטוריון הראל פיננסיים והראל פיא, גם לאחר סיום כהונתו כמנכ"ל משותף של החברה. במסגרת סיום תפקידו כמנכ"ל משותף בחברה, סיים מר אלקבץ את כהונתו גם בתפקידיו כיו"ר דירקטוריון אי. אמ. אי וכדירקטור של הראל הנפקות. תנאי סיום כהונתו של מר אלקבץ הינם בהתאם להסכם העסקתו, אשר אושר על ידי האסיפה הכללית של החברה ביום 22 באוגוסט 2013.

מר מישל סיבוני, אשר כיהן כמנכ"ל משותף של החברה וכמנכ"ל הראל ביטוח, סיים את כהונתו כמנכ"ל משותף של החברה ביום 31 בדצמבר 2015, וממשיך לכהן בתפקידו המרכזי כמנכ"ל הראל ביטוח. זאת בשל האתגרים ההולכים וגדלים בתחום פעילותה של הראל ביטוח, הן מבחינה עסקית והן מבחינה רגולטורית. מר סיבוני מתרכז בתפקידו המרכזי כמנכ"ל הראל ביטוח ובתפקידיו הנוספים בקבוצה, הנלווים לתפקידו המרכזי כמנכ"ל הראל ביטוח. יצוין, כי ביום 10 בפברואר 2016 וביום 14 בפברואר 2016, בהתאמה, אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה, כי תנאי העסקתו של מר סיבוני ימשיכו לחול ללא שינוי, גם לאחר סיום כהונתו כמנכ"ל החברה.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

20. תנאי העסקה מנכ"ל הראל השקעות

ביום 24 בנובמבר 2015, אושר בדירקטוריון החברה מינויו של מר רונן אגסי, המכהן כמנהל הכספים של החברה, כמשנה למנכ"ל הראל ביטוח וכמנהל חטיבת כספים ומשאבים בהראל ביטוח, למנכ"ל החברה, החל מיום 1 בינואר 2016. מר אגסי ממשיך לכהן בתפקידיו הנוכחיים כאמור גם לאחר מינויו למנכ"ל החברה.

תנאי העסקה מר רונן אגסי

בהתאם לאישור תנאי העסקה על ידי ועדת התגמול, הדירקטוריון והאסיפה הכללית של החברה, חלות הוראות הסכם ההעסקה של מר אגסי כמנכ"ל החברה ("ההסכם") החל מיום 1 בינואר 2016, לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההסכם בכל עת, בהודעה מוקדמת של 6 חודשים מראש.

תמורת כהונתו כמנכ"ל החברה וכן כהונתו ביתר תפקידיו, כאמור, בחברה, בהראל ביטוח ובחברות נוספות בקבוצה, זכאי מר אגסי למשכורת חודשית (כוללת) בסך 150,000 ש"ח ("השכר השוטף"). השכר השוטף יעודכן מדי חודש, בהתאם לשינוי במדד המחירים לצרכן.

מר אגסי זכאי למענק שנתי מותנה ביצועים בהתאם ובכפוף לתנאי הסף שנקבעו בתוכנית התגמול ולפרמטרים שנקבעו בתוכנית התגמול. המענק השנתי הנורמטיבי הינו בהיקף של 6 פעמים השכר השוטף (המקסימאלי הינו בהיקף של 7.2 פעמים השכר השוטף). כחלק מהמענק השנתי כאמור, מר אגסי זכאי למענק שנתי מובטח בהיקף של 2.5 פעמים השכר השוטף.

בסיום ההסכם זכאי מר אגסי לתקופת הסתגלות בת שלושה חודשים בה ישולם שכרו ויתר התנאים הנלווים כאילו הוא ממשיך להיות מועסק בחברה כעובד לכל דבר ועניין, וזאת החל מתום תקופת ההודעה המוקדמת של ששה חודשים.

מר אגסי זכאי לפיצויי פיטורין בשיעור של 125% משכרו השוטף, בכפוף לכך שבתום חודש נובמבר 2016 יתקיימו יחסי עובד מעביד בין החברה (או חברה אחרת בקבוצת הראל) לבין מר אגסי. מר אגסי יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בשיעור של 150% (50% מעל הפיצויים על פי דין) משכרו השוטף האחרון בכפוף לכך שבתום חודש דצמבר 2018 יתקיימו יחסי עובד מעביד בין החברה (או חברה אחרת בקבוצת הראל) לבין מר אגסי.

מר אגסי זכאי לתנאים נלווים, הכוללים: העמדת רכב כמקובל לגבי מנכ"ל החברה, כאשר עלות החזקת הרכב לרבות המס הנוקף בגין השימוש ברכב ישולמו על ידי החברה; החזר הוצאות סבירות שהוציא במסגרת מילוי תפקידו; ביטוח אחריות מקצועית; בדיקות סקר תקופתיות; פוליסות ביטוח כמקובל לגבי בכירים בקבוצת הראל; השתתפות בהשתלמויות ונסיעות תמרוץ לסוכנים (כולל בן/ת זוג); פעילויות רווחה כמקובל בקבוצת הראל (כגון: שי לחג, נופש, ארוחות, ימי גיבוש וכיוצא"ב); רכישת מוצרי ביטוח של קבוצת הראל בתנאים הניתנים לעובדי הקבוצה; הפרשות סוציאליות, ימי חופשה, מחלה והבראה כמקובל לגבי בכירים בקבוצת הראל.

למר אגסי הוענק כתב שיפוי, במסגרת החלטות קבוצת הראל כפי שאושרו על ידי האסיפה הכללית של החברה בחודש יולי שנת 2006 ובחודש מרס 2012.

תנאי העסקתו של מר אגסי יותאמו להוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים, במועדים הקבועים בחוק כאמור.

21. חילופי נושאי משרה בכירה בחברות בנות

ביום 25 בינואר 2016, אושרו בדירקטוריונים של חברות הבת הרלוונטיות של החברה, שינויים בכהונת מנכ"לים ויו"רים של חברות בנות עיקריות בקבוצה, כדלקמן:

- א. מר דוד מילגרום, מנכ"ל בססח - החברה הישראלית לביטוח אשראי בע"מ ("בססח"), חברה כלולה המוחזקת ב-50% על ידי החברה, סיים את תפקידו כמנכ"ל בססח בתוקף מיום 31 במרס 2016, בהתאם להודעתו לבססח, וזאת לאחר 13 שנים בהם שימש כמנכ"ל החברה. מר מילגרום סיים בתוקף מאותו מועד גם את תפקידו כיו"ר דירקטוריון דקלה סוכנות לביטוח כללי בע"מ (שהיתה עד ליום 31 בדצמבר 2015 דקלה חברה לביטוח בע"מ).
- ב. הגב' חגית ציטיאט לוי, המכהנת בתשע השנים האחרונות כמנכ"לית החברה המנהלת של קופות הגמל וההשתלמות בקבוצת הראל ("הראל גמל והשתלמות"), סיימה את תפקידה כמנכ"לית הראל גמל והשתלמות, בתוקף מיום 31 במרס 2016, ומונתה החל מיום 1 באפריל 2016 כמנכ"לית בססח.
- ג. מר דודי לייזנר, המכהן כמנכ"ל החברה המנהלת של קופות הפנסיה בקבוצת הראל ("הראל פנסיה"), מונה בנוסף על תפקידו כמנכ"ל הראל פנסיה, גם כמנכ"ל הראל גמל והשתלמות, בתוקף מיום 1 באפריל 2016.
- ד. מר אבי קלר, אשר כיהן בקבוצת הראל בתפקידים שונים ומגוונים, וכיהן בעשר השנים האחרונות כמנכ"ל דקלה חברה לביטוח בע"מ (כיום – דקלה סוכנות לביטוח כללי בע"מ), עד למועד מיזוג פעילותה הביטוחית לתוך הראל חברה לביטוח בע"מ, סיים את תפקידו ופרש מהקבוצה במהלך 2016.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

22. הגדרת עסקה זניחה

ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה קבעו ביום 17 במרס 2016 וביום 23 במרס 2016, בהתאמה, כי עסקת בעל שליטה, תחשב כעסקה זניחה, אם יתקיימו בה כל התנאים הבאים:

- א. היא איננה עסקה חריגה (כמשמעות המונח בחוק החברות).
  - ב. לגבי עסקאות ביטוח, חסכון ארוך טווח ופיננסים: הן נעשו תחת אותם כללי הטבות שניתנים לכלל עובדי הקבוצה, כפי שאושרו ביום 21 בינואר 2014 ע"י דירקטוריון החברה.
  - ג. סכום הביטוח בשייר עצמי של החברה בכל פוליסה אינו עולה על 10 מיליוני ש"ח (1.6% מהרווח הנורמטיבי), וסכום הביטוח בכל פוליסה אינו עולה על 50 מיליוני ש"ח. המגבלה האמורה לא תחול על פוליסות חיסכון.
  - ד. התקשרויות אחרות שעלותן השנתית המצטברת לקבוצה אינה עולה על 100,000 ש"ח.
- מובהר בזאת, כי כל עסקה למתן שירותים על ידי בעל שליטה או קרובו, לא תסווג כעסקה זניחה. עוד יובהר, כי עסקאות נפרדות, אשר מתקיימת ביניהן תלות, כך שבפועל הינן חלק מאותה התקשרות, יבחנו כעסקה אחת. עסקאות שתעמודנה בפרמטרים של זניחות כאמור לא תידרשנה לאישורים מיוחדים.

23. דורון כהן

ביום 12 באפריל 2016 אישרה האסיפה הכללית של החברה, אישור תגמול חודשי קבוע למר דורון כהן, בסך כולל של 15,000 ש"ח בתוספת מע"מ, צמוד למדד המחירים לצרכן, עבור כהונתו כיו"ר דירקטוריון אי.אמ.איי.

מר דורון כהן מכהן כדירקטור בחברה, בהראל ביטוח ובהראל פיננסים וכן חבר בוועדות דירקטוריוניות של החברה ושל הגופים המוסדיים של הקבוצה.

בגין תפקידיו כאמור, זכאי מר דורון כהן לגמול בהתאם לתקנות הגמול ובכפוף לתקנות החברות (עניינים שאינם מהווים זיקה), תשס"ז-2006.

החל מיום 1 במרס 2016 לא זכאי מר כהן לתגמול חודשי בסך 50 אלפי ש"ח כפי שאושר לו באסיפה הכללית מיום 30 בינואר 2013.

24. חתימה על צו מוסכם לפי סעיף 50' לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

ביום 20 באוקטובר 2015, נחתם על ידי החברה הבת, הראל ביטוח, צו מוסכם לפי סעיף 50' לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 ("חוק ההגבלים העסקיים"). עניינו של הצו המוסכם הינו הסכם מיום 15 בנובמבר 2009 ("ההסכם"), בין הראל ביטוח לבין מדנס סוכנות לביטוח בע"מ, שהינה סוכנות אשר החברה מחזיקה 24.73% בזכויות בה ("מדנס"), המסדיר שיתוף פעולה בין הצדדים בתחום ביטוחי הרשלנות הרפואית בישראל.

במסגרת הצו המוסכם התחייבו הראל ביטוח ומדנס:

- (1) לבטל לאלתר את כל ההוראות בהסכם הנוגעות לבלעדיות ואי תחרות בין הצדדים בתחום ביטוחי הרשלנות הרפואית. יצוין, כי ביום 26 באוגוסט 2015 נחתם הסכם בין הראל ביטוח לבין מדנס, המבטל את ההוראות כאמור בהסכם בין הצדדים.
- (2) הראל ביטוח תשלם 4 מיליוני ש"ח לאוצר המדינה.
- (3) מדנס תשלם 2.4 מיליוני ש"ח לאוצר המדינה.

כן הוסכם במסגרת הצו המוסכם, כי בכפוף לאישור הצו המוסכם על ידי בית הדין להגבלים עסקיים, ולקיום התחייבויות הראל ביטוח ומדנס כאמור לעיל, הממונה על הגבלים עסקיים לא ינקוט צעדי אכיפה נגד הראל ביטוח, מדנס או כל אדם קשור למי מהן או מי מטעמן, לרבות נושאי משרה בהן, יועצים, עובדים, מנהלים ובעלי הזכויות בהן, בגין הוראות המפרות לכאורה את חוק ההגבלים העסקיים, במשך התקופה שעד לתום תקופת ההסכם הנוכחית, דהיינו עד ליום 15 בנובמבר 2019. עוד נכתב במסגרת הצו המוסכם, כי אין בהסכמות בו משום הודאה או הסכמה מטעם הראל ביטוח, מדנס או מטעמן, לרבות נושאי משרה בהן, כי הפרו את חוק ההגבלים העסקיים באופן כלשהו. ביום 7 במרס 2016 אישר בית הדין להגבלים עסקיים את נוסח הצו המוסכם כאמור.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

25. עדכון הסכמי ניהול ותפעול - הראל פנסיה

ביום 23 במרס 2016 וביום 22 במרס 2016 אישרו הדירקטוריונים של הראל ביטוח ושל הראל פנסיה, בהתאמה, את עדכון הסכם ההתקשרות שבין הראל ביטוח להראל פנסיה לשירותי הניהול והתפעול שמעניקה הראל ביטוח להראל פנסיה. בהתאם לעדכון ההתקשרות כאמור, דמי הניהול והתפעול יקבעו בהתבסס על הוצאות בפועל בהן עמדה הראל ביטוח בגין השירותים כאמור. הסכם הניהול החדש כולל הקצאה של הוצאות ישירות והעמסה של הוצאות עקיפות בהתאם לשיעור מסוים מהיקף הנכסים המנוהלים. ההסכם יושם באופן רטרואקטיבי מחודש ינואר 2016.

עד למועד זה שילמה הראל פנסיה להראל ביטוח דמי תפעול בשיעור שנתי של 0.1% מנכסי קרנות הפנסיה, למעט נכסי עמיתים שלגביהם חל ההסדר הפנסיוני עם צה"ל, כל עוד הינם עמיתים פעילים במסגרת ההסדר כאמור וזכאים לדמי הניהול הקבועים בו.

שינוי ההסכם כאמור מביא להקצאת הוצאות סבירה יותר עבור כל שנת התקשרות. יחד עם זאת, אין לשינוי ההסכם השפעה מהותית בטווח הארוך.

בהתאם לכל האמור, ההוצאות בתחום פעילות הפנסיה, צפויות לגדול בכ – 20 מיליוני ש"ח החל משנת 2016 ובהתאמה יקטן הרווח בתחום פעילות זה. ההוצאות והרווח בתחום ביטוח חיים ישתנו בהתאם.

ליישום ההסכם לא צפויה להיות השפעה על תוצאות הפעילות של הקבוצה.

ההסכם שבין הראל פנסיה לבין החברה, לפיו משלמת הראל פנסיה לחברה דמי ניהול בשיעור שנתי של 0.5% מדמי הגמולים השנתיים שיתקבלו אצל קרנות הפנסיה שבניהולה של הראל פנסיה, למעט דמי גמולים שיתקבלו מצה"ל, ממשיך בתוקפו בהתאם לתנאיו. במסגרת אישור ההתקשרות כאמור, נקבעה לדמי הניהול שמשלמת הראל פנסיה לחברה, תקרה בסך של 50 מיליוני ש"ח לשנה. בשלב זה דמי הניהול נמוכים מהתקרה כאמור.

26. הסכם שכירות – הראל פיננסים ובססח

ביום 23 במרס 2016 אישר דירקטוריון הראל ביטוח התקשרות עם הראל פיננסים ובססח שהן חברות אחיות של הראל ביטוח, לפיה תתקשר הראל ביטוח עם בססח והראל פיננסים בהסכמי שכר דירה להשכרת שטחי משרד וחניות בבית המ.א.ה, נכס הנמצא בבעלות הראל ביטוח.

27. המלצות ועדת וינוגרד

בהמשך לפרסום המלצות הועדה הבין משרדית בראשות ד"ר אליהו וינוגרד בעניין טבלאות תוחלת החיים ושיעור הריבית המשמשת להיוון גמלאות בגין פגיעה בעבודה על פי תקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח – 1978 ולנוסח התקנות בעניין זה, נקבע ששיעור הריבית יעמוד על 2% במקום השיעור הנוכחי העומד על 3% וכן כי לוחות התמורה ושיעורי היוון הקצבאות יעודכנו שוב ב- 1 בינואר 2020 ובכל ארבע שנים שלאחר מועד זה. בהתאם הגדילה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות ליום 31 במרץ 2016, בסך של כ- 150 מיליוני ש"ח ובסך של כ- 25 מיליוני ש"ח נוספים ליום 30 ביוני 2016 (ובסה"כ בסך של 175 מיליוני ש"ח), וזאת על מנת לשקף אומדן עדכני של ההחזרים הצפויים שיהיה על החברה לשלם בגין תביעות בביטוחי חובה וחבויות (לרבות מל"ל). יודגש כי, לאור האמור לעיל, בשלב זה קיימת אי ודאות בקשר להשפעת העדכון האמור, אם בכלל, על התחייבויות החברה ולפיכך, יתכן שהתפתחות התביעות בעתיד תהיה שונה משמעותית מהערכות החברה ויידרש עדכון נוסף של האומדנים בהמשך.

ביום 9 באוגוסט 2016, לאחר תאריך הדוחות הכספיים, פורסמה הודעה לעיתונות מטעם משרד האוצר לפיה שר האוצר החליט בתיאום עם שר הרווחה כי יבוטלו התקנות אשר היו אמורות להוריד את שיעור ריבית ההיוון וכתוצאה מכך להעלות את תעריפי ביטוח החובה לרכב. החברה לא שינתה את ההפרשות בדוחות הכספיים בעקבות הודעה זו.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח**1. אשרור הדירוג מעלות**

ביום 4 ביולי 2016 מעלות אישרה דירוג 'ilAA' להרחבת אגרות החוב (סדרה יב') ואגרות החוב (סדרה יג') של הון משני מורכב, בסך כולל של עד 320 מיליוני ש"ח ערך נקוב אשר הונפקו על ידי הראל ביטוח מימון והנפקות בע"מ (ראה באור 10(2) להלן).

2. החלפת כתבי התחייבות סדרות ב-ג'

ביום 25 ביולי 2016 הוחלפו חלק מכתבי ההתחייבויות של סדרות ב-ג' שהונפקו על-ידי הראל ביטוח מימון והנפקות, חברה בת בבעלות מלאה של הראל ביטוח, בחודש מאי 2010 ("כתבי התחייבות") בשתי סדרות של כתבי התחייבות סחירים, סדרה יב' וסדרה יג'. לסדרות כאמור אושר בחודש יולי 2016 דירוג 'ilAA' על ידי Standard & Poors Maalot (להלן: "מעלות") בסך כולל של עד 320 מיליוני ש"ח ע.נ. שערכן בספרי החברה הנו כ- 261 מיליוני ש"ח וזאת לאחר שהתקבל אישור המפקח לכך שתמורת ההנפקה תשמש כהון משני מורכב בידי הראל ביטוח.

ההחלפה בוצעה בדרך של הצעת רכש חליפין מלאה על פי דוח הצעת מדף של הראל הנפקות מיום 6 ביולי 2016 שתוקן ביום 11 ביולי 2016 ומכוח תשקיף מדף של הראל הנפקות מיום 12 בפברואר 2014, כפי שתוקן ביום 22 בדצמבר 2014 ושתוקפו הוארך ביום 31 בדצמבר 2015 עד ליום 11 בפברואר 2017.

במסגרת ההחלפה האמורה, הוחלפו סך של 126,695 אלפי ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה ב') המהוות כ- 84.4% מסך אגרות החוב (סדרה ב') שבמחזור, בסך של 65,248 אלפי ש"ח ע.נ. אגרות חוב סדרה יב' ו- 65,248 אלפי ש"ח ע.נ. אגרות חוב סדרה יג'. הסדרות החדשות ישמשו כהון משני מורכב בהראל ביטוח וכן הוחלפו סך של 134,588 אלפי ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה ג') המהוות כ- 89.7% מסך אגרות החוב (סדרה ג') שבמחזור, בסך של 69,649 אלפי ש"ח ע.נ. אגרות חוב סדרה יב' ו- 69,649 אלפי ש"ח ע.נ. אגרות חוב סדרה יג'. הסדרות החדשות ישמשו כהון משני מורכב בהראל ביטוח.

סדרה יב': אינה צמודה למדד או למטבע כלשהו ונושאת ריבית קבועה בשיעור של 3.95%. הריבית תשולם בתשלומים חצי שנתיים. הקרן תשולם ביום 31 בדצמבר 2031, שהינו מועד הפירעון הסופי של הסדרה.

סדרה יג': אינה צמודה למדד או למטבע כלשהו ונושאת ריבית קבועה בשיעור של 3.95%. הריבית תשולם בתשלומים חצי שנתיים. הקרן תשולם ביום 31 בדצמבר 2032, שהינו מועד הפירעון הסופי של הסדרה.

יחס ההחלפה שנקבע הינו: בגין כל 1 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה ב'), הנפיקה החברה 0.515 ש"ח ע.נ. אגרות חוב סדרה יב' ו- 0.515 ש"ח ע.נ. אגרות חוב סדרה יג'. בגין כל 1 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה ג'), הנפיקה החברה 0.5175 ש"ח ע.נ. אגרות חוב סדרה יב' ו- 0.5175 ש"ח ע.נ. אגרות חוב סדרה יג'.

ההחלפה המתוארת לעיל טופלה כהחלפת מכשירי חוב בעלי תנאים שאינם מהותית, ולכן לא הייתה השפעה על הרווח והפסד. הריבית האפקטיבית להראל ביטוח בגין כתבי ההתחייבות סדרה יב' ו-יג' הנה 4.4% ו- 4.3% בהתאמה.

אגרות החוב כוללות תנאי לפיו רשאית החברה, שלוש שנים לפני מועד הפירעון הסופי של כל סדרה, לפרוע את הסדרה, או חלק ממנה, בפירעון מוקדם. הפעלת זכות זו כפופה לקבלת אישור המפקח. כמו כן, תהיה רשאית החברה, ללא מתן זכות בחירה למחזיקים באגרות החוב או לנאמן, לפדות את אגרות החוב בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, לאחר חמש שנים ממועד הנפקתם כמפורט בתנאי התשקיף.

3. עסקאות עם צדדים קשורים**א. התקשרות בעסקה עם Noble Energy Mediterranean Ltd.**

הראל ביטוח, וגופים מוסדיים נוספים בבעלותה, ביחד עם שותפות מקבוצת קרן תשתיות לישראל (תש"י), התקשרו עם Noble Energy Mediterranean Ltd. ("נובל"), לרכישת שלושה אחוזים מהזכויות בחזקת הגז "תמר", לרבות אופציה לרכישת עד אחוז נוסף בחזקה. סכום התמורה הבסיסי נקבע ל- 369 מיליון דולר נכון ליום 1.1.2016, כאשר סכום זה כפוף להתאמות (הפחתות) בגין התחשבות מיום 1 בינואר ועד למועד הקלוזינג. סכום התמורה עבור האופציה הינו כ-123 מיליון דולר, בכפוף להתאמות כאמור. עוד קובע ההסכם כי, ככל שיחתמו הסכמים לייצוא גז אל או דרך מצרים עד לתום שנת 2016, תהא נובל זכאית לתמלוגים מהתקבולים שיתקבלו אצל הרוכשים. הרכישה תבוצע באמצעות שותפות מוגבלת שהוקמה לצורך העסקה, ואשר קבוצת הראל מחזיקה בכ- 62% מהזכויות בה ותש"י מחזיקה ביתרה (כ- 38%). מחצית מתמורת הרכישה תמומן מהשקעת השותפים המוגבלים לפי חלקם כאמור והמחצית השנייה בהלוואה שתועמד לשותפות כאמור ע"י גופים מקבוצת הראל. השלמת ההסכם מותנית בתנאים מתלים שונים שנקבעו בהסכם, שעיקרם קבלת האישורים הרגולטוריים הנדרשים והשגת הסכמת הלקוחות העיקריים של החזקה לעסקה.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)

3. עסקאות עם צדדים קשורים (המשך):

ב. אישור השקעה והקמה של שותפות תשי"י 3

בחדש יולי 2016 חברות בנות של החברה, שהינן גופים מוסדיים ("החברות הבנות"), התקשרו בעסקה להשקעה בקרן תשי"י 3, קרן תשתיות שלישית שנמצאת בשלב סופי של גיוס. מבנה ההשקעה יהיה דומה למבנה ההשקעה הקיים בתשי"י 1 ובתשי"י 2 כאשר הראל השקעות תחזיק 40% מהשותף הכללי והראל ביטוח והגופים המוסדיים בקבוצה יחזיקו באחוזים מהקרן.

4. חילופי נושאי משרה

ביום 17 ביולי 2016 הודיע מר אמיר הסל, המכהן כמנהל השקעות ראשי של החברה וכן מנהל חטיבת ההשקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה, על התפטרותו מתפקידיו בקבוצת הראל, בתוקף מחודש אוקטובר 2016.

ביום 19 ביולי 2016 הודיעה החברה, כי מר סמי בבקוב, המכהן כמנכ"ל הראל פיננסיים והראל פיא, ימונה במקומו של מר אמיר הסל כמנהל השקעות ראשי של החברה וכן מנהל חטיבת ההשקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה.

5. פרעון מוקדם של הלוואה מבנק על ידי חברה בת של החברה

בחדש אוגוסט 2016 פרעה הראל פיא, חברה בת בבעלות מלאה של החברה, בפרעון מוקדם הלוואה מבנק, שנטלה ביום 17 ביוני 2013. יתרת ההלוואה נכון למועד הפרעון המוקדם הסתכמה לסך של כ-25.2 מיליוני ש"ח. הפרעון המוקדם כאמור נעשה ממקורותיה העצמאיים של הראל פיננסיים.

6. לעניין חלוקת דיבידנד על ידי EMI לאחר תקופת הדוח ראה באור 8.

7. חלוקת דיבידנד על ידי הראל השקעות

ביום 23 באוגוסט 2016 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של כ-64 מיליוני ש"ח (0.3 ש"ח למניה). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה למחצית הראשונה של שנת 2016. בפני הדירקטוריון הוצגו הרווחים הראויים לחלוקה, עודפי ההון בחברות הבנות של החברה וצרכי המזומנים של הקבוצה. הדירקטוריון בחר את עמידת החברה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות. לאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון את עמידת החברה במבחן החלוקה.

**הראל השקעות בביטוח
ושירותים פיננסיים בע"מ**

נספחים לתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים

נספח א - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה

א. פירוט השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)

מסוערים בשווי הון דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	מוחזקים לפידיון	הלוואות וחייבים	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
514,802	6,474,736	295,129	-	7,284,667
נכסי חוב סחירים (1א)				
312	-	-	11,165,584	11,165,896
נכסי חוב שאינם סחירים (*)				
-	770,573	-	-	770,573
מניות (2א)				
176,074	1,846,804	-	-	2,022,878
אחרות (3א)				
691,188	9,092,113	295,129	11,165,584	21,244,014
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות				

ליום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)

מסוערים בשווי הון דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	מוחזקים לפידיון	הלוואות וחייבים	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
702,726	6,908,035	325,641	-	7,936,402
נכסי חוב סחירים (1א)				
326	-	-	10,461,413	10,461,739
נכסי חוב שאינם סחירים (*)				
-	737,785	-	-	737,785
מניות (2א)				
314,702	1,612,784	-	-	1,927,486
אחרות (3א)				
1,017,754	9,258,604	325,641	10,461,413	21,063,412
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות				

ליום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)

מסוערים בשווי הון דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	מוחזקים לפידיון	הלוואות וחייבים	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
591,566	6,579,578	307,199	-	7,478,343
נכסי חוב סחירים (1א)				
311	-	-	10,781,616	10,781,927
נכסי חוב שאינם סחירים (*)				
-	818,184	-	-	818,184
מניות (2א)				
183,086	1,644,783	-	-	1,827,869
אחרות (3א)				
774,963	9,042,545	307,199	10,781,616	20,906,323
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות				

(*) לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים ברמת הדוחות המאוחדים של הראל השקעות ראה באור 6ב "מכשירים פיננסיים".

נספח א - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה (המשך)

1. נכסי חוב סחירים

עלות מופחתת			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני
2015	2015	2015	2015	2015	2015
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,009,282	2,380,423	1,963,907	2,081,721	2,471,587	2,066,066
5,290,189	5,322,279	5,033,384	5,392,548	5,458,263	5,214,555
3,703	5,445	3,703	4,074	6,552	4,046
7,303,174	7,708,147	7,000,994	7,478,343	7,936,402	7,284,667
			2,357	2,464	3,303

אגרות חוב ממשלתיות

נכסי חוב אחרים:

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים

להמרה

נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד
(במצטבר)

2. מניות

עלות			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני
2015	2015	2015	2015	2015	2015
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
637,021	519,949	638,474	741,186	657,441	692,354
57,158	58,891	56,773	76,998	80,344	78,219
694,179	578,840	695,247	818,184	737,785	770,573
			56,995	41,312	64,839

מניות סחירות

מניות שאינן סחירות

סך כל המניות

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד
(במצטבר)

נספח א - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה (המשך)

א3. השקעות פיננסיות אחרות

עלות			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני
2015	2015	2016	2015	2015	2016
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
509,326	547,889	600,903	538,540	609,481	633,336
1,021,882	957,819	1,099,176	1,289,329	1,318,005	1,389,542
1,531,208	1,505,708	1,700,079	1,827,869	1,927,486	2,022,878
			107,458	74,308	125,551
			616,518	453,569	634,163

השקעות פיננסיות סחירות
השקעות פיננסיות שאינן סחירות
סך כל ההשקעות הפיננסיות
האחרות
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד
(במצטבר)
מכשירים נגזרים המוצגים
בהתחייבויות פיננסיות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

**הראל השקעות בביטוח
ושירותים פיננסיים בע"מ**

**נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים
המיוחסים לחברה עצמה**

ליום 30 ביוני 2016

לכבוד

בעלי המניות של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

הנדון: דוח מיוחד של רואי החשבון המבקרים על מידע כספי ביניים נפרד לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970

מבוא

סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד המובא לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970 של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: "החברה"), ליום 30 ביוני 2016 ולתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. המידע הכספי הביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי הביניים הנפרד לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד מתוך הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות אשר סך ההשקעות בהן הסתכם לסך של כ- 702,789 אלפי ש"ח ליום 30 ביוני 2016 ואשר הרווח מחברות מוחזקות אלה הסתכם לסך של כ- 73,858 אלפי ש"ח וכ- 61,303 אלפי ש"ח לתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות נסקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי נפרד לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומימוש של נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970.

סומך חייקין

רואי חשבון

23 באוגוסט 2016

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על המצב הכספי ליום

31 בדצמבר	30 ביוני	
2015	2015	2016
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
		נכסים
2,639	3,372	1,805 נכסי מיסים נדחים
1,574	1,945	1,394 רכוש קבוע
4,823,099	4,848,025	4,616,745 השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
350,517	350,530	350,483 הלוואות לחברות מוחזקות
19,310	19,310	19,758 נדלין להשקעה
5,212	15,549	12,077 חייבים ויתרות חובה
		השקעות פיננסיות אחרות
8,157	23,250	3,062 נכסי חוב שאינם סחירים
256,812	167,448	350,377 אחרות
264,969	190,698	353,439 סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
41,827	58,635	48,582 מזומנים ושווי מזומנים
5,509,147	5,488,064	5,404,283 סך כל הנכסים
		הון
341,832	335,866	346,802 הון מניות ופרמיה על מניות
(161,077)	(161,615)	(161,141) מניות באוצר
364,340	304,767	410,939 קרנות הון
4,361,663	4,395,395	4,246,576 עודפים
4,906,758	4,874,413	4,843,176 סך כל ההון
		התחייבויות
22,293	22,191	18,960 התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
33,232	17,161	22,893 זכאים ויתרות זכות
4,287	7,798	4,261 התחייבויות מסים שוטפים
542,577	566,501	514,993 התחייבויות פיננסיות
602,389	613,651	561,107 סך כל ההתחייבויות
5,509,147	5,488,064	5,404,283 סך כל ההתחייבויות וההון

רונן אגסי
מנהל הכספים

רונן אגסי
מנהל כללי

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 23 באוגוסט 2016

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על הרווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		
2015	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
27,291	6,931	3,632	18,038	7,166	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
88,062	21,144	21,964	44,210	44,877	הכנסות מדמי ניהול
115,353	28,075	25,596	62,248	52,043	סך כל ההכנסות
24,085	7,073	3,790	13,051	9,263	הוצאות הנהלה וכלליות
19,656	6,201	5,231	9,851	9,301	הוצאות מימון
43,741	13,274	9,021	22,902	18,564	סך כל ההוצאות
403,283	331,707	(25,072)	389,629	(29,165)	חלק החברה ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות
474,895	346,508	(8,497)	428,975	4,314	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
19,309	3,364	4,171	9,893	8,383	מסים על הכנסה
455,586	343,144	(12,668)	419,082	(4,069)	רווח (הפסד) לתקופה המיוחס לבעלים של החברה

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		
2015	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
455,586	343,144	(12,668)	419,082	(4,069)	רווח (הפסד) לתקופה
					פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה
					לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או
					יועברו לרווח והפסד
					שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים
					המסווגים כזמינים למכירה
					שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים
					המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח
					רווח והפסד
					הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים
					המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח
					רווח והפסד
					הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ
					חלק הקבוצה ברווח (הפסד) כולל של חברות
					מוחזקות
					הטבת מס בגין פריטי רווח כולל אחר שלאחר
					ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל
					הועברו או יועברו לרווח והפסד
					סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה
					שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח
					הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
					פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח
					והפסד
					מדידה מחדש של תכנית הטבה מוגדרת
					מסים על הכנסה בגין פריטי רווח כולל אחר
					שלא יועברו לרווח והפסד
					רווח כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח
					והפסד, נטו ממס
					רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה, נטו ממס
					סך כל הרווח הכולל לתקופה המיוחס לבעלים
					של החברה
381,155	125,387	27,869	280,281	41,638	
74,431	217,757	40,537	138,801	45,707	
968	1,167	905	489	466	
(349)	(421)	(301)	(177)	(155)	
1,317	1,588	1,206	666	621	
(75,399)	(218,924)	39,632	(139,290)	45,241	
910	257	190	576	222	
(57,143)	(215,492)	40,937	(125,177)	46,085	
(15,732)	(2,720)	(734)	(12,515)	(230)	
(1,263)	(604)	(1,574)	(3)	(1,621)	

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון

הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)										
יתרה ליום 1 בינואר 2016	341,832	295,955	(44,472)	13,032	(161,077)	(48,908)	148,733	4,361,663	4,906,758	
סך הרווח (ההפסד) הכולל	-	-	-	-	-	-	-	(4,069)	(4,069)	
הפסד לתקופה	-	-	-	-	-	-	-	(4,069)	(4,069)	
סך רווח (הפסד) כולל אחר	-	46,885	(9,135)	-	-	-	12,074	(4,117)	45,707	
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	-	46,885	(9,135)	-	-	-	12,074	(8,186)	41,638	
עסקאות עם בעלים שנוקפו ישירות להון										
דיבידנד שהוכרז	-	-	-	-	-	-	-	(106,901)	(106,901)	
תשלום מבוסס מניות	-	-	-	84	-	-	-	-	84	
רכישת מניות באוצר	-	-	-	-	(3,216)	-	-	-	(3,216)	
הנפקה מחדש של מניות באוצר	1,661	-	-	-	3,152	-	-	-	4,813	
מימוש אופציות	3,309	-	-	(3,309)	-	-	-	-	-	
יתרה ליום 30 ביוני 2016	346,802	342,840	(53,607)	9,807	(161,141)	(48,908)	160,807	4,246,576	4,843,176	

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון (המשך)

הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	מניות באוצר	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)								
יתרה ליום 1 באפריל 2016	341,783	312,356	(60,066)	13,018	(160,473)	(48,908)	156,762	4,814,167
סך הרווח (ההפסד) הכולל								
הפסד לתקופה	-	-	-	-	-	-	-	(12,668)
סך רווח (הפסד) כולל אחר	-	30,484	6,459	-	-	-	4,045	40,537
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	-	30,484	6,459	-	-	-	4,045	27,869
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון								
רכישת מניות באוצר	-	-	-	-	(1,267)	-	-	(1,267)
הנפקה מחדש של מניות באוצר	1,808	-	-	-	599	-	-	2,407
מימוש אופציות	3,211	-	-	(3,211)	-	-	-	-
יתרה ליום 30 ביוני 2016	346,802	342,840	(53,607)	9,807	(161,141)	(48,908)	160,807	4,843,176

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון (המשך)

הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)										
יתרה ליום 1 בינואר 2015	338,849	437,951	3,475	20,040	(173,231)	(48,908)	39,313	4,100,371	4,717,860	
סך הרווח (ההפסד) הכולל	-	-	-	-	-	-	-	419,082	419,082	
רווח לתקופה	-	-	-	-	-	-	-	-	-	419,082
סך רווח (הפסד) כולל אחר	-	(90,655)	(52,270)	-	-	-	-	4,124	(138,801)	
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	-	(90,655)	(52,270)	-	-	-	-	423,206	280,281	
עסקאות עם בעלים שנוקפו ישירות להון										
דיבידנד ששולם	-	-	-	-	-	-	-	(128,182)	(128,182)	
תשלום מבוסס מניות	-	-	-	(107)	-	-	-	-	(107)	
הנפקת מניות	109	-	-	-	-	-	-	-	109	
רכישת מניות באוצר	-	-	-	-	(5,387)	-	-	-	(5,387)	
הנפקה מחדש של מניות באוצר	(7,164)	-	-	-	17,003	-	-	-	9,839	
מימוש אופציות	4,072	-	-	(4,072)	-	-	-	-	-	
יתרה ליום 30 ביוני 2015	335,866	347,296	(48,795)	15,861	(161,615)	(48,908)	39,313	4,395,395	4,874,413	

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון (המשך)

הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)								
336,578	553,236	(25,932)	20,277	(168,277)	(48,908)	39,313	4,169,387	4,875,674
יתרה ליום 1 באפריל 2015								
-	-	-	-	-	-	-	343,144	343,144
סך הרווח (ההפסד) הכולל								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
רווח לתקופה								
-	(205,940)	(22,863)	-	-	-	-	11,046	(217,757)
סך רווח (הפסד) כולל אחר								
-	(205,940)	(22,863)	-	-	-	-	354,190	125,387
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
עסקאות עם בעלים שנוקפו ישירות להון								
-	-	-	-	-	-	-	(128,182)	(128,182)
דיבידנד ששולם								
-	-	-	(463)	-	-	-	-	(463)
תשלום מבוסס מניות								
109	-	-	-	-	-	-	-	109
הנפקת מניות								
-	-	-	-	(722)	-	-	-	(722)
רכישת מניות באוצר								
(4,774)	-	-	-	7,384	-	-	-	2,610
הנפקה מחדש של מניות באוצר								
3,953	-	-	(3,953)	-	-	-	-	-
מימוש אופציות								
335,866	347,296	(48,795)	15,861	(161,615)	(48,908)	39,313	4,395,395	4,874,413
יתרה ליום 30 ביוני 2015								

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון (המשך)

הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)							
יתרה ליום 1 בינואר 2015	338,849	437,951	3,475	20,040	(173,231)	39,313	4,717,860
סך הרווח (ההפסד) הכולל	-	-	-	-	-	-	-
רווח לתקופה	-	-	-	-	-	-	455,586
סך רווח (הפסד) כולל אחר	(141,996)	(47,947)	-	-	-	109,420	(74,431)
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	(141,996)	(47,947)	-	-	-	109,420	381,155
השפעה מצטברת ליום 31 בדצמבר, 2015 של ביטול רישום הצבירה ויישום לראשונה של הנוהג המיטבי בביטוח כללי	-	-	-	-	-	-	34,697
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון							
דיבידנד ששולם	-	-	-	-	-	-	(235,083)
תשלום מבוסס מניות	-	-	-	68	-	-	68
הנפקת מניות	109	-	-	-	-	-	109
רכישת מניות באוצר	-	-	-	-	(9,520)	-	(9,520)
הנפקה מחדש של מניות באוצר	(4,202)	-	-	-	21,674	-	17,472
מימוש אופציות	7,076	-	-	(7,076)	-	-	-
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	341,832	295,955	(44,472)	13,032	(161,077)	148,733	4,906,758

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על תזרימי המזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		נספח	
2015	2015	2016	2015	2016		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
71,609	8,522	15,433	18,537	14,034	א	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
(19,550)	(4,585)	(3,278)	(7,903)	(6,507)		לפני מיסים על ההכנסה
52,059	3,937	12,155	10,634	7,527		מס הכנסה ששולם
						מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
						תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(11,054)	-	-	-	-		השקעה בחברות מוחזקות
-	-	-	210	-		תמורה ממימוש השקעה בחברה
(44)	(58)	-	(97)	(7)		מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
104	-	-	-	-		השקעה ברכוש קבוע
246,180	-	211,812	100,000	211,812		תמורה ממימוש רכוש קבוע
(19,378)	135,659	(129,953)	55,195	(90,457)		דיבידנדים מחברות מוחזקות
29,730	8,000	4,532	17,100	12,534		השקעות פיננסיות, נטו
						פרעון הלוואות ושטרי הון שניתנו לחברות מוחזקות
245,538	143,601	86,391	172,408	133,881		מזומנים נטו שנבעו מפעילות השקעה
						תזרימי מזומנים מפעילות מימון
(235,083)	(128,182)	(106,901)	(128,182)	(106,901)		דיבידנד ששולם
(50,758)	(22,933)	(27,200)	(26,296)	(27,752)		פרעון הלוואות מתאגידים בנקאיים ואחרים
(285,841)	(151,115)	(134,101)	(154,478)	(134,653)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
11,756	(3,577)	(35,555)	28,564	6,755		עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
30,071	62,212	84,137	30,071	41,827		מזומנים ושווי מזומנים לתחילת תקופה
41,827	58,635	48,582	58,635	48,582		מזומנים ושווי מזומנים לסוף תקופה

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על תזרימי המזומנים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני
2015	2015	2016	2015	2016
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
455,586	343,144	(12,668)	419,082	(4,069)
נספח א - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על הכנסה				
רווח לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה				
פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים				
חלק החברה ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות בשיטת השווי המאזני				
(403,283)	(331,707)	25,072	(389,629)	29,165
הפסדים (רווחים), נטו מהשקעות פיננסיות				
(10,331)	(1,890)	757	(9,200)	1,151
הפסד ממימוש רכוש קבוע				
15	-	-	-	-
שינוי בשווי הוגן של נדל"ן להשקעה				
(1,035)	-	(448)	-	(448)
הכנסות מימון, נטו				
(1,647)	4,993	7,416	(2,383)	(1,599)
מיסים על הכנסה				
19,309	3,364	4,171	9,893	8,383
פחת והפחתות				
421	112	88	224	187
תשלום מבוסס מניות				
181	(463)	-	(107)	34
שינויים בסעיפים מאזניים אחרים				
חייבים ויתרות חובה				
13,883	5,093	314	9,439	(6,865)
זכאים ויתרות זכות				
(1,655)	(12,038)	(5,171)	(17,810)	(8,572)
שערוך נדל"ן להשקעה				
-	(1,035)	-	(1,035)	-
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו				
165	(1,051)	(4,098)	63	(3,333)
סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת				
(383,977)	(334,622)	28,101	(400,545)	18,103
סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על הכנסה				
71,609	8,522	15,433	18,537	14,034

באור 1 - אופן עריכת הנתונים הכספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה המיוחסים לחברה עצמה

א. כללי

להלן תמצית נתונים כספיים מתוך תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים של הקבוצה ליום 30 ביוני 2016 (להלן – "דוחות מאוחדים") המפורסמים במסגרת הדוחות התקופתיים, המיוחסים לחברה עצמה (להלן – "תמצית מידע כספי נפרד ביניים"), אשר מוצגים בהתאם להוראות תקנה 38ד' (להלן – "התקנה") והתוספת העשירית לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 (להלן – "התוספת העשירית") בעניין תמצית המידע הכספי הנפרד ביניים של התאגיד. יש לקרוא את תמצית מידע כספי נפרד ביניים זה ביחד עם המידע הכספי הנפרד ליום 31 בדצמבר 2015 וביחד עם הדוחות המאוחדים.

ב. הגדרות

החברה	- הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.
חברות מאוחדות/ חברות בנות	חברות, לרבות שותפויות, שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות החברה.
חברות מוחזקות	- חברות מאוחדות וחברות, לרבות שותפויות, שהשקעת החברה בהן כלולה, במישרין או בעקיפין, בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.
תאריך הדוח	- תאריך הדוח על המצב הכספי.

ג. אופן עריכת הנתונים הכספיים

למעט המידע המפורט בבאור 3 לדוחות הכספיים המאוחדים, המידע הכספי הנפרד נערך בהתאם למדיניות החשבונאית המפורטת בבאור 1 לדוחות הכספיים הנפרדים השנתיים של החברה.

באור 2 - קשרים, התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות

1. בהתאם להיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה במבטחים ובחברות המנהלות, התחייבה החברה להשלים בכל עת את ההון העצמי של חברות הביטוח הנמנות על הגופים המוסדיים שבשליטתה, לרבות בססח, לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן וכן להשלים בכל עת את ההון העצמי של החברות המנהלות של קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבשליטתה, לסכום הקבוע בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) התשכ"ה-1965 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן. התחייבות זו היא בלתי הדירה, ותהיה תקפה כל עוד החברה שולטת במישרין או בעקיפין בגופים המוסדיים.

2. במהלך שנת 2015 בוצעו פירעונות חלקיים משטר ההון שהעמידה החברה להראל פיא בשנת 2007 בסך כולל של 20 מיליוני ש"ח. ביום 10 במרס, 2016, אישר דירקטוריון חברה מאוחדת פירעון חלקי נוסף של שטר ההון להראל השקעות, בגובה של 4 מיליוני ש"ח.

3. לעניין חלוקת דיבידנד לחברה על ידי הראל ביטוח ראה באור 8 בדוחות המאוחדים.

4. לעניין חלוקת דיבידנד בעין לחברה על ידי הראל ביטוח ראה באור 8 בדוחות המאוחדים.

5. לעניין חלוקת דיבידנד לחברה על ידי EMI ראה באור 8 בדוחות המאוחדים.

באור 3 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

1. שטרי הון לחברות מוחזקות

ביום 16 במאי 2016, אישר דירקטוריון הראל פיא, חברה מאוחדת, פירעון חלקי משטר ההון שהעמידה החברה להראל פיא בשנת 2007, בסך 3 מיליוני ש"ח. הפירעון בוצע ביום 18 במאי 2016.

2. חלוקת דיבידנד

ביום 23 במרס 2016 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של כ- 107 מיליוני ש"ח (0.5 ש"ח למניה). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה לשנת 2015. בפני הדירקטוריון הוצגו הרווחים הראויים לחלוקה, עודפי ההון בחברות הבנות של החברה, צרכי המזומנים של הקבוצה, בתרחישים שונים. הדירקטוריון בחן את עמידת החברה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות. לאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון את עמידת החברה במבחן החלוקה. הדיבידנד שולם ביום 12 באפריל 2016.

3. לעניין מענק לה"ה יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ויואב מנור בגין שנת 2015, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.

4. לעניין מענק לנושאי משרה בכירים אחרים, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.

5. לעניין אסיפה כללית שנתית שהתקיימה ביום 12 באפריל 2016, ראה באור 9 בדוחות המאוחדים.

6. לעניין חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.

7. לעניין עדכון מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.

8. לעניין סיום כהונה של המנכ"לים המשותפים בהראל השקעות, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.

9. לעניין אישור תנאי העסקה מנכ"ל הראל השקעות, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.

10. לעניין התקשרות עם אדריכל, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.

11. לעניין הסכם שכירות בין הראל ביטוח לבין הראל פיננסיים ובססת, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 4 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח

1. חלוקת דיבידנד

ביום 23 באוגוסט 2016 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של כ- 64 מיליוני ש"ח (0.3 ש"ח למניה). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה למחצית הראשונה של שנת 2016. בפני הדירקטוריון הוצגו הרווחים הראויים לחלוקה, עודפי ההון בחברות הבנות של החברה וצרכי המזומנים של הקבוצה. הדירקטוריון בחן את עמידת החברה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות. לאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון את עמידת החברה במבחן החלוקה.

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

**דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית
על הדיווח הכספי ועל הגילוי**

דוח רבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי לפי תקנה 38ג(א):
ההנהלה, בפקוח הדירקטוריון של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד), אחראית לקביעתה והתקיימותה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד.

לעניין זה, חברי ההנהלה הם:

- א. מר רונן אגסי – מנכ"ל התאגיד, סמנכ"ל הכספים של התאגיד, יו"ר דירקטוריון אי.אמ.אי עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת כספים ומשאבים של הראל חברה לביטוח בע"מ.
- ב. מר מישל סיבוני - מנכ"ל הראל חברה לביטוח בע"מ ויו"ר הדירקטוריון של חברות בנות בקבוצה שהינן גופים מוסדיים.
- ג. מר סמי בבקוב - מנכ"ל הראל פיננסים אחזקות ומנכ"ל הראל פיא קרנות נאמנות בע"מ.
- ד. גבי נטלי משען-זכאי, יועצת משפטית של התאגיד ושל חברות בקבוצה, משנה למנכ"ל הראל חברה לביטוח בע"מ.
- ה. מר אמיר הסל, סמנכ"ל בתאגיד ומנהל תחום ההשקעות בקבוצה, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת השקעות בהראל חברה לביטוח בע"מ.
- ו. גבי אסנת מנור זיסמן, מבקרת הפנים של התאגיד ושל חברות בקבוצה.

בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי כוללת בקרות ונהלים הקיימים בתאגיד, אשר תוכננו בידי המנהל הכללי ונושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או תחת פיקוחם, או בידי מי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, בפקוח דירקטוריון התאגיד ואשר נועדו לספק ביטחון סביר בהתייחס למהימנות הדיווח הכספי ולהכנת הדוחות בהתאם להוראות הדין, ולהבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלות בדוחות שהוא מפרסם על פי הוראות הדין נאסף, מעובד, מסוכם ומדווח במועד ובמתכונת הקבועים בדין.

הבקרה הפנימית כוללת, בין השאר, בקרות ונהלים שתוכננו להבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלותו כאמור, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד, לרבות למנהל הכללי ולנושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או למי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, וזאת כדי לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישת הגילוי.

בשל המגבלות המבניות שלה, בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אינה מיועדת לספק ביטחון מוחלט שהצגה מוטעית או השמטת מידע בדוחות תימנע או תתגלה.

הראל חברה לביטוח בע"מ וחברות בנות של התאגיד, הינן גופים מוסדיים אשר חלות עליהם הוראות הממונה על אגף שוק הון, ביטוח וחסיכון במשרד האוצר, בדבר הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

בהתייחס לבקרה הפנימית בחברות הבנות האמורות, מיישם התאגיד את ההוראות האלה:

- חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 חוזר מנובמבר 2010 "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים";
- חוזר גופים מוסדיים 2010-9-6 חוזר מנובמבר 2010 "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי - תיקון" (תיקון לחוזר גופים מוסדיים 2009-9-10);
- חוזר גופים מוסדיים 2009-9-10, חוזר מיוני 2009 "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי".

בדוח הרבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אשר צורף לדוח הרבעוני לתקופה שנתיימה ביום 31 במרס 2016 (להלן - הדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון), נמצאה הבקרה הפנימית כאפקטיבית;

עד למועד הדוח, לא הובא לידיעת הדירקטוריון וההנהלה כל אירוע או עניין שיש בהם כדי לשנות את הערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית, כפי שנמצאה בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון;

למועד הדוח, בהתבסס על האמור בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון, ובהתבסס על מידע שהובא לידיעת ההנהלה והדירקטוריון כאמור לעיל הבקרה הפנימית היא אפקטיבית.

הצהרה

אני, רונן אגסי, מצהיר כי :

1. בחנתי את הדוח הרבעוני של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד) לרבעון השני של שנת 2016 (להלן - הדוחות);
  2. לפי ידיעתי, הדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;
  3. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;
  4. גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי :
  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;
  5. אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד :
  - א. קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -
  - ב. קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;
  - ג. לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח האחרון (רבעוני או תקופתי, לפי העניין) לבין מועד דוח זה, אשר יש בו כדי לשנות את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

הצהרה

אני, רונן אגסי, מצהיר כי :

1. בחנתי את הדוחות הכספיים ביניים ואת המידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד) לרבעון השני של שנת 2016 (להלן - "הדוחות" או "הדוחות לתקופת הביניים");

2. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;

3. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות ש אליהם מתייחסים הדוחות;

4. גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי :

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ביניים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;

5. אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד :

א. קבעתי בקורות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקורות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -

ב. קבעתי בקורות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקורות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

ג. לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח האחרון (רבעוני או תקופתי, לפי העניין) לבין מועד דוח זה, המתייחס לדוחות הכספיים ביניים ולכל מידע כספי אחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, אשר יש בו כדי לשנות, להערכתי את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.